ڤانکا

و

چەند چیرۆکی تر

وەرگێڕانی لەفارسیەوە ئازاد نەجم

پێشکەشە

بە

ڕۆح و دەنگی نەمری هونەرمەندی شۆڕشگێڕ ئەحمەد کایا

پێڕست

وتەیەك ....
پاشا و كراس .... لیۆن تۆلستۆی
سۆئاپی و پاسەوانەكان .... ئۆ هێنری
ئەوپیاوەی هیوایەتی شیعر بو .... عەزیز نەسین
دوایین فیشەكی تفەنگەكەم .... ئەلفۆنس دو لامارتین
فیل .... سلاڤ میرمرژۆك
ڕفێنراو .... ئەلبێرتۆ مۆرافیا
لیۆنكا لەدەریاچەی مالویە .... ك . پاوستۆڤسكی
خنكاو .... ئەنتۆن چیخۆف
شكان .... بای زیائو یی
مەدالیای سەربەرزی .... گی دو مۆپاسان
مندالأنیش غەیرە نیزامین .... هاینرش بۆڵ
دایك و ڕۆڵە .... ماكسیم گۆركی
بێگانەیەك لە ئەستانبول .... عەزیز نەسین
جوتیار و خەیار .... لیۆن تۆلستۆی
ڤانكا .... ئەنتۆن چیخۆف
گێزەر .... پیتەر هێرتلینگ
جەژنی لەدایكبون .... سلاڤ میر مرژۆك

وتەیەك

بێگومـان چـیرۆك وەك یـەكێك لـە ژانـرە ئەدەبیـەكان بەدرێـژایی تەمـەنی سـەرهەڵدان و گەشـەكردنی خـۆی ، توانیویـەتی خوێنـەرێكی زۆر بـۆ خـۆی ڕابكێـشێ و بـونی خـۆی بسەلێنێ و تا ئەندازەیـەكی بـاش توانیویـەتی نیـشاندەری كێشە و گیروگرفتـەكانی تـاك و كۆمەڵگا بێت. ئەوەی من لێـرەدا مەبەسـتمە ئەگـەر بـەكورتیش بێـت ئاماژەیـەكی پێبـدەم ئەوەیە زۆر جـار لەسـەر ڕوپـەڕی ڕۆژنامـە و گۆڤارەكـان بەرچـاوم دەكـەوێ كەسـانێك لـەم وڵاتەی خۆماندا تەپڵی مەرگ و نـەمانی چیرۆك دەكوتن و شـایی و لۆغـانی سـەركەوتنی ڕۆمـان دەگێـڕن. وەك ئـەوەی ڕۆمـان و چـیرۆك دو ژانـری دژ بەیـەك بـن و سـەنگەریان لەیەكتر گرتبێت. ئەویش لەحاڵێكدا زۆرێـك لـەم بەڕێزانـە چـەند سـاڵێك لەمەوبـەر - كـە بەداخـەوە زۆربـەی تێڕوانینـەكانیان لـە نـاخی خۆیانـەوە سەرچـاوەی نـەگرتوە و لـەژێر كاریگەریی ئەدەبیاتی وڵاتـانی دراوسـێ ، یـان كەسـانی تـر دان - باسیان لەمـەرگی ڕۆمـان دەكرد و دەیانگوت ئێستا سەردەمی بەجیهانی بونە و مرۆڤی ئێـستا سـەرقاڵە و ناپەڕژێتـە سەر خوێندنەوەی ڕۆمانە قەبارە ئەستورەكان.

مـن پێموایـە تـاوەكو مـرۆڤ بـەرەو پێـشتر بـڕوات چـیرۆك و ڕۆمانـەكانیش ئـاڵو گۆڕیـان بەسەردا دێت ، بەڵام لەبرەو ناكەون. تـاوەكو یاسـا و ئاكـارە پـیس و چـەپەڵەكان لـەناخ و كار وكردەوەی ڕۆژانەی مرۆڤەكان و دەسەڵاتەكاندا بونیان هەبێت ، چیرۆكەكانی نەسین و مرژۆك و مۆپاسان و چیخۆف و ... لەبرەو ناكەون.

تاوەكو جیهانگیریی زیاتر درز و كەلێن بخاتـە نێـوان مرۆڤـەكان و زیـاتر لێكیـان هـەڵبڕێ ، بـاوكێكی گالیـسكەچی كەسـێكی دەسـنەكەوێ خـەم و خەفـەت و كوێرەوەریـەكانی مـەرگی كوڕەكەی لەلا هەڵڕێژێ و بڕێك ئاسودەبێت ، چیرۆكێكی لەچەشنی "تازیـەباری" ئـەنتۆن چـیخۆف ، هـەرگیزاو هـەرگیز لـەبرەو ناكـەوێ و تاهەتایـە بەنـەمری دەمێنێتـەوە و دەخوێنرێتەوە...

دەبا ئـەم چیرۆكانە وەڵامێـك بـن بـۆ ئـەو هێرشـانەی ڕوویـان كردۆتـە چیرۆك و تـەپڵی مەرگیی دەكوتن. ناڵێم ئەم چیرۆكانەی لەم كتێبەدا هاتون ، بەڵام بەدڵنیاییـەوە چیرۆكی جوانن ، خۆتان بڕیار بدەن ئایا ئەم دەقانە! ئەم چیرۆكانە دەمرن؟

ئازاد نەجم 30/ 9/ 2011 ڕانیە

پاشا و كراس

ليۆن تۆلستۆى

جارێكيان پاشايەك نەخۆش كەوت و گوتى: نيوەى قەڵەمڕەويى پاشايەتيەكەم دەبەخشم بەو كەسەى بتوانىٚ چارەسەرم بكات و لەم نەخۆشيە ڕزگارم بكا.
تەواوى حەكيم و داناكان كۆبونەوە تا بزانن نەخۆشيەكەى پاشا چيە و چۆن بتوانن چارەسەرى بكەن. بەلاٚم هيچيان سەريان لىٚ دەرنەكرد. تەنيا يەكێكيان نەبىٚ كە گوتى: چارەسەرى نەخۆشيەكەى دەكرێت ، دەبىٚ كراسى كەسێكى خۆشبەخت بێنن و پاشا لەبەرى كات ئەوسا چاك دەبێتەوە.
پاشا ، دەسبەجىٚ پەيك و تەتەرەكانى خۆى بۆ هێنانى كراسى كەسێكى خۆشبەخت ، بەسەرانسەرى ولاٚتدا بلاٚو كردنەوە.
پياوەكانى پاشا ، سەرانسەرى ولاٚت گەڕان ، بەلاٚم نەيانتوانى كەسێكى خۆشبەخت بدۆزنەوە. تەنانەت كەسێكيان دەسنەكەوت لەژيانى خۆيشى ڕازى بێت. ئەوەى دەوڵەمەند بو ، نەخۆش بو. ئەوەى لەش ساغ بو ، هەژار بو. يان ئەگەر دەوڵەمەند و لەش ساغيش با ، ژنێكى خراپى هەبو. يان ئەگەر منداڵى هەبان منداڵەكانى خراپ بون. بەكورتى كەس نەبو گير و گرفتێكى نەبێت.
سەرەنجام شەوێكيان لاى بەرەبەيان كە كوڕى پاشا بەلاى كوختەخانويەكى هەژارانەدا تێدەپەڕى ، گوێى لەكەسێك بو لەژورەوە دەيگوت: (زۆر سوپاس خودايە! كارى خۆمم تەواو كردوە و تێر و پڕ نانم خواردوە ، ئيدى دەتوانم ڕاكشێم و بۆخۆم بەئاسودەيى بنوم. ئيدى لەمە زياتر چيم دەوێت؟).
كوڕى پاشا ، بەبيستنى ئەم قسەيە زۆر دڵخۆش بو و دڵنيابو لەوەى كە كەسێكى خۆشبەختى دۆزيوەتەوە و دەتوانىٚ چارەسەرى نەخۆشييەكەى باوكى بكات. دەسبەجىٚ فەرمانيدا بڕۆنە ژورەوە و كراسەكەى لەبەر داكەنن و بيهێنن بۆ پاشا تا لەبەرى كات و چاك بێتەوە و كابراش چەندى ويست بيدەنىٚ.
دەسبەجىٚ بەرەولاى كوختەى كابراى خۆشبەخت وەڕىٚ كەوتن. بەلاٚم كاتىٚ چونە ژورەوە بينيان كابرا هێندە هەژارە كراسى لەبەردا نيە.
سەرچاوە / http://www.dibache.com

سۆئاپی و پاسەوانەکان

ئۆ هێنری

(سۆئاپی) ، لەنێوپارکی مەیدانی (مدیسۆن) ، لەسەر نیمکێتەکەی ، بەنیگەرانیەوە خۆی بزواند. ئەوکاتانەی کەشەوانە دەنگی باڵندە کۆچەرییەکان دەهاتە بەرگوێیان ، ئەو کاتانەی ژنانی بێبەش لە باڵتۆی لەچەرم دروستکراو ، میهرەبانتر دەبون لەگەڵ مێردەکانیان ، ئەودەمە ، سۆئاپی لەنێو پارکەکە و لەسەر نیمکێتە شڕەکە ، بەنیگەرانیەوە دەبزوا. لەمەوە هەستت دەکرد زستان بەڕێوەیە.

گەڵایەکی وشك بەربۆوە سەر لیباسەکانی سۆئاپی. ئەمە هێما و نیشانەی هاتنی وەرزی زستان بو. زستان هەمیشە لەگەڵ نیشتەجێیەکانی پارکی مدیسۆندا میهرەبان بو. بەڵام ئێستا ، بێبەزەییانە هاتنی خۆی ڕادەگەیاند. لەسەر چوارڕیانەکە ، پارچە مقەباکەی - کە تاکە سەرمایەی ژیانی بو - دایە دەم بای شەماڵەوە ، تا دانیشتوانی شوێنەکە لەهاتنی وەرزی زستان ئاگادار کاتەوە.

سۆئاپی ، دەیزانی کاتی ئەوە هاتوە لەگەڵ خۆیدا شورایەکی یەك نەفەری پێك بێنێ و ڕێگاکانی خۆپاراستن لەسەرما تاووتوێ بکا. هەر لە بەر ئەمەش زۆر بە بێتوانایی و نیگەرانیەوە لەسەر جێگاکەی خۆی وەردەگێڕا. ئارەزوە زستانەییەکانی سۆئاپی هێندە مەحاڵ نەبون کە بەدی نەیەن. لەنێویاندا نە شوێنەوارێك لە گەشت و گەڕان لە دەریای میدیترانە بەدی دەکرا! نە ئاسمانی خەونەکانی باشور! نە گەشتوگوزاری کەنداو! سێ مانگ ژیان لەزیندانی دورگەکە ، تاکە هیوایەتی بو. لەوێ خۆراك و جێگای خەوتن و قسە کردن و هاونشینی ، تا سێ مانگان ، دابین کرابو. لەلایەکی تریشەوە ڕزگار بون لەدەست ڕەشەبای سارد و چاکەت شینەکان (پاسەوانەکان) ، بە بۆچونی سۆئاپی ، باشترین دەسکەوت بون.

چەندین ساڵ بوو گرتوخانەی میواندۆستی (بلك ڤۆل) ، مەنزڵگای زستانەی سۆئاپی بو. دروست لەو کاتوساتانەدا کە هاوشارییە خۆشبەختەکانی ، بۆ خۆپاراستن لە شەڕی سەرما و سۆڵەی وەرزی زستان ، بلیتی ناوچە گەرمەسێرەکانی وەك (پالم بیچ) یان

(ڕیڤێرا) یان دەبرێ ، ئەویش دەبوایە مشوری کۆچی ساڵانەی خۆی ، بۆ دورگەکە بخوات. ئێستاش سەروەختی ئەوە بو.

ئەو سێ لاپەڕە ڕۆژنامەیەی کە دوێنێ شەوێ لە مەیدانە کۆنەکە و بەتەنیشت فوارەکانەوە بۆ نوستن بەخۆی دادابون ، نەیانتوانیبو لە سەرمای بپارێزن. بۆیە بڕیاری چونە دورگە ، باشترین چارەسەر بو بەلایەوە.

سۆئاپی کۆمەك و یارمەتی ڕێکخراوە خێرخوازییەکانیشی بە سوکایەتی دەزانی و بە بۆچونی ئەو باشتر بو ببێتە میوانی یاسایەك کە ناچاری دەکرد پابەندی ڕێوشوێن و ڕێنماییەکان بێ ، چونکە هیچ نەبێ ئەمیان خۆی هەڵنەدەقورتاندە ناو ژیانی تایبەتی ئەوەوە.

گەرچی کۆمەڵێك ڕیکخراوی خێرخواز و هەندێکی سەر بە شارەوانیی هەبون کە ئەگەر بە مەرجەکانیان ڕازی با و بەچوایەتە لایان ، نان و شوێنی نیشتەجێبونیان بۆ ژیانێکی سادە و سەرەتایی بۆ دابین دەکرد. بەلاٌم ڕۆحی سەرکەشی سۆئاپی ، ئەم جۆرە سواڵ و سەدەقەیەی پێ قبوڵ نەدەکرا. دەبوایا وەرگرتنی ئەم جۆرە سواڵ و سە دەقەیە بەنرخی سوك و چروك بونی کەسێتی خۆی بدا.

ئەویش وەك (سیزار) ، (بروتوس) * ی خۆی هەبو. هەر پارچە نانێکیش کە دامەزراوەیەکی خێرخوازی بیدایەتە هەر کەسێك ، هاودەم بو لەگەڵ جۆرێك لە خۆهەڵقورتاندنە نێو ژیانی تایبەتی ئەوەوە. بەم شێوەیە ناچار دەکرا ملکەچ و گوێڕایەڵی یاساکانی ئەوان بێت.

بۆیە باشترین چارەسەر خۆگەیاندنە دورگەکەیە. بڕیاریدا بیرۆکەکەی بەکردەوە جێبەجێ بکات. بۆئەم کارەش زۆر ڕێگای سادە و ئاسان هەبون. لەنێو ئەم هەموو ڕێگایانەشدا لەهەموان ئاسانتر و خۆشتر ئەوەیان بو بچی لەڕستۆرانتێکی ژمارە یەکی شاردا دابنیشیت و تێر بەزگی خۆت خواردنێکی شاهانە بخۆیت و دوای ئەوەی کە خاوەنەکەی دەزانێ گیرفانت بەتاڵە ، بێ دواکەوتن یەکسەر پۆلیست لێ ئاگادار دەکاتەوە. ئیدی پاشماوەی کارەکە سەرۆکە میهرەبانەکەی دادگا ، بۆ خۆی جێبەجێیان دەکا. سۆئاپی باوەڕ و متمانەیەکی تەواوی بە قۆپچەکانی چاکەتەکەی هەبو و دەیزانی شکڵ و شێوەشی دروستە. ڕیشیشی چاکراو و کراواتە گرێدارەکەشی - کەڕۆژی سوپاسگوزاری ، خانمێکی میهرەبان دابویە - بەستبو. هەر ئەوەندەی توانیبای بەرلەوەی گارسۆنەکان شك و گومانی لێ بکەن ، خۆی بگەێنێتە سەر یەکێك لە مێزەکان ، ئیدی کارەکەی سەری گرتبو. بەشەکانی تری قەدوبالای - کەلەوانەوە دیار بو - جێگای شك وگومان نەبو. مراویەکی

برژاو ، ئەو شتە بو کە ئەم دەیویست ، لەگەڵ پیاڵەیەك چا و جگەرەیەك. یەك دۆلار بۆ جگەرە بەسە. هەموئەمانە بایی ئەوە نابن کابرای بەڕێوەبەری ڕیستوران بیر لە تۆڵە سەندنەوە بکاتەوە. لەلایەکی تریشەوە ئەو هەم خۆی لە برسێتی ڕزگار دەکرد هەم ڕێگای چونە پەناگا زستانیەکەشی بۆخۆی هەموار دەکرد. بەلاَم کاتێ پێی خستە نێو ڕستۆانتەکەوە ، یەکێك لەو گارسۆنانەی کەلەوێ کاری دەکرد ، هەرکە چاوی بەپانتۆڵی داڕزاو و پێلاّوە کۆنەکانی کەوت ، بە دەستانی بەهێز و ئامادەی ، بە بێدەنگی ، بەلاّم خێرا ، بەرەو پیادە ڕۆیەکە پاڵی پێوەنا.

سۆئاپی لە شەقامی پرادۆی وەدەرکەوت.

ڕێگای چونە دورگەکە ، پێدەچو هێندە سانا نەبێ ، وەك ئەوەی کە ئەو بیری لێدەکردەوە. دەبو بیر لە شێوازێکی تر بکاتەوە .

بە سەرنج دانێك لە شەقامی شەشەم ، دەتبینی کە گلۆپەکان تیشك و ڕوناکیان بلاّو دەکردەوە تا کالاّی نێو جامخانە فریو دەرەکان نمایش بکەن. سۆئاپی بێ دوودڵی کوچکە بەردێکی هەڵگرت و کێشای بەجامخانەکەدا.

چەند کەسێك ، کە لەوێ ، لەحاڵی پاسەوانیدا بون ، وردە وردە خۆیان گەیاندە ئەوێ. سۆئاپیش ، دەس لەنێو گیرفان ، چاوی لە قۆپچە ڕەنگ برنجیەکەی یونیفۆرمی کابرای پاسەوان دەکرد و پێدەکەنی.

پاسەوانەکە بە شڵەژاویەوە پرسی: ((کێ بو وای کرد))؟

سۆئاپیش ئاماژە ئامێز ، بەلاّم دۆستانە ، دروست وەك کەسێك کە ئارەزوی سەرکەوتن بۆ کەسێکی تر بخوازێت ، گوتی: (یانی نەتزانی من بوم؟).

قسەکەی سۆئاپی هیچ کاریگەریەکی لەسەر کابرای پاسەوان دانەنا ، چونکە ئەوانەی شوشان دەشکێنن ، بەدڵنیاییەوە نایەن خۆیان ڕادەستی پۆلیس بکەن ، بێگومان یەکسەر هەڵدێن. لەوکاتەشدا کەمێك لەولاتر کابرای پۆلیس چاوی بە پیاوێك کەوت ڕایدەکرد بۆ ئەوەی خۆی بگەێنێتە تاکسیەك ، ئەویش هەرکە ئەمەی بینی باتومەکەی بەدەستەوە گرت و بە ڕاکردن کەوتە دوای کابرا. سۆئاپیش بەدڵێکی پڕ لە خەم و بە نائومێدیەوە وەڕێکەوت ، ئەمجارەشیان بەختی نەیهێنا.

لەوسەری شەقامەکە ، ڕستۆرانتێك هەبو ، هێندە بەزەرق و بەرق نەبو ، زیاتر کەسانی زۆر خۆر و چینی ناوەند ڕویان تێدەکرد ، شۆرباکەی ڕون و کەش و هەوایەکی خۆمانە و نرخەکانیشی گران نەبون. سۆئاپی ، بەپێلاّوی دڕاوو جل و بەرگە ئابڕوبەرانەکەیەوە ،

بێ ئەزیەت و ناڕەحەتی ، خۆی بەژورێدا کرد. لەسەر کورسیەك لە بەردەم مێزێکدا دانیشت ، گۆشت و نانی شیرن و کێکی خوارد ، دواتر یەکێك لە گارسۆنەکانی تێگەیاند کە تەنانەت پارەی وردەشی لەگیرفاندا نیە. بۆیە گوتی : (ئێستا بیکەرە هات و هاوار و هەتا زووە پاسەوانێك ئاگادار بکەرەوە و لەمە زیاتر کەسێکی بەڕێز ماتڵ مەکە).
گارسۆنەکە - بە چاوانێکەوە کەدەتگوت هەڵوژەی سورن - تاوێك تێی ڕاما و پاشان بەئارامیەوە گووتی: (پۆلیس سودی نیە). دواتر بانگی کرد : هێی کال.
دوو گارسۆنی بێ ویژدان ، بەشێوەیەك فڕێیان دایە سەر زەویە ڕەقەکەی ڕستورانتەکە کە ڕێك بەسەر لای چەپدا تەختیی زەوی بو ، چەشنی شتێك کە دەقی خواردبێ ، وردە وردە هەستایەوە ، تۆز و خۆڵەکەی لەخۆی تەکاند ، ئێستا زیندان ، بۆی ببوە خەونێکی وەدی نەهاتو.
نێوان ئەو و دورگەکە ، زۆر دوور بوو.

پاسەوانێك - کە لە بەرامبەر دەرمانخانەیەکی برێك ئەولاتری ڕستورانتەکەوە بو - ڕاوەستا بوو ، بەدەم پێکەنینەوە بەرەو خواروی شەقامەکە وەڕی کەوت. تا سۆئاپی ویستی ئازایەتیەکی تر بنوێنێ ، ئەو پێنج ئاپارتمان دورکەوتبۆوە.
سۆئاپی ناچار ڕایکرد ، لەشوێنێکدا ڕاوەستا کەشەوانە ڕوناکترین شەقامی شار بو و مرۆڤ دەیتوانی تێیدا عیشق و ئوپێرای وەگیر کەوێ. ژنان بەباڵتۆی چەرم و پیاوان بە بارانیەوە ، چالاك و بەکەیف ، لەکەش وهەوای ساردی زستاندا لە هاتوچۆدا بون. لەم نێوەدا هەستی ترسێکی سەیر لەوەی وەك تەلیسمێك بوبێتە ڕێگر لەبەردەمییدا نەهێڵێ خۆی بگەیەنێتە زیندانەکە - کە تاکە هیوایەتی بو - باڵی بەسەردا کێشا. تا دەهات زیاتر و زیاتر ترس دایدەگرت. هەر بۆیە کاتێ گەیشتە پاسەوانێکی تر - کە بەخەیاڵێکی ئاسودەوە لەبەرامبەر هۆڵێکی شانۆی پڕ زەرق و بەرق پشتی دابۆوە - دەستی کرد بە جوڵە و ڕەفتاری نائاسایی و چەشنی سەرخۆشان قسەی پچڕپچڕ و هەڵیت و پەڵیتی دەکرد و هاتوهاواری وەڕێ خست. سەمای کرد ، قیژاندی ، بەکورتی کەش وهەوای ئاسایی تێك و پێکدا.
کابرای پاسەوان ، کە لەحاڵێکدا باتومەکەی دەستی ڕادەوەشاند ، پشتی لە سۆئاپی کرد و لەگەڵ یەکێك لەهاوشاریەکاندا کەوتە قسە: ئەمەش یەکێکی ترە لەو خوێندکارانەی زانکۆی (بێل) ، کە دیارە ئەمساڵ خوێندنی تەواو کردوە و بەم بۆنەیەوە جەژن و ئاهەنگ دەگێڕێ ، بەڵام قەیناکا ئازار بەکەس ناگەیەنن ، فەرمانیان پێکردوین هەقمان

بەسەریانەوە نەبێ ، باجەژن بگێڕن و شادی خۆیان دەربڕن. سۆئاپیش بەبیستنی ئەم قسەیە وازی لەو شادی و خۆشییە بێ سودەی خۆی ، هێنا.

ئەمە واتای چیە هیچ پاسەوانێك نایگرێ؟ دورگەکەی لێببوە (ئارکادیا★) .
لەترسی سەرما دوگمەی چاکەتە تەنکەکەی داخست.
لە دوکانی جگەرە فرۆشێکدا ،پیاوێکی ڕێکپۆشی بەرچاو کەوت کە لەژێر ڕوناکایی چراکاندا ، سەرگەرمی داگیرساندنی جگەرەکەی بو ، چەترە ئاوریشمیەکەی لەپەنای دەرگاکە دانابو. سۆئاپیش گورج تاوی دایە چەترەکە و ڕۆیشت. کابرای ڕێکپۆش بەخێرایی کەوتە دوای و گرتی و بەتوڕەییەوە گوتی: (بابە بۆ کوێ ؟ ئەم چەترە هی منە!).
سۆئاپی وەك ئەوەی سوکایەتی بە دزێك بکات ، بەتەوسەوە وەڵامی دایەوە: ئەگەر ڕاست دەکەی چەتری تۆیە بۆ پاسەوانێك بانگ ناکەیت و پێی ناڵێیت کە چەترەکەم لێدزیوی؟ ها؟ بۆپاسەوانێك بانگ ناکەی؟ خۆ ئەوەتاپاسەوانێك لەوێ ڕاوەستاوە!.
خاوەن چەتر ، هەنگاوەکانی خاو کردنەوە.
سۆئاپیش هەروای کرد ، ئەو کەپێی وابوو جارێکی تر بەختی هەستاوەتەوە ، دەستی بەم کارە کرد. کابرای پاسەوانیش بەسەرسوڕمانەوە سەیری دەکردن.
خاوەنی چەترەکە ، گوتی: ڕاستە ، ئەڵبەتە ، جار جار لەم جۆرە بە هەڵە تێگەیشتنانە ڕودەدەن ، من ... باشە ، ئەگەر وایە... ئەم چەترە هی تۆیە ... ئومێدەوارم لێم ببوری ... من ئەمڕۆ بەیانی لەڕیستورانتێك هەڵمگرت ، ئێستاش تۆ ... کە تۆ بە هی خۆتی دەزانی ، من داوای لێبوردن دەکەم.
سۆئاپیش بەشەڕانگێزیەوە دەیگوت: (قسەی لە سەر نیە کە هی منە).
خاوەن چەترەکە ، وازی هێنا و کشایەوە. پاسەوانەکەش بەپەلە بۆ یارمەتیدانی ژنێك ڕۆیشت کە لیباسی ئۆپێرای لەبەردابو و بێئاگا لەوەی کە هێندەی نەمابو لەگەڵ ترامواییەکدا - کە بە شەقامەکەدا تێدەپەڕی - خۆپێکدادەن.

سۆئاپی ، بەرەو شەقامێك کە بە مەبەستی چاکردنەوە هەڵیان کەندبو ، وەڕێکەوت. بەتوڕەییەوە چەترەکەی بۆ نێو چاڵێك فڕێدا و کەوتە جوێندان بەپاسەوانەکان کە دەتگوت بە فریشتەی دەزانن ، نەیدەزانی لەبەرچی هەرچیەك دەکات ، نایگرن؟!.

سۆئاپی ، ئارامیەکی زۆر زیاتری لەم شەقامەدا بەدی کرد. دواتر بەرەو خوارێ ، واتا بەرەو شەقامی مدیسۆن ، سەرەو خوار بۆوە ، بەرەو لای ماڵەکەی ، چون کەسێك کە ماڵی هەبێت دەتوانێ درێژە بەژیانی خۆی بدات ، تەنانەت ئەگەر ئەو ماڵە نیمکێتی پارکێکیش بێت .

سۆئاپی ، تەنیا و غەریب! بەکز و داماوی لەگۆشەیەك کە کلیسایەکی دێرینی لێبو ، ڕاوەستا. ئەم کلیسایە لەکلیساکانی تر جیاواز تر و ساپیتەکەی شێروانی بو. ڕوناکاییەکی لەبار لەپەنجەرەیەکی شوشە ڕەنگ بنەوشییەوە ، دەڕژایە دەرێ. ئەوشوێنەی کە ژەنیاری ئۆرگێك بەوپەڕی دڵنیاییەوە لەتوانا و لێهاتویی خۆی ، سەرگەرمی ژەنین بو. چون لەپەنجەرەکەوە دەنگی موزیکێکی دڵڕفێن دەهاتە بەرگوێی سۆئاپی. موزیکێك کە ئەوی بە پلیکانە کانزاییەکانی دەوروبەری باڵەخانەکەوە ، چەسپاند.
مانگ ، ڕون و تابان ، بەئاسمانەوە دەبینرا. ژمارەی ئاپۆرای خەڵك و ئۆتۆمبیلەکان کەم بون. باڵندەکان ، بەخەواڵوییەوە لەسەر لێواری گوێسەبانەکان ، دەیانجریواند. سۆئاپی ، بۆساتێك ئەوێی وەکو کلیسایەکی چواردەورە گیراوی وەك کلیسای لادێیەکی تەریك و دورە دەست ، هاتە بەرچاوان.
ئەو ئاوازەی کە دەژەنرا ، ئەویان بەپلیکانەکانەوە چەسپاند. ئەو ئاوازە ، وەبیر هێنەرەوەی ڕۆژانێك بو کە لێوانلێو بون لە گوڵ ، دایك! ئارەزو! هاوڕێ و دۆستان! بیرۆکە و یەخەی سپی. لەفکرڕاچونی سۆئاپی و کاریگەری کلیسا کۆنەکە ، گۆڕانکاریەکی پەرجو ئاسا و نائاساییان لەدەرونیدا بەرپاکرد. بەترسەوە بیری لەو زەلکاوە دەکردەوە کە تێی کەوتبو. ڕۆژە بە فیڕۆچوەکان! ئامانجە خراپ و ناپەسندەکان! ئاوات و ئارەزوە مردوەکان! هێز و توانا لەدەسچوەکان و هۆکارە نزم و بێ بایەخەکان! کەتەواوی بون و ژیانی ئەویان داگرتبو. دڵیشی بەشەوقەوە وەڵامی ئەم بارە دەرونیە سەیر و نوێیەی دایەوە - کەسەراپای داگرتبو. هێزێکی نادیار ، هانی دەدا کەئیدی دەبێ روبەڕوی چارەنوسی خۆی ببێتەوە و خۆی لەم زەلکاوەی کە تێی کەوتوە ، دەربێنێ.
دوبارە خۆی دروست کردەوە ، توانی لەناخی خۆیدا بە سەر ئەو دێوەی کەچەندین ساڵ بو دەستی بە سەر هۆش و بیرکردنەوەیدا گرتبو ، سەرکەوێت.
کاتێکی زۆری لەبەردەمدا ماوە ، هێشتا لاوە ، دوبارە ئارەزوە دێرین و لەمێژینەکانی خۆی - کە دەمێك بو دەسبەرداریان ببو - لە مێشکی خۆیدا زیندو کردنەوە و هەوڵیدا وەدەستیان بێنێ ...

نۆتەکانی موزیکەکە ، قورس و سەنگین ، بەلاّم شیرین و خۆش! شۆڕشێکیان لە دەرونیدا بەرپا کردبو. بڕیاریدا سبەینێ بچێتە یەکێك لەگەڕەکە بەئاپۆڕاکانی ناوەندی شار و کارێك بۆخۆی بدۆزێتەوە. جارێکیان یەکێك لەوانەی کە پێستە دێنن پێشنیاری کاری شۆفێری پێکردبو. سبەینێ دەبێ ئەو کابرایە بدۆزێتەوە بەلکو کارێکی بۆ پەیدا بکات. ئیدی بۆخۆی دەبێتە کەسێکی تر و لەمەولا دەیەوێ ...

لەم کاتەدا لەناکاو دەستێکی لەسەر مەچەکی خۆی هەست پێکرد. خێرا وەرسوڕا. چاوی بە ڕوخساری ترش و تاڵی پاسەوانێك کەوت.

پاسەوانەکە پرسی: ئەوە چی دەکەی لێرە؟

سۆئاپی وەلاّمی دایەوە: هیچ!

پاسەوانەکە گوتی: کەوایە دەبێ بەتاوانی بەرەلاّیی دەسگیر بکرێی.

بۆسبەینێ دادوەر سزای سێ مانگ زیندانی بەسەر سۆئاپیدا بڕی.

سەرچاوە/ http://www.dibache.com

(بروتوس ★) یەکێك لەنزیکەکانی قەیسەری ڕۆم و یەکێکیش بو لە بکوژەکانی.

(ئارکادیا ★) یەکێك لە ناوچەکانی یۆنانی کۆن ، شوێنی ئاشتی و خۆشی.

ئەو پیاوەی هیوایەتی شیعر بو

عـــــەزیز

نەسین

لە تەمەنێكدا بوم هیوایەتم شیعرو شاعیری بو. وەك زۆربەی لاوەكان كە لـە شـتێكی وەك خەون و خەیاڵدا دەژین ، شـیعرم دەنوسـین. تاكـە هیوایەتیـشم ئـەوە بـو گـوێگرێكی بـاش پەیدا بكەم و شیعرەكانمی بۆ بخوێنمەوە ... لەبەرئـەوەی چـەند ڕۆژێكـی مـابو بـۆ سـەری مانگ ، نەمدەویست ئەو دو لیرە و نیوەی لەگیرفانمدا مابو هەروا بەئاسانی بەفیڕوی بـدەم ... هەركە لە فەرمانگە هاتمە دەرێ ، یەكسەر بەرەومالێ ، بۆلای ژنە لاو و ماڵداریكارەكەم ، گەڕامــەوە ... هەركـە بینیمـی ، گـووتی: حەسـەن گیـان زۆر كـارێكی باشـت كـرد زوو گەڕایتەوە ماڵێ ... خواردنێكی زۆر خۆشم بۆ ساز كردوی ... وەڵامم دایـەوە: زۆر سـوپاس بۆ ئەوەی كەهەمیشە لە خەمی مندایت ... باشبوو بـە ووردی سـەرنجی ڕوخـساری نـەدام! ئەگینا هەر زوو هەستی دەكرد چەندە نیگەرانم و هەر زوو دەیزانی لە بەر بێپارەیی نـەبا نەدەهاتمەوە ماڵێ و دەچومە لای هاوڕێكانم ...

ئەو سەردەمە كافێی "سیرشتەر" تایبەت بـە هونەرمەنـدان و شـاعیران بـوو ... ئـەوەی لـە یەكێك لە بوارە هونەریەكاندا سەری دەركردبا ، شەوانە حەتمەن دەبو سـەرێكی لـە كـافێی "سیر شتەر" دابا! هەر لەئێوارێڕا هونەرمەندان و شاعیران لەوێ كۆدەبونەوە ... شـیعریان دەخوێندەوە ... گفتوگۆیان دەكرد ... دەمـەقاڵێیان دەكـرد ...پێكیانـدادەدا ... لـەو نێـوەدا زۆر شەڕ و ئاشتی دەهاتنە پێش ، كەدەبونە كەرەسـتەیەكی بـاش بـۆ بابـەتی ڕۆژنامـەكان.

بێگومان ئێستا دیار ترین و ناسراوترین هونەرمەندان و شاعیرانی ئەم سەردەمە یادگاری خۆشیان لەگەڵ کافێی "سیر شتەر" دا هەیە!

لە نێوماڵێدا هەروا لەخۆڕا و بێ مەبەست دەسوڕامەوە ، لەیەك شوێن ئۆقرەم نەدەگرت ... دەمویست هەرچۆنێك بوە شیعرە تازەکەم بۆکەسێك بخوێنمەوە ، خەریك بو شێت بم.

لەدڵەوە گوتم: دەك بە نەفرەت بی بێپارەیی. دەتگوت ژنەکەم گوێی لەقسەکانم بوە ، گووتی: حەسەن گیان ئەگەر حەزت لێیە بڕۆ سەرێك لە هاوڕێکانت بدە بەڵکوو بڕێك سەر و دڵت ئاسودە بێت! لە دڵەوە گوتم: ئەگەر پارەم دەبووا!.

بەلاّم هەرچۆنێك بو دانم بە خۆمدا گرت و بەنیگەرانیەوە گوتم: ئەوەندە دێمەوە ماڵێ لێم بێزاری؟ ژنەکەم بەسەرخۆی نەهێنا و لەحاڵێکدا کە لەبەرخۆیەوە گۆرانی دەگوت ، چەشنی باڵندەیەکی سوکباڵ بەنێو ماڵێدا دەهات و دەچوو. سفرەکەی ڕاخست ... لەناخی دڵەوە لە خوام دەویست لەوکاتەدا یەکێك لە هاوڕێکانم پەیدا بێت و لە گەڵ خۆیدا بمبات بۆ کافێکە ... بەلاّم دەزانم هاوڕێکانم ناکەسبەچەن ، هەتا گیرفانم گەرمە بەردەوام بە دوامەوەن ، هەرکە زانیان بێپارەم و لاتم ، ئیدی بەلامدا نایەن. ژنەکەم ئەو خواردنە باشەی کە دروستی کردبوو ، هێنایە سەر سفرەکە ، بۆنی خواردنەکە شێوازی بیرکردنەوەی گۆڕیم و شیعرو شاعیری و کاێ و هاوڕێکانم هەمو لەبیر چونەوە و قاپەکەم ڕاکێشایە بەردەمم ... هێشتا دو سێ پارووم نەخواردبوو لەدەرگایاندا ... بە خۆشیەوە بانگم کرد : کێیە؟ ... ژنەکەم - کە چوبو دەرگا بکاتەوە - گوتی: کاك حەیدەرە ...

ئەی گیان! کاك حەیدەر!... کەمال حەیدەر باشترین هاوڕێی من و گەورە ترین شاعیری هاوچەرخە. دەزانم حەتمەن کە منی لەکافێکە بەرچاو نەکەوتوە نیگەران بوە و هاتووە هەواڵم بپرسێ! ...

دو سێ پلیکان بۆ پێشوازی کردنی چومە خوارێ و چەشنی کەسانێك کەچەندین ساڵ یەکتریان نەدیبێ ، یەکترمان ماچ کرد ...

گوتم: حەیدەر گیان فەرموو ... پێشکەوە ...

لەوەلاّمدا شانێکی هەڵتەکاند و گوتی: ئەم کاتانە چ دەکەی لە ماڵێ بابە! هەستە بڕۆین سەرێك لە کافێکە بدەین ... لەسەرخۆ گوتم: هاوڕێ گیان بڕێك لەسەرخۆ قسان بکە! با ژنەکەم گوێی لێنەبێ! پارەم پێنەبو بۆیە ناچار بوم لەماڵێ نان بخۆم . ئێستاکەش ڕونە کە خوا تۆی بۆناردوم .

: بابە ئەوە تۆ دەڵێی چی؟ بێپارەیی منی گەیاندۆتە لای تۆ!.

: ڕونە ئیدی! ئەگەر پارەت هەبا منت وەبیر نەدەهاتەوە!

کەمال حەیدەر - کەنیشانەکەی نەپێکابو - گوتی: ئیستا کەوایە ، تۆ لەگەڵ خێزانەکەتدا نانی خۆت بخۆ ، منیش دەچمە ئەوێ و یەکێك هەر پەیدا دەکەم ! ... وەرێکەوت بڕوا ... دەستیم گرت و گوتم: پەلە مەکە ... مەگەر تۆ بەشەر نیت؟ خەجاڵەتی ناکێشی! من لێرە جێدێڵی و بۆ خۆت دەڕۆی؟

: ئەدی چیت لێ بکەم ؟! دو کەسی بێپارە دەکرێ بچنە کاڤێ؟

ئەو سەردەمە ، دوو لیرە پارەیەکی کەم نەبو ... پەنجا قرۆشم لەپارەکە بۆ نانی بەیانی لادایە لاوە و بە کەمالم گووت: من دوو لیرەم پێیە ، بەسە؟ کەمال بەخۆشحاڵیەوە وەلآمی دایەوە: بەڵێ ... بەسە.

: بەلآم چۆن لەماڵێ بێینە دەرێ؟ تۆ بەژنەکەم بڵێ یەکێك لەهاوڕێکانمان زۆر نەخۆشە. کەمال ، کە لە دروستکردنی ئەم جۆرە سیناریۆیانەدا پسپۆڕ بو ، گووتی: تۆ حەقت نەبێ ، ئەوە لێگەڕێ بۆ من. لەپلیکانەکان وەسەرکەوتین ژنەکەم گوتی: کاك حەیدەر سفرە ڕاخراوە ... فەرموو.

کەمال حەیدەر ، بەنیگەرانیەوە چەشنی کەسانێك کە خەم و خەفەتێکی زۆریان هەبێ ، گوتی: ئەو نیازیە بەدبەختە زۆر تەندروستی خراپە!... بەدەم وڕێنەوە بەردەوام باسی تۆ دەکا ... هاتوم بەڵکوو پێکەوە سەرێکی لێبدەین.

: باشە ... با نانەکەمان بخۆین ،پاشان دەڕۆین.

: بابە ئەو برادەرە خەریکە دەمرێ! تۆش تەنیا لە بیری ورگی خۆتدایت!

: باشە هێندە حاڵی خراپە؟

:پێم وانیە تا سبەی بژی! ئەگەر تۆ نایەی بۆخۆم بە تەنیا دەڕۆم. نیگایەکی ژنەکەمم کرد ... گووتی: چ بکەین ... بڕۆ ئیدی ، بەلآم هەوڵ بدە زوو بگەڕێیەوە ... چاوەڕوانت دەکەم.

: نا خۆشەویستەکەم! چاوەڕوانی من مەکە! تۆ نانەکەت بخۆ ، لەوانەیە ... لەوانەیە من وەدرەنگ کەوم ، مەگەر گوێت لێ نیە دەڵێ حاڵی زۆر شڕە.

چاکەتەکەمم لە بەرکردوو خێرا لە ماڵێ وەدەرکەوتین ...

⋆ ⋆ ⋆

کاتێك گەیشتینە کافیێی "سیر شتەر " هێندە ی خەلك لێ بوو دەرزیت هەلآویشتبا وەعەرزێ نەدەکەوت ... هونەرمەندان ... نیمچە هونەرمەندان ... ئەوانەی هەر

بەهونەرمەندی لەدایك ببون! هەمویان دانیشتبون و شیعریان دەخوێندەوە و گفتوگۆیان دەکرد!... ئەوەندەی گەڕاین و سوڕاین ، کورسیەکمان نەدۆزیەوە لەسەری دانیشین و شیعرەکانمان بخوێنینەوە. بۆیە ناچار بوم شیعرەکانم بۆکەمال بخوێنمەوە ... هەستمکرد ئەویش زۆر نیگەرانە لەوەی کەناتوانێ جگە لەمن ، شیعرەکانی بۆکەسێکی تربخوێنێتەوە. لەگۆشەیەکدا جێگایەکی بچوکمان دۆزیەوە و بەزۆر جێگای خۆمان کردەوە. بەو دوو لیرەیەی لە گیرفانمدا بوو ، دوو پەرداخ شەراب و کەمێك مەزەم کڕی و گووتم: کەمال بڕێك لەسەرخۆ بیخۆوە با زوو تەواو نەبێت.

کەمال ، ئاماژەی بۆکەسێك - کە لەپشت ئێمەوە دانیشتبوو – کرد و گوتی: ئەو کابرایە دەناسی؟

ئەوکەسەی کە کەمال باسی دەکرد پێدەچو مشتەری ئەم کافێیە نەبێ ، بەکابرایەکی دەوڵەمەند دەچو. وەڵامم دایەوە: نایناسم ... مەبەستت چیە؟

: سێ شەوە دێتە ئێرە و بەتەنیا لە گۆشەیەك دادەنیشێ و نان دەخوا و دەخواتەوە.

: جا باشە ئەمە هیچی تێدایە؟

: هیچی تێدا نیە ، بەڵام سەیرێکی سەر مێزەکەی بکە! ...

سەیرێکی سەر مێزەکەیم کرد ... ئەوەی دڵ حەز کات لە سەری بوو.

کەمال حەیدەر گووتی : پێموابێ پۆلیسی نهێنیە!

: بۆچی پێتوایە؟

: بۆچی ناوێ ... پێموانیە کەسێکی ئاسایی هێندە دەسبلاو بێ.

: هەرچیەکە کەیفی خۆیەتی ، چ پەیوەندیەکی بەئێمەوە هەیە؟ ...

هەردوکمان بێدەنگ بووین ، بە دوای هەلێکدا دەگەڕاین تا شیعرەکانمان بخوێنینەوە.

کەمال ، لەمن زرینگتر بو ، بە وێنەی جاران ، زوتر لە من دەستی کرد بەخوێندنەوەی شیعرەکانی ... کەتەواویشی کرد ، پرسی: شیعرەکەم چۆن بوو؟

لەبەر ئەوەی چەند دەقیقەیەکی تر دەبوایا منیش شیعرەکانی خۆمی بۆ بخوێنمەوە ، گوتم: ناوازەیە !

:جا چت بیستوە با شیعری دوەمت بۆ بخوێنمەوە ، دواتر بێ ئەوەی بوارم بداتێ بڵێم نۆرەی منە ، دەستی کرد بەخوێندنەوەی شیعری دوەمی.

ناچار هەرچۆنێك بوو دانم بەخۆمدا گرت ... خواردن و خواردنەوەمان تەواو بون. کەچی کەمال هەروا بەردەوام بوو. کاتێ شیعرەکەی تەواو خوێندەوە ، گوتم: دەبینی بەدەست بێپارەییەوە چۆن گیرمان خواردووە؟ باشە پێم نالێی لەم مەملەکەتەی ئێمەدا

شاعیران و نوسەران بۆ هێندە لەخۆشگوزەرانیەکانی ژیان بێبەشن؟ تەنانەت ناتوانین تێر بەزگی خۆمان لە ڕیستۆرانت و کافێیەك بخۆین و بخۆینەوە ؟!.

: تۆشیعرەکەت بخوێنەوە ... برسیەتیمان لەبیر دەچێتەوە!

دەمزانی بەبێ خواردن و خواردنەوە ، نەدەکرا شیعر بخوێنمەوە ، بۆیە گووتم: گوێبگرە کەمال! لەماڵێ پەنجا قرۆشم بۆ نانی بەیانی هەلگرتبوو ، بۆئەوەی بیر و هزرت بەجوانی کۆبکەیتەوە و بەجوانی گوێ لە شیعرەکەم ڕابگری ، ئامادەم دوو پەرداخ خواردنەوە بکڕم.

کەمال ، زەردەیەکی کرد و گووتی: باشە ، جوان گوێ ڕادەگرم. یەکێك لە گارسۆنەکان ، دو پەرداخ خواردنەوەی بۆهێنایین ، من دەستم کرد بە شیعر خوێندنەوە .

کەمال ، هیچ ستایشی شیعرەکەمی نەکرد. دەمزانی هەموو بیرو هۆشی لای خواردنەوەکەیە، پرسیم : چۆن بوو؟

: ها؟ ...ئێە ... خراپ نیە ... هێندێکی تر کاری لە سەر بکە! زۆر باش دەبێ.

لەم قسانەی زۆر تورە بوم ، ئەم کەمال حەیدەرە چەند کەسێکی سەیرە؟ هەمیشە ئەم قسە هەڵیت و پەڵیتانە دەکا. تاوانی خۆمە کە بەشیعرەکەی ئەوم گوت ناوازەیە. چەند خولەکی تر بەنیگەرانیەوە سەبارەت بەملا ولا قسەمان کرد و کاتیش تا دەهات درەنگتر دەبو ، دەبوایا بەناچاریش هەتا ماڵێ بەپێیان بیکوتینەوە ، گووتم: کەمال درەنگە هەستە بڕۆین! تا دەگەینەوە ماڵێ دەبێتە نیوە شەو!

کەمال ، بەنیگەرانیەوە تفێکی ڕۆکردە سەر زەوی و گوتی: تۆ ئەو خودایە سەیرکە لەم ولأتەدا شاعیران و هونەرمەندان چەندە بێ نرخن؟ دەمانەوێ بچینەوە ماڵێ ، کەچی یەك قرۆشمان پێنیە سواری پاس بین ... لە جێگای خۆمان هەستاین و بەرەو دەرگای دەرێ وەرێکەوتین ... ئەو پیاوەی کە لەپشتمانەوە سەر مێزەکەی بە خواردن و خواردنەوەی جۆراوجۆر ڕازابۆوە ، پێشی لێگرتین و گوتی: کاکینە تکا دەکەم دەکرێ ئەو شانازیەم بدەنێ؟

وەلأمم دایەوە: بەڵێ فەرموو قوربان ... من لەخوایەکم دەویست ، سەیرێکی کەمالم کرد تا بزانم ئەو ڕای چیە؟

کەمال ، لەسەرخۆ چرپاندیە بناگوێم: کاکە ئەمە پۆلیسی نهێنیە ، دەیەوێ شتمان لێ دەربێنێ!...

کابرا ، جارێکی تر داواکەی دوپات کردەوە: تکاتان لێدەکەم گەورەمکەن میوانم بن.

گارسۆنەکان ، خێرا دو دانە کورسییان هێنا ... دانیشتین ...

کەمال ، هێشتا لەسەر قسەی خۆی بوو ، بە ناباوەڕیەوە دەیڕوانیە کابرای خانەخوێ!
کابرا تەنیا خۆی ناساند: بەندە موحەرەمی ئاسکۆریی بەڵێندەری کاری ڕێگاوبانم. کەمال بە هەمان ڕوخساری گرژ و مۆن و نامۆوە گوتی: تۆ ئێمە دەناسی؟
: نەخێر هێشتا شانازی ناسینتانم پێنەبڕاوە ...
کەمال ، نارەحەتتر بوو : چۆن ئێمە ناناسی ؟! من کەمال حەیدەرم ، شاعیری بەناوبانگ ...
: خۆشحاڵم بەناسینتان ، ببورە کتێبەکەتانم نەدیوە ...
: هێشتا چاپ نەکراوە ، بەم نزیکانە کتێبم چاپ دەبێ. بەڵام شیعرەکانم لە گۆڤارەکاندا بڵاو دەبنەوە.
ئیدی کەمال دڵنیا بو لەوەی کە کابرا پۆلیس نیە ... بۆیە پرسی: باشە ئەدی کاکی بەڕێز ئەگەر نامانناسیت بۆچی بانگێشتی سەر مێزەکەی خۆتمان دەکەیت؟
کابرا ، بەپێکەنینەوە وەڵامی دایەوە: بۆ ئەنجامدانی کارەکانم چەند ڕۆژێکە هاتومە ئەنکەرە ... لەبەرئەوەی زۆرم کەیف بە شیعردێت ... پرسیارم کرد و زانیم ئێرە تایبەتە بە توێژی ڕۆشنبیران ... هەر بۆیە شەوانە دێمە ئێرە ... منیش لە تەمەنی لاویەتیدا شیعرم دەنوسین ... دواتر کە هاتمە ناو کۆمەڵگاوە و گرفتاری کاروبارەکانی ژیان بوم ، ناچار لە ئەدەبیات دوور کەوتمەوە ... ئەمشەو کەگوێم دایە قسەکانی ئێوە ، سەردەمی لاویەتی خۆمم بیرکەوتەوە ، یادی بەخێر! سەردەمی لاویەتی زۆر خۆشە.
کابرا ، دەتگوت ئەوکاتەی کە سکاڵامان لە بەختی خۆمان دەکرد ، گوێی لەقسەکانمان بوە و بەزەیی پێماندا هاتۆتەوە بۆیە بانگێشتی کردوین.
کابرای بەڵێندەر ، هەروا قسەی دەکرد: ویستم لە نزیکەوە لەگەڵ دوو شاعیری لاودا ببمە ئاشنا و چێژ لە قسەکانیان وەربگرم.
کەمال حەیدەر بەتەوسەوە گووتی: دەکەوایە باش سەیرکە تا باشتر بماننناسیت.
کابرای بەڵێندەر ، بەسەر خۆیدا نەهێنا و زۆر پێکەنی.
بەڵام کەمال حەیدەر دەسبەردار نەبو و بەڕقەوە گووتی: ئێوەی دەوڵەمەند کە دوو دێڕە شیعرتان لەبەر کردوە بە چ مافێکەوە دەتانەوێ خۆتان لە ڕیزی شاعیران بێننە ئەژمار ؟!
کابرای بەڵێندەر ، بەخەندەیەکی گاڵتە ئامێزەوە وەڵامی دایەوە: "حەق بە ئێوەیە" .
ئەگەر هاتبا و کەمال لە تەنیشتمەوە با ، سیخوڕمەیەکم تێدەکوتا بۆوەی چیتر لەم قسە حەلەق و مەلەقانە نەکا ، بەڵام حەیف لێم دوور بوو.
کابرا پرسی: حەزتان لەچیە؟

کەمال حەیدەر وەڵامی دایەوە: ئێمە خواردنەوەی کەسێك ناخۆینەوە سوکایەتی بە شیعر بکات.

کابرا بەسەرسوڕمانەوە پرسی: کوا بەڕێزان! کوا من قسەی لەو چەشنەم کردووە؟ من لە ناخی دڵەوە ڕێزێکی زۆرم هەیە بۆ شاعیران و ڕوناکبیران.

: کاتێك کەسانی لەوێنەی تۆ بانگەشەی شیعر نوسین بکەن ، ئەمە بۆخۆی گەورەترین سوکایەتی و بێ ڕێزیە بە شیعر و ئەدەبیات.

دیاربوو کابرا هێشتا شتەکەی بە گاڵتە وەرگرتبو هەربۆیە بەپێکەنینەوە گووتی: ڕاست دەکەی حەق بە تۆیە!.

کورسیەکەی خۆم گۆڕی و لە تەنیشت کەمال دانیشتم.

کابرا بانگی گارسۆنەکەی کرد و لەئێمەی پرسی: حەزتان لە چیە؟ خۆتان فەرمان بدەن با بۆتانی بێنن ...

من ، بەئاوازێکی دۆستانەوە وەڵامم دایەوە: سوپاس قوربان ... سەر مێزەکە هەموو شتێکی لێیە ، پێویست ناکا.

بەڵام کەمال بەئاوازێکی توندەوە گوتی: جێگایەك قرژاڵی دەریا ، بڕێك گۆشتی سوێسکە ، وەهێندێك قەرقاوڵ ، بڕێکیش هێلکەی نێریە کێوی.

کابرای میواندارمان گوتی: کوا نێری هێلکە دەکات؟

کەمال وەڵامی داوە: بۆ ئێوەی دەوڵەمەند هەموو شتێك دەشێ و دەبێ.

چرپاندمە بن گوێی: کوڕە بەسە ، ئەم هەموو بێڕێزیە چیە؟

وەڵامی داوە: تۆ نازانی! مرۆڤ لەگەڵ ئەم جۆرە کەسانەدا کەپێیانوایە دەتوانن شیعر و ئەدەبیاتیش بەپارە بکڕن دەبێ بەم شێوەیە ڕەفتار بکات.

کابرا دەتگوت گوێی لە قسەکانمان بووە ، تۆزێك خۆی کۆکردەوە و ڕەش داگەڕا ، بەڵام قسەی نەکرد.

لەو ماوەیەدا گارسۆنەکان ، ئەو شتانەی کە داوامان کردبوون ، هێنابویان و لەسەر مێزەکە دایاننابوون. کاکی بەڵێندەر ، سەبارەت بە حەز و ئارەزوی خۆی دەربارەی ئەدەبیات و ئەو کێشانەی کە ببونە بەربەست لە بەردەم خوێندنەوەیدا ، زۆری قسە کرد.

لەناکاو کەمال قسەکانی پێبڕی و گوتی: دەتوخوا بیبڕەوە بەسە کاکە! ئێمە بۆ ئەوە نەهاتوینە ئێرە تا گوێ لەم قسە پوچانەی تۆ ڕاگرین. دواتر ڕوی لە من کرد و درێژەی دایە : شیعرێك بخوێنەوە ... با کاکم لە شیعری باش تێبگات.

من لەو شێوازە قسەکردنەی کەمال زۆر تورە و لەهەمان کاتیشدا خەجاڵەت ببوم ، شارەزای ئاکار و رەفتاری ببووم ... کاتێ دو سێ پێکی دەخواردەوە ئیدی کۆنترۆڵی خۆی لەدەست دەدا و قسەی هەڵیت و پەڵیتی دەکردن. بەتایبەت ئەمشەو لەسنووری خۆی زۆر زیاتری تێپەڕاند ...

ویستم هەرچۆنێك بوە برێك بارودۆخەکە ئاسایی بکەمەوە ، گووتم: کاکە ئەم هاوڕێیەم زۆر حەزی لە گاڵتەیە ... تکا دەکەم بەڕێزت نیگەران نەبیت.

کابرای بەڵێندەر بەڕێزەوە وەڵامی داوە و گوتی: نا ... ئاساییە ... تکا دەکەم شیعرەکەت بخوێنەوە ... من زۆر حەز دەکەم گوێم لێبێ.

منیش یەکێك لەباشترین شیعرەکانی خۆم خوێندەوە ...

دواتر کەمالیش شیعرێکی خوێندەوە.

کابرای بەڵێندەریش بەردەوام لێکدا لێکدا دەیگووت: بەه! بەه! بەه! و ئێمەی زیاتر هان دەدا.

ئێمەش ، بێ ئەوەی گوێ بەقسەکانی بدەین و ئاگامان لێبێ ئاخۆ چ دەڵێ؟ دەمانخوارد و دەمانخواردەوە.

هەر کە بێدەنگ بوو ، کەمال بێ پێشەکی لێی پرسی: تۆ ئەراگۆن دەناسی؟

: کێتان فەرمو؟

: ئەراگۆن!.

: ئەراگۆن؟ چ کارەیە؟

کەمال حەیدەر سەری بە نیشانەی گاڵتە پێکردن ڕاوەشاند و دیسان پرسی: ئەدی ڕامبۆ؟

: نا ... نەخێر ...

: ئەدی ڤێرلین؟

: کێ؟

: ئەدی داستایڤسکی؟ کتێبەکانیت خوێندۆتەوە؟

: هێشتا نەمدیوە ...

: ئەدی کتێبەکانی ڕاسیل ؟

: نەخێر.

کەمال ، ئەو پاروەی لەدەستیدا بوو ، داینایە سەرمێزەکە و گوتی: کوڕی باش ... کەسێك (ئەراگۆن) نەناسێ و ناوی (ڤێرلین) ی نەبیستبێ و کتێبەکانی (داستایڤسکی)

نەخوێندبێتـەوە و ئاشـنای بۆچونەکانی(ڕاسـیل) نـەبوبێ و شـیعرەکانی (لیرمـەنتۆف) ی بەرگوێ نەکەوتبێ! بەچ هەقێکەوە دێتە ئێرە و بانگێشتی سەر مێزەکەی خۆیمان دەکات؟
ڕوخساری کابرا ڕق و توڕەییەکی زۆری تێدا بەدی دەکرا و کەمالیش هەروا قسەی دەکردن : کاکە! تۆ کە کتێبەکانی (جۆن شتاین بەك) ت نەخوێندۆتەوە و (والت وایتمـان) ناناسـی و (تۆماس مان) ت چاو پێنەکەوتوە! بە چ هەقێکەوە دەم لە شـیعر و ئـەدەبیات دەکوتی؟ ئێوەی گەمژە وادەزانن کەپارەتان هەبو ئیدی هەموو شتێك دەزانن؟
ئیـدی کـابرای بەڵێنـدەر چیتر توانـای دان بـەخۆداگرتنی نـەما و هەسـتا و تونـد یەخـەی کەمالی گرت ، لە سەر کورسیەکەی بەرزی کرد و دو سێ مەتر فڕێی دایە ئەولاتر.
کافێکە ئالۆزا.
کـابرا ، وەك شـێتان هـاواری دەکـرد و دەیویـست پـەلاماری کـەمال بـدا. چـەند کـەس لـە گارسۆنەکان گرتبویان و چەند کەسیش لە شاعیرەکان دەیانویست کەمال لەوێ دورخەنەوە و بیبەنـە دەرێ ... بـازاڕی جنێـو و قـسەی سـوك ، گـەرم ببـوو. هـەردوکیان تـا پێیـانکرا بەیەکیانکرد.
کابرا هاواری دەکرد: " بڕۆ ونبە نەخوێندەواری لەخۆ ڕازی ، یەك فرۆشـتان لـە گیرفانـدا نیە ئەم قسە زلانەش دەکەن ! مـن بـەزەیم پێتانـدا هاتـەوە ... بـەمرۆڤتان تێگەیـشتم ... تکام لێکردن گـەورەم کـەن ، تـا چـەند دەقیقەیـەك گوڵ بڵـێین و گوڵ ببیـستین! کـارێکی خراپم کرد؟ ئەی لە سەر مێز دانەنیشتوانە" ....
کەمالیش لەولاوە وەڵامی دەداوە : " بێدەنگبە مفتەخۆری نەخوێندەوار! تـۆ کـە تەنانـەت ناوی یەکێك لە شاعیرو نوسەرە مەزنەکان نازانی! بە چ هەقێك دێیتە ئێرە و خۆت لەگەڵ ئێمەدا تێکەڵ دەکەی ، بڕۆ دەرێ هەی گەمژە ... ئێرە جێگای تۆ نیە" .
کابرا کە وردە وردە خەریك بو ئارام دەبۆوە ، بەڵام بـە بیـستنی ئـەم قـسانە بـەدەم هـات و هاوارو جنێوەوە شالاّوی بۆ کەمال برد: هـەی سـەگباب چـەند دانـە شـیعرت گوتـون پێـت وایە (ئەندەلوس) ت فەتح کردوە؟ ... زۆر سوپاس بۆ تـۆ خوایـە کـە زوو وازم لـە شـیعر هێنا ئەگینا منیش وەك تۆ ئێستا لە برسان دەمردم.
ئەگـەر کـەمال بێـدەنگ بوبـا ، کـابرا قـسەی نـەدەکرد. بـەڵام کـەمال وازی نـەدەهێنا زۆر جنێـوی دا. کـابرا ئـەمجارەیان ڕق ئەسـتورتر لەپێـشو چوە سـەر مێزەکـە و لـەوێڕا خـۆی هەڵدایە سەر کەمال و دایە بەر مستان.
مشتەری و گارسۆنەکانی کافێکە هەرچەندیان دەکرد کەمالی لە بن دەسـتان بێننـە دەرێ ، سودی نـەبو. کـەمالیش هـەر مـستێکی کـە پێیـی دەکـەوت ، جنێـوێکی دەدا. کـابراش هـەر

مـستێك كـه دەیوەشـاند دەیگـوت : ئەمـه بـۆ ئـەراگۆن ... ئەمـه بـۆ ڤێـرلین ... ئەمـەبۆ داستایۆڤسكی ... ئەمە بۆ ...

سەرەنجام هەرچۆنێك بو توانیان كابرا بگرن و كەمال ڕزگار بكەن.

كەمالیش لە گەڵ ئەوەی كەهەموو سەروچاوی خوێن بو ، بەلاّم هەر بێدەنگ نـەدەبو: بـێ شەرەفینە ئاخر كەسێك پۆشكین نەناسێ! بە چ ئاوەزێك دێت و دەم لە شیعر دەكوتێ؟

ئیدی هەرچۆنیك بو كەمالم هێنایە دەرێ و گەیاندمەوە ماڵێ ...

* * *

چەند ساڵێك بەسەر ئەم ڕوداوەدا تێپەڕ ببوو. بەلاّم سـەرنج بدەنـە سـەرەنجامی كارەكـە ، شەوێك بەڕێكـەوت لەگـەڵ هاوڕێیـان لەیـەكێك لـەكافێكان نانمـان دەخـوارد ، یـەكێك هـات بۆلام و گووتی: دەمناسی؟ هەندێك لێی وردبومەوە و لە قەد و بـالاّو و ڕوخـساریم ڕوانـی. بەلاّم هەرچەندی كردم نەمناسیەوە و ناچار گوتم: " ببورە ... نەخێر ناتناسم ..."

بـەلاّم كاتێـك باسـی ڕوداوەكـەی ئەوشـەوەی بـۆكردم ، زانـیم هـەمان كـابرای بەڵێنـدەرە ، بەخەجاڵەتیەوە گوتم

: سەردەمی لاوی بوو ئیدی ...

: ببورە ناوتم لەبیر نەماوە! ناوت چی بوو؟

: حسن.

: ئەدی برادەرەكەت ناوی چی بو؟ ئەوەی ئەو شەوە ئەو هەرایەی نایەوە؟

: كەمال حەیدەر.

كابرا ، بەزەردەخەنەیەكی تایبەتەوە گوتی : " دەزانی ئەو شەوە هاوڕێیەكەت لەسەر هەق بوو" ...

نەمدەزانی مەبەستی چیە و دەیەوێ چ بسەلمێنێ ، بێـدەنگ بـوم ، چـاوەڕوان بـوم بۆخـۆی قسە بكات ...

سەرەنجام دوای ئەوەی ئاهێكی قوڵی هەڵكێشا ، گوتی: بەڵێ هەقی خۆی بو ... مـن ئـەمڕۆ پیاوێكی دەوڵەمەندم ، هەموو شتێكم هەیـە ، لەهیچیـشم كـەم نیـە ... سـەرباری ئەمـەش ئامادەم هەرچیەكم هەیە بیدەم و جێگاكەم لەگەڵ هاوڕێكەی تۆدا بگۆڕمەوە ... بەلاّم ئایـا ئەمە دەكرێ؟

دوای ماوەیەك بێدەنگی ، دواتر پرسی: ئەدی ئێستا كەمال حەیدەر چ دەكا؟

: کارمەندە لە وەزارەتی ڕێگاوبان.

: کتێبەکانی چاپ کردون؟

: ئەوسا نامیلکەیەکی چاپ کرا ... ماوەیەکیش دەبێ ئاگام لێی نیە.

: ئەدی تۆ چ دەکەی؟

: من دەڵێی؟ زۆر کاری جیاوازم کرد ، بەڵام هیچیان سودێکی ئەوتۆیان نەبوو ، ماوەیەك دەبێ نوسەری کابرایەکی بەڵێندەرم.

: سەیرە!...

پێکەنینێکی تاڵ ، بەسەر لێوانیەوە دەرکەوت ، بە نیگەرانیەوە گووتی: منیش لە تەمەنی لاویدا ماوەیەك شاعیر بوم.

سەرچاوە / خاترات یك مردە / انتشارات توسن /1365

دوایین فیشەکی تفەنگەکەم

ئەلفۆنس دو لامارتین

ڕۆژێکیان ، وەرگێڕدراوی ئنگلیزی کتێبێکی سانسکریتی زمانی پیرۆزی هندیەکانم لەگەڵ خۆمدا بردە ڕاو. لەناکاو ئاسکێکی خەت و خاڵ جوانم لەنێو دار ژاڵەکاندا بینی کە بەو بەیانیە خەریکی هەڵبەز و دابەز بو.

من هەر بەسروشت کەسێکی هەست ناسك بوم و ڕقم لەکوشتنی گیانلەبەران دەبۆوە. بەلاّم لەناکاو فیشەکێکم لەدەست دەرچو و بەشانی ئاسکەکە کەوت و شانی شکاند و کەوتە سەر زەوی.

ڕەنگم پەڕی و هەرچۆنێك بو بەرەولای ڕۆیشتم. ئەو ئاژەڵە بێچارە و بەستەزمانە هێشتا نەمردبو و سەیری دەکردم. بەسەر سەوزە گیایەکەوە سەری بەلایەکدا شۆڕکردبۆوە و بەچاوانی فرمێسك تێزاوەوە سەیری دەکردم. ئەو نیگا قوڵە پڕ لە حەسرەت و ئازارەیم هەرگیز لەبیر ناچێتەوە کە بارتەقای چەندین وتە و قسە ، کاریگەرییان لەسەر ناخی مرۆڤدا دادەنا. چونکە چاویش زمانی هەیە. بەتایبەتی ئەو چاوانەی کە بۆ دوایین جار

لێك دەنـرێن. بەچاوە فرمێسك تێزاوەکـانی ، سەرزەنـشتێکی نـاخ هـەژێنی ئـەو کـردەوە بێبـەزەیی و بـێ هۆکـارەی مـنی دەکـرد و بەئاشـکرا لەچـاوەکانیدا دەخوێنرایـەوە و پێـی دەگوتم: (تۆ کێی؟ من تۆ ناناسم! من هیچ ئازارێکم پێنەگەیاندوی! لەوانەیـە ئەگـەر تـۆم دیتبا خۆشم ویستبای! بۆچی برینداراتت کردم؟ لەبەرچی لە کەش و هەوای ئازاد! تیـشکی خۆر! سەردەمی لاوێتی! بێ بەشت کردم؟ ئاخۆ دوای من چی بەسەر دایکم ، جوتەکـەم ، برا و بەچکەکانمدا دێت؟ کە لەنێو دارستانەکەدا چاوەڕوانی گەڕانەوەی منن و کـاتێ جگـە لە مشتێك خوری و چەند دڵۆپە خوێنێك کە بەسەر سـەوزە گیایەکـەدا ڕژاوە ، هیـچی تـر لەپاشماوەی جەستەم نادۆزنەوە؟ ئایا لەئاسماندا تۆڵەسێنێك بۆ مافی من و دادوەرێـك بـۆ سزادانی تۆ نیە؟ بەلاَم من دەتبەخشم. لەچاوانی مندا هـیچ ڕق و قینێـك بـەدی ناکـەیت. سروشتێکی ئەوەندە فراوان و پاك و بێ ئازارم هەیە ، تەنانەت بکوژی خۆشم دەبەخـشم. جگە لە سەرسوڕمان و ئازار و دەرد و ژان ، هیچ شتێکی تر لەچاوانی مندا بەدی ناکەیت). ئەمـە ئـەو شـتە بـو کـە ئاسـکەبریندارەکە بـەنیگای چـاوەکانی پێـی دەگـوتم. منـیش تێدەگەیشتم و داوای لێبوردنم دەکرد.

لەسـکالاَی چـاوە خـەماوی و جەسـتە لەرزۆکەکەیـەوە دیـار بـو کـە دەپاڕایـەوە: (خێراکـە بمکوژە و تەواوم کە).

ویستم هەرچۆنێك بێت چارەسەری بکەم. بۆیە دوبـارە تفەنگەکـەم هـەڵگرت و ڕوم کـردە ئەولاوە و فیشەکێکی ترم پێوەنا. پاشان بەبێزاریەوە ، تفەنگەکەم فڕێدا.

نایشارمەوە ، زۆر کاری تێکردم و گریام.

سەگەکەشـم خـەمناك بـو! بـۆنی بەخوێنەکـەوە نـەکرد و لەئاسـکەکە نزیـك نـەبۆوە. بەدڵتەنگییەوە لەتەنیشتمەوە هەڵتوتا و تا ماوەیەك هەرسێکمان لەنێو بێدەنگیەکی قوڵدا ماینەوە.

لـەوڕۆژە بـەدواوە ، ئیـدی هـەرگیز نەچـومەوە ڕاو. ئیـدی بـۆ هەمیـشە وازم لـەو چـێژە دڕندانەی کوشتن ، ئەو زوڵم و ستەم و خوێنڕێژیەی ڕاوچییان هێنا. کە بێ هیچ هـەقێك ، بێ بەزەییانە مافی ژیان لە بونەوەرەکان دەستێننەوە. سوێندیشم خوارد هـیچ کاتێـك بـۆ هەوا و ئارەزو و کەیفی خۆم ، وەدوی (دانیشتوانی جەنگەڵ) ، یـان باڵنـدەکانی ئاسمـان ، نەکەوم.

کە وەك ئێمە تەمەنی کورتی خۆیان لا شیرن و خۆشەویستە.

سەرچاوە/ http://www.dibache.com

فیل

سلاڤ میر مرژۆك

بەڕێوەبـەری باخـچەی ئـاژەڵان ، سـەلماندی کـە کەسـێکی تـازە پیاکـەوتو و دەسـتپێوەگرە ، دەیویـست لـەڕێگای ئاژەڵەکانـەوە پلـە و پایـەی خـۆی بەرزکاتـەوە. بـەڵام سـەبارەت بـە گرینگیدان بە ئاژەڵەکان ، جیـاوازی لەنێوانـدا نـەدەکردن. لەباخـچەکەدا زەڕافەیـەکی مـل کورت و گۆڕهەڵکەنەیەکی بێ لۆزی هەبو. توتیـە زیقنـەکان ، هـەمو هەسـت و نەسـتێکیان لەدەستدابو و بێ دەنگ و ئارام بون. ئەگەر هاتبا و بەدەگمەن زیقە زیقێکیـشیان کردبـا ، ئەوا زۆر بەبێ مەیلیەوە دەیانکرد.
ئەم کەموکوڕیانە بۆ باخچەکە باش نـەبون ، بەتایبـەتیش لـەو سـەروبەندەدا کـە بڕیـاربو چـەند دەسـتەیەك لـە منداڵـە قوتابیـەکانی شـار ، بـۆ بینـینی گیانلەبـەرەکان ، بـێن بـۆ باخچەکە.

ئەم باخچەیە ، کەوتبوە یەکێك لەشارۆچکەکانەوە.

جێگای هەندێك لەگیانلەبەرە گرینگەکان — بۆ نمونە فیل - لەم باخچەیەدا خاڵی بو. کە نەدەکرا جێگاکەی بە سێ هەزار کەروێشکیش پڕ بکرێتەوە. وڵات ،پێشڤەچونێکی بەرچاوی بەخۆوە دیبو ، نەدەکرا چاوپۆشی لە هەندێك کەموکوڕی لەو شێوەیە بکرێت. دەکرا ئەو کەموکوڕیانە بەپلانی باش و گونجاو چارەسەر بکرێن و کاریان بۆبکرێت. هەواڵ بلاّو بۆوە کە گوایا باخچەی ئاژەلاّن بەبۆنەی 22 ی ژوئیەی ساڵوەگەڕی ئازادی وڵات ، فیلێك دەهێننە باخچەکە. هەمو کارمەندانی باخچەکە خۆبەخشانە خۆیان بۆ کارەکان تەرخان کردبو. زۆر خۆشحاڵ بون ، کاتێ بیستیان کە بەڕێوەبەری باخچەکەیان هەواڵنامەیەکی ڕەوانەی وارشۆ کردوە و تیایدا داوای پارە و بودجەی نەکردوە ، بەڵکو بەپێچەوانەوە پێشنیاری کردوە کە دەتوانێ بەساناترین و سادەترین ڕێگا فیلەکە پەیدا بکات ، خۆشحاڵتر بون.

لەنامەکەی بەڕێوەبەردا هاتبو: ((من و هاوکارانم باش لەوە تێدەگەین کە کڕینی فیلێك چ بارێکی قوس دەخاتە سەر شانی کانزاکاران و کرێکارانی تواندنەوەی ئاسنی پۆڵەندای وڵاتمانەوە ، بەهۆی کەمی ئاستی داهاتەوە ... من پێشنیار دەکەم : لەجیاتی کڕینی ئەو فیلەی کە ئێوە لەنوسراوەکەتاندا ئاماژەتان پێدابو ، دەکرێ سود لە توانا و بەرهەمە خۆماڵیەکانی خۆمان وەرگرین و دەتوانین فیلێکی لاستیکی دروست بکەین و بەئەندازەی فیلێکی ڕاستەقینە هەوای تێبکەین و لە پشت پەرژینە ئاسنەکەوە دایبنێین و بەشێوەیەکی وا ڕەنگی بکەین لە فیلێکی ڕاستەقینە جیا نەکرێتەوە. لەبەرئەوەی فیل هەر بە سروشتی خۆی ئاژەڵێکی تەوەزەلە و بزێو نیە ، دەکرێ یاداشتێك بەپەرژینەکەوە بلکێنین و لێی بنوسین: " ئەم فیلە زۆر تەوەزەلە و نابزوێ ". ئەو بڕە پارەیەش کە لە کڕینی فیلێکی ڕاستەقینە دەمێنێتەوە ، دەکرێ لە کڕینی فڕۆکەی (جێت) و پاراستنی باڵەخانەی کلیسا و شوێنەوارە دێرینەکاندا ، سودی لێ وەربگرین. هەروەك بۆ خۆشتان ئاگادارن ئەمە بیرۆکەی خۆمە و لەپێناو شۆڕش و ئامانجی هاوبەش و هتد....)).

دەبوایا ئەم نامەیە بگاتە دەستی بەرپرسێك کەتەنیا کەمبونی هەزێنە و پارەی تەرخانکراو لەلای ئەو گرینگ بوایا و لەدید و ڕوانگەیەکی دیوان سالاری ڕوتەوە سەیری شتەکانی کردبا.

سەرەنجام بیرۆکە و پێشنیارەکەی بەڕێوەبەری باخچەی ئاژەڵانیان پەسند کرد و دوابەدوای دەرچونی بڕیاری وەزارەت ، بەڕێوەبەر فەرمانی دروست کردنی فیلە لاستیکیەکەی دەرکرد.
بڕیاربو دو کەس ، لە دولاوە فوی تێبکەن. بۆ ئەوەی کارەکەیان بە ڕێکوپێکی و بەجوانی و بەنهێنی بێت ، تەنیا شەوانە کاریان تێدا دەکرد.
خەڵکی شارۆچکەکەش ، کە بیستبویان بڕیارە فیلێك بێننە باخچەی شارەکەیان ، زۆر بەتاسەوە چاوەڕوانی گەیشتنیان دەکرد.
کاکی بەڕێوەبەریش زۆر بەپەلە بو لە زوو ڕاییکردنی کارەکە و دەیویست هەرچی زوە کارەکە تێپەڕێنێ. چونکە هەم پاداشتی تێدابو هەم دەبوە هۆکاری بەرزبونەوەی پلەکەی.
دو پاسەوان ، لەباخچەکەدا کەوتنە فو تێکردنی فیلەکە ... دوای تێپەڕبونی نزیکەی دو کاژێر سەیریان کرد هەروا بەئاستەم لەزەوی جیا بۆتەوە و هیچ شێوەشی لە فیل ناچێت.
شەو درێژ بو ، لەدەرەوەش وردە وردە دەنگەکان خامۆش دەبون و تەنیا جار جار دەنگی ئاژەڵەکانی باخچەکە دەهات و بێدەنگی شەوی دەشڵەقاند.
دوای ئەوەی کە هەردو پاسەوانەکە دڵنیا بون لەوەی کە ئەو هەوایەی لە فیلەکەیان کردوە بەتاڵ نابێتەوە ، هەردوکیان ماندوو و شەکەت ، وازیان هێنا. ئیدی هەردوکیان پیر ببون و تەمەنی لاویەتیان تێپەڕاندبو و ئەو گوڕوتینەی جارانیان نەمابو. جگە لەوەش ئەوە کاری ئەوان نەبو.
یەکێکیان گوتی: گەر بەم شێوەیە کاربکەین دەبێ ئەمشەو تا بەیانی هەر خەریکی فو تێکردن بین ... ئەی دوایی چی بەژنەکەم بڵێم؟ ئەگەر بڵێم ئەمشەو تابەیانی خەریکبوم فیلم فو داوە! پێتوایە بڕوام پێبکات ؟
پاسەوانی دوەم گوتی: قسەکەت ڕاستە ، ئەمە کاری ئێمە نیە! هەمو ئەمانە تاوانی ئەو بەڕێوەبەرە چەپڕەوەیە.
یەکەمیان گوتی: تا دێت ناشیرنتر دەبێ.
دوەمیان وەڵامی دایەوە: بەڵێ کارێکی سەختە ، وەرە با دانیشین و پشویەك بدەین.
لەکاتی پشودا ، یەکەمیان چاوی بە سۆندەی غازەکە کەوت. ڕوی کردە هاوکارەکەی و گوتی: باشە ناکرێ بەغاز هەوای تێبکەین؟
بیریان کردەوە و بڕیاریاندا تاقی بکەنەوە. سۆندەی غازەکەیان لە فیلەکە بەست و قفڵەکەیان کردەوە. لەماوەی چەند خولەکێکدا گیانلەبەرێکی زل و زەبەلاح لەبەردەمیاندا قوت بوەوە.

زۆر کەیفخۆش بون. دەتگوت فیلی ڕاستەقینەیە ، گوێچکەکانی زل! قاچەکانی ئەستور دەتگوت کاریتەی خانون.
بەدڵنیاییەوە دەکرا بڵێی بەڕێوەبەر فیلێکی هێناوەتە باخچەکە.
ئەوپاسەوانەی کە بیرۆکەی سۆندەی غازەکەی بەمێشکدا هاتبو ، گوتی: پێویست بە قسە ناکات ، هەستە وەرێکەوە بابرۆینەوە ماڵێ.
ڕۆژی دواتر ، فیلەکەیان بردە نێو قەفەسە تایبەتیەکەی خۆی و لە ناوەڕاستی باخچەکە و لە نزیك مەیمونەکان و بەتەنیشت سەگێکی زل و کەتەوە دایاننا. زۆر بەشکۆ و گەورە دەهاتە بەرچاوان. یاداشتێکی گەورەش بە قەفەسەکەیەوە لکێنرابو و لێی نوسرابو: (ئەم فیلە زۆر تەوەزەلە و ناجوڵێتەوە).
یەکەمین دەستەی میوان و دیدەنکاران ، بریتی بون لە منداڵە قوتابیەکانی ناوچەکە.
مامۆستاکەیان ، دەیەویست وانەیەکی ڕاستەوخۆ و زیندو لەبارەی فیلەوە بداتە قوتابیەکانی. یەك یەك قوتابیەکانی لەبەردەم قەفەسی فیلەکە ڕیز کرد و ڕوی تێکردن و گوتی: (فیل ، یەکێکە لە گیانلەبەرە شیردەرە گیاخۆرەکان. ئەم گیانلەبەرە ، بەیارمەتی خەرتومە درێژەکەی ، دەتوانێ درەخت و لقی دارەکان بشکێنێ و گەڵاکانیان بخوات).
منداڵەکان ، بەسەرسوڕمانەوە سەیری ئەو ئاژەڵە زلەیان دەکرد و چاوەڕوان بون درەختێك لەڕەگەوە هەڵکێشێ و گەڵاکانی بخوات.
بەڵام فیلەکە لەنێو قەفەسەکەیدا جمە و جوڵەی نەبو!.
: (فیل ، لە تیرەی ماموتە لەنێوچوەکانە. هیچ جێگای سەسوڕمان نیە کە لە ئێستادا بەگەورەترین ئاژەڵی وشکانی دێتە ئەژمار).
قوتابیە زرینگ و زیرەکەکان ، یەکسەر وتەکانی مامۆستایان لای خۆیان دەنوسی.
: (تەنیا (ڤاڵ) لە فیل قورسترە. بەڵام ڤاڵ لە دەریادا دەژی. دەکرێ بەدڵنیاییەوە بڵێیین فیل سوڵتانی بێ ڕکابەری وشکانیە).
شنەبایەکی ئارام ، گەڵای دارەکانی بەجوڵەخست.
: (کێشی فیلێکی کامڵ ، لەنێوان چوار تا شەش تەن دایە).
لەناکاو فیلەکە جوڵەیەکی کرد و لەزەوی جیابۆوە. چەند ساتێك دواتر با لەسەر درەختەکان دەیهێنا و دەیبرد. سەرەنجام ڕەشەبایەکی توند هەڵیکرد و بەرەو تاقی ئاسمان هەڵیگرت. تەنیا سێبەرەکەی بەدی دەکرا. تا ماوەیەك خەڵکی لەخوارێڕا تەنیا ناو لەپەکانی و ورگی و قاچەکانیان دەبینی.
دواى ماوەیەکی کەم ، بایەکی تر هەڵیکرد و ئیدی بەیەکجاری لەچاوان ونی کرد.

مەیمونەکان ، حەپەساو و سەراسیمە ، تاماوەیەك دواتریش هەر سەیری ئاسمانیان دەکرد. دواتر ، فیلەکەیان لە باخچەی فەرمانگەی گیاناسی ، بەسەر درەختێکی کالیپتۆسەوە دۆزیەوە. پێستە لاستیکیەکەی کون ببو.

مندالە قوتابیەکانیش ، کە ئەو ڕوداوەیان لە باخچەی ئاژەڵاندا بەچاوی خۆیان دیتبو ، ئیدی وازیان لە خوێندن و قوتابخانە هێنا و دواتریش دەیانگوت گوایا کەوتونەتە هار وهاجی و شوشەی پەنجەرەی ماڵان دەشکێنن.

ئیدی لەوەبەدوا هیچ بڕوا و متمانەیەکیان بە فیل نەمابو.

سەرچاوە/ داستان ناگهان/ مجموعە داستانهای کوتاه جهان/ ترجمه اسدلله امرایی/ نشر سالی 1381

ڕفێنراو

ئەلبێرتۆ مۆرافیا

لەناکاو لەخەو ڕادەپەڕم ، واهەست دەکەم ئەو تاریکیەی دەوروبەرم لەلام نامۆ و نائاشنایە و جیاوازی هەیە لەگەڵ ئەو تاریکیەی ڕۆژانی تر کە دوای لەخەو هەستان لەگەڵیدا بەرەوڕو دەبومەوە. نازانم جیاوازیەکە لەچیدایە؟ بەڵام دڵنیام کەجیاوازیی هەیە.
یەکسەر دڵم دەکەوێتە کوتە کوت ، لەخۆم دەپرسم: (بۆچی هاتومەتە ئێرە؟).

بۆ وەدەستهێنانی وەڵامی ئەم پرسیارانە ، دەست بە جێخەوەکەمدا دێنم و خێرا دەستم دەکێشمە دواوە ، دەستم بەر گنج و لۆچی بیجامە و ماسولکە و ستونی بڕبڕەی چەماوەی پشتی کەسێك دەکەوێت. گومانم نیە کە یەکێك لەتەنیشتمەوە خەوتوە. بەڵام نازانم کێیە. وردە وردە خەریکم دەگەمە ئەو باوەڕەی کە منیان بەهۆیەکی نادیار و بەپێچەوانەی مەیلی خۆم و بەزۆر هێناوەتە ئێرە. یان بەواتایەکی تر ڕفاندویانم.

بیرکردنەوە لەوەی کە لەوانەیە ئەمشەوم بەهەرجۆرێك بوبێ لەگەڵ ئەم پیاوەدا بەسەربردبێ ، گومانی خراپتر بەمێشکمدا دێنی: (بەڵێ ، کاتێ بە شەقامە چۆڵەکەدا تێدەپەڕیم ، دو سێ کەس بەزۆر گرتمیان و سواری ئۆتۆمبیلیان کردم و دەست و قاچ و دەمیان بەستم و شەوێ هێنامیانە ئەم خانوەوە. حەبی خەویان دامێ و دواتر جل و بەرگەکانیان لەبەر دارنیم و خستمیانە سەر چارپاکە و دەسدرێژیان کردە سەرم).

بەم شێوەیە بەمێشکمدا هات ئەوەی بەسەرم هاتوە جارێکی تر بیهێنمەوە بیری خۆم. لەڕاستیشدا شتێکی زۆر ئاساییە کە ژنێکی گەنج و جوان بەم شێوەیە پەلامار بدرێ. تەنانەت ئەگەر لەمەش بەدەر بێت جێگای سەرسوڕمانە.

بەڵام ئێستا ، کاتی ئەم قسە فەلسەفیانە نیە. بەڵکو دەبێ هەرچۆنێك بوە خۆم لێرە دەربازکەم و هەڵێم ، بەر لەهەڵاتنیش ، ماڵەکە بەوردی دەسنیشان بکەم و دواتر یەکسەر هەواڵیان لێبدەم.

منیان بەزۆر لە ژیانی ڕۆژانەی ئاسایی خۆم و خۆشەویستانم و ئەو کارانەی کە حەزیان پێدەکەم ، دابڕی. دەبێ باجی ئەم تاوان و خراپەکاریانەی خۆیان بدەنەوە. سوپاس بۆ خودا کە یاسا و پۆلیس و کەلانتەری هەن.

دەسدرێژی کردنە سەر خەڵکی - ئەویش بەشێوەیەکی ئاوا دڕندانە و نامرۆڤانە - نابێ بێ سزا تێپەڕێ. بەڵکو دەبێ سزایەکی هێندە توند بدرێن ببنەپەند بۆ کەسانی تر.

ئەم بیرۆکەیە ، لەنێو مێشکمدا خول دەخوا. ئێستا هێواش هێواش قاچی چەپم لەژێر لێفەکە دێنمە دەرێ و هەوڵ دەدەم بەوپەڕی وریاییەوە ئەم کارە بکەم ، نەکا قاچم بەو پیاوە بکەوێ کە لەتەنیشتمەوە ڕاکشاوە. بەرکەوتنی قاچم بە مافوری خوار چارپاکە ، چەشنی ئەو تاریکیەی کە ببوە هۆکاری نەبینین ، لەلام نائاشنایە.

دواتر قاچی ڕاستم دەخەمە سەر زەویەکە. بۆ ساتێك لەسەر لێواری چارپاکە دەمێنمەوە ، دواتر بە یەك جوڵە ڕاست دەبمەوە ، هەست دەکەم لەکراسێك زیاتر ، هیچی ترم لەبەردا نیە. بەڵام ئەمە کراسی من نیە. تەنانەت زۆر نامۆشە لەلام. ئەوەندە نامۆ و نائاشنایە کە

کاتێ دەمەوێ بەرقەوە دایکەنم لەبەرمدا ، هەڵدەجڕێ. پاشان روت و قوت ، بەکوێرە کوێر دەمەوێ دەرگاکە بدۆزمەوە.
دەرگاکە دەکەمەوە ، لەژورەکە دێمە دەرێ ، ئێستا لە نێو هاڵێکی تەواو ئاساییدام ، بەڵام نامۆیە لام. چوار دەرگای هەیە ، دەرگای چونەدەرەوە لەکۆتاییەکەیدایە. چەند تابلۆیەکی بچوك بەدیوارەکەوەن ، جێگایەکی ڕەنگ برنجی هەڵواسینی چەتر و چوار دانە چرای کز - کە بەشێوەیەکی نیگەرانی هێنەر ، هەستی دڵنیابونی (ئاشنایی) و (نائاشنایی) لەلای مرۆڤ بەهێزتر دەکات – بەدیوارەکەوە هەڵواسراون.
بەڵام ئایا دەکرێ جگە لەمە شتێکی تر هەبێ؟! کاتێ تاوانبارەکان بۆ جێبەجێ کردنی مەرامە چەپەڵەکانیان ئاپارتمانێك بەکرێ دەگرن ، خۆ ناچن بەشێوەیەکی جوان بیڕازێننەوە! چونکە لە ڕاستیدا ئەوان نیازی ئەوەیان نیە تێیدا بژین. نایانەوێ بناغەی خێزانێکی دروستی تێدا بنیات بنێن. تەنیا مەبەستیانە بەمێشکێکی ئاسودەوە تاوانەکانیانی تێدا ئەنجام بدەن. لەبەر ئەوە جوانی و ڕازاوەیی ماڵ ، هیچ بایەخێکی نیە لەلایان. تەنیا هێندە بەسە بگەنە یەکەمین فرۆشگای سەر ڕێگایان تا هەندێك کەلوپەلی ئاسایی بکڕن و تەواو!.
بەدرێژایی مێژو ، کردەوەی دەسدرێژی کردنە سەر خەڵکی ، هەمیشە بێ پەردە و بێ شەرمانە بوە. تەنانەت لەژیانی نێو ئەشکەوتەکانی سەردەمی کۆنەوە بگرە تا ئەم ئاپارتمانە کاتی و نامۆیەی کە ئێستا منی تێدام.
هێشتا کات زوە ، سەروەختی بەرەبەیانە. ئەو ساڵۆنە بچوکەی کە ئێستا خەریکم وردە وردە دەچمە نێوی ، ڕوناکیەکەی چەشنی سەروەختی بومەلێڵە. لەنێو دەرگاکەدا ڕادەوەستم و سەیر دەکەم ، قەنەفەیەك ، دو دانە مۆبێل ، مێزێك ، چوار کورسی و سندوقێکی هەڵگرتنی کەل و پەل دەکەوێتە بەرچاوم.
هەمو شتەکان لەبەرچاومدا نامۆن و لەهەمان کاتیشدا ئاشنان. هەست دەکەم کەپێشتر ئەمانەم دیتون و لەگەڵیاندا ژیاوم. حەتمەن هۆکاری ئەمەش ، ئەوەیە کە: نەشیاوترین و تاوانکارانەترین قۆناغی ڕفاندنەکەم لەم ژورەدا بوە.
چەند دانە پیاڵەیەك و بتڵێك شەراب و چەند دانە فنجانێك و تەپڵەکێکی پڕ لەقونچکەجگەرە ، لەژورەکەدا هەن و پاکەتە جگەرەیەکی بەتاڵیش لەسەر زەوی ژورەکە فڕێ دراوە.
هەمو ئەمانە لەلام ئاشنان ، بەڵام لەهەمان کاتیشدا گومانم هەیە کە پێشتر کەش و هەوای ژورێکی لەو شێوەیەم بەرچاو کەوتبێ! دەچمە بەردەم پەنجەرەکە ، زگ و سینگم بە

شوشەکەوە دەنوسێنم و دەڕوانمە دەرێ. دەتوانم سوێند بخۆم کەهاوشێوەی ئەم ئاپارتمانە ، لە سەد شوێن ، تەنانەت لەهەزار شوێنی تریش هەیە. تێکچڕژانی ئۆتۆمبیلەکانم لێ دیارە و دەبینم یەك بەدوای یەکدا ڕیزیان بەستوە. دواتر لەولای شەقامەکەوە شۆستەیەکم بەرچاو دەکەوێ. فرۆشگاکانی باڵەخانەکەی بەرامبەرم ، هێشتا داخراون. ڤیترینەکەی بەردەمیان کوژاوەتەوە.

گۆشت فرۆش ، بۆن فرۆش ، فرۆشگای جل و بەرگ ، باشە! ئەمەش باڵکۆنەکان! بەلاّم ئاسمانم لێوە دیار نیە! پێدەچێ لە نهۆمی دوەم بم! گلۆپەکانی شەقامەکە لە کەش و هەوای بومەلێڵی بەربەیاندا هێشتا داگیرساون. ڤیرەکەی ناوەڕاستی شەقامەکەش تێکچوە و چاڵێکی گەورەی تێدا دروست بوە.

لەسەرمان هەڵدەلەرزم ، لەپەنجەرەکە دوردەکەومەوە ، بێ مەبەست دەچمە سەر قەنەفەکە و قونج دەدەمەوە ، ئەژنۆکانم بەسینگمەوە دەنوسێنم ، چەناگەم لەسەر ئەژنۆکانم دادەنێم ، ئێستا خەریکە بۆم ڕون دەبێتەوە کەناتوانم بڕۆم و ڕفێنەرەکانم بەگرت بدەم. چونکە ئەمانە بەڕفاندنی من و هێنانم بۆ ئەم ماڵە نامۆیە و دورخستنەوەم لە هەمو ئەو شتانەی کە ژیانی منیان پێك دەهێنا ، بەشێوەیەك بێئیرادەیان کردوم کە خۆم ون کردوە و نازانم کێم؟

هیچ نازانم؟ دەمەوێ خۆم بم ، هەروەك چۆن دەشێ کەسێکی تر بم. ئێستا ڕونە کە ئەگەر هێشتا خۆم بم ، دیارە دەبێ وێڵ و سەرگەردان بم.

بەلاّم بەپێچەوانەوە ئەگەر بەهەمان شێوە کە خەریکم تێدەگەم کە کەسێکی تر بم ، بەچی دیارە کە ئەو هەل و مەرجەی کە ئێستا تێیدام ، هەل و مەرجێکی ئاسایی ژیانم نەبێ؟

بەچی دیارە کە ڕفێنەرەکانم کەسێکی تریان دروست نەکردبێ کە بۆ پیلان و مەبەستەکەیان گونجاوتر بێت؟ بەلاّم مەبەستیان چیە؟

تادێ زیاتر خۆم لەسەر قەنەفەکە بچوکتر دەکەمەوە. بەچاوانێکی زەق و حەپەساوەوە دەڕوانمە سەر ئەو مێزەی کەپیاڵە و فنجان و تەپڵەکەکەی لەسەرە ، لەناکاو دێتەوە بیرم کە دەبێ هەرچی زوە لەسەر قەنەفەکە هەستم و بچمە چێشتخانەکە و سینیەك بهێنم و پیاڵە و فنجان و تەپڵەکەکەی تێکەم و بینبەم بیانشۆم. دواتریش بچم دەرگای بەفرگرەکە بکەمەوە و هەندێك شیر بخەمە نێو قابلەمەیەك و بیخەمە سەر تەباخەکە. هەروەها قاوەجۆشەکە پڕ ئاو بکەم و بیخەمە سەر ئاگرەکە تا دەکوڵێ هتد ...

ئێستا چۆن دەکرێ ئەم گیانی کابانێتیە لەگەڵ دەسدرێژی تاوانکارانەی دوێنێ شەوێدا بسازێنی؟

باشە خۆ ڕونە ئەو ڕفێنەرانە مەبەستیانە بەشێوەیەك لە شێوەکان بمگۆڕن بۆ شتێك کە سودی بۆ خۆیان هەبێ ، نەك تەنیا سودێکی سێکسی.

من بۆ خۆم لەماڵ و حاڵی خۆمدا کەسێك بومە! خاوەنی ناو و کەسێتی خۆم! خاوەنی پلە و پایەی کۆمەلأیەتی و کاروباری خۆم. بەلأم لێرە ئیدی هیچ شتێك نیم. یان باشترە بڵێم ئەوەم کە ئێستا هەم. بەلأم چیم؟ ئەها شتێك بەمێشکمدا هات: بۆ پەی بردن بەمە ، دەبێ سەرەتا بزانم ئاخۆ لەڕوانگەی ڕفێنەرەکانمەوە چیم؟

بۆ گەیشتن بەم وەلأمە دەبێ چ کارێکیان بوێت بۆیان بکەم. دەبێ وردە وردە لەڕێگای ئەو کارانەوە کە لەمنیان دەوێ ، تێبگەم کە من کێم.

لەناکاو دەنگێکی پیاوانەی گڕ و تورە ، لە ژورەوە بانگی ژنێك دەکات. بە (لویزا) بانگی دەکات. ئەمە لەحاڵێکدایە کە لەو خانوەدا تەنیا من ئەو پیاوەی تێداین. واتا تەنیا من و ئەوپیاوەی کە لەتەنیشتیەوە خەوتبوم.

لەمەوە دەکرا مرۆڤ بگاتە ئەو باوەڕەی کە ئەو پیاوە بانگی من دەکات. کەواتە من (لویزا) م.

بەر لەهەمو شتێك گەیشتمە ئەو ئاکامەی کە لای رفێنەرەکانم ، ناوم (لویزا) یە. دیاربو دەیویست لەم (لویزا) یە بپرسێ کە کاتژمێر چەندە و بار و دۆخ لەچیدایە؟ پەردەی پەنجەرەکە لادات و بڵێت کە ڕۆژێکی خۆشە یان نا؟ دواتر بچێتە چێشتخانەکە و نانی بەیانی ئامادە بکات. دروست هەروەك چۆن پێشبینیم کردبو ، شتەکان بەو شێوەیە بون. بەم شێوەیە هێدی هێدی ، بون و ناسنامەی تازەم دەق دەگرێ. بون و ناسنامەی پێشوی خۆمم لێ ون بوە و پێناچێ هەرگیز بیدۆزمەوە.

سەرچاوە / یك زندگی دیگر / البرتو موراویا / ترجمە هالە نازمی / انتشارات هرمس 1381

لیۆنكا لەدەریاچەی مالویە

ك.پاوستۆڤسكی

ئێمە ، بەهۆی نەخشەیەکەوە – کە لەساڵانی حەفتاکانی سەدەی ڕابردودا کێشرابو – بەڕێدا دەڕۆیشتین. لەگۆشەیەکی نەخشەکەدا نوسرابو: (ئەم نەخشەیە ، لەسەر بنەمای پرس و ڕاوێژ کردن بە خەڵکی ناوچەکە دروست کراوە). ئەم ڕاستگۆییە شتێکی دڵخۆشکەر نەبو بۆمان. ئێمەش پرسیارمان لەخەڵکی ناوچەکە دەکرد. بەڵام زۆربەی جاران ڕێنماییەکانیان نادروست بون.

(خەڵکی ناوچەکە) ، ماوەیەکی زۆر ، بەگەرمی دەیانکردە هات و هاوار ، قسەی نەشیاویان بەیەکتر دەگوت و ناوی زۆر شوێنیان دەبرد.

ڕێنماییەکانیان هەمیشە بەم شێوەیە بو: (هەرکە گەیشتنە جۆگاکە ، بەرەو لای جەنگەڵەکە بسوڕێنەوە و لەوێ لەتەنیشت جادەکە ، لەسەرەتای بنارە سوتاوەکەی جەنگەڵەکە ، تا کەندەلانەکە بچنەپێش ، دوای ئەوەی لەکەندەلانەکە تێپەڕین ، دەبێ ڕاستەوخۆ بچنە سەر گردەکە ، گردەکە لەوێوە دیارە ، دواتر ڕێگایەکی سادەیە ، لەوێڕا بڕۆن تا دەگەنە دەریاچەکە).

ئێمەش بەدروستی بەپێی ئەو ڕێنوێنیەی ئەوان ، دەڕۆیشتین. کەچی هێشتا دەریاچەکەمان لێوە دیار نەبو.

ئێستا ئیدی بەپێی نەخشەکە دەڕۆیشتین ، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ، لەنێو قوڕی وشکەوەبوی زەلکاوەکەدا – کە ئیدی بۆ خۆی ببوە جەنگەڵێکی پڕ لەداری گچکە و بێهێز – ڕێگامان هەڵە کرد و ون بوین.

ڕۆژێکی وەرزی پایز بو. دەنگی خشە خشی گەڵا وشك و وەریوەکان ، دەهات. دواتریش بارانێکی بەخوڕ باری ، کەش و هەوایەکی ساردی هەبو.

دەوروبەری کاتژمێر سێی پاشنیوەڕۆ ، لەنێو زەلگاوەکەوە بەسەر گردۆڵکەیەکی بەرداویدا ، کە گیا سورخسێکی زۆری لێ ڕوابو ، سەرکەوتین. ڕۆژیش بەخێرایی خەریکبو ئاوا دەبو و تا دەهات دنیای تاریکتر دەکرد. لەژێر ئەو ئاسمانە گرژ و توڕەیەدا ، وردە وردە تادەهات دنیا تاریکتر دەبو. شەو نزیك بۆوە ، شەوێکی تاریکی نێو زەلکاوی پڕ لە خشەخشی گەڵای وەریوی درەختەکان و چکە چکی دڵۆپە باران و هەستی تەنیایی و کەشێکی لەتوانای دان بەخۆداگرتن بەدەر .

هاوارمان دەکرد و پاشان گوێمان ڕادەگرت. لەوەڵامدا: ڕەشەبا ، لەشوێنێکی دورە دەستی نێو جەنگەڵەکەوە ، گڤەگڤی دەکرد و قیڕقیڕی قەلەڕەشەکانی لەگەڵ خۆیدا دەهێنا.

دواتر ، لەوەڵامی ئێمەدا لەشوێنێکی ئەوسەری کۆتایی زەوی و زەلگاوەکان ، هاوارێکی درێژ و لاوازمان کەوتەبەر گوێ.

تادەهات دەنگەکە نزیکتر دەبۆوە ، خشەخشێکی زۆریش دەبیسترا ، دواتر لەنزیکی خۆمانەوە هەستمان بەدەنگەکە کرد.
کوڕیژگەیەك ، لەنێو دارستانە چڕەکەوە هاتەدەرێ. تەمەنی ، هەر نزیکەی دوانزە ساڵێك دەبو. پێلاوە کۆنەکانی بەدەستەوە گرتبون و بەپێخواسی و بەوریاییەوە بەسەر لق و گەلاّ وشکەکاندا هەنگاوی دەنان. لێمان نزیك بۆوە و بەشەرمەوە سلاّوی لێ کردین. پێکەنی و گوتی: گوێم لێبو یەکێك بەردەوام هاواری دەکرد ، زۆر ترسام ، چونکە لەم کاتانەدا هیچ کەسێك ڕێی ناکەوێتە ئێرە ، تەنیا وەرزی هاوین نەبێ کە ژنان بۆ چنینی میوەی جەنگەڵ دێنەئێرە. بەلاّم ئێستا لەم کاتانەدا هیچ میوەیەکی لێنیە ، چیە؟ ڕێگاتان هەڵە کردوە؟
ئێمەش وەلاّممان دایەوە: بەڵێ ون بوین.
کوڕیژگە گوتی: بەڵێ ئەگەر مرۆڤ لێرە زۆر وریا نەبێت بزربون شتێکی ئاساییە. پار هاوین ، ژنێك بۆ کۆکردنەوەی میوە هاتبوە نێو ئەم جەنگەڵە و بزر بو ، ئیدی ئەوەندەی بەدوایدا گەڕان نەیاندۆزیەوە ، ئیدی ئەوەبو بەهارێ ئەمجار دیتیانەوە ، تەنیا ئێسك و پروسکەکانی مابونەوە.
: ئەی تۆ لێرە چ دەکەی؟
کوڕیژگە ، وەلاّمی دایەوە: لێرە دەژین ، لەدەریاچەی مالویە. بەدوای گۆلکێکدا دەگەڕێم.
کوڕیژگە ئێمەی گەیاندە دەریاچەی مالویە. کاتێ بەنێو زەلکاوەکاندا تێپەڕین و گەیشتینە زەویەکی سفت و پتەو ، بەترێکی شەو تێپەڕیبو ، بەنێو ڕێگایەکی پڕ لەگژوگیادا دەچوینە پێش.
با ، هەورەکانی بەرەو باشور ڕادەماڵی. ئەستێرەکان ، لەسەروی لق و پۆپی دار سنەوبەرەکانەوە تروسکە تروسکیان بو. بەلاّم وێنەیەکی ئاشنای ئاسمان ، لەپشت لقە سیس بوەکانەوە ، نامۆ دەهاتە بەرچاوان. تەنانەت بینینی (ورچی گەورە*) ش کارێکی ئەستەم بو.
کوڕیژگە ، دوای بێدەنگیەکی درێژ ، گوتی: ڕاستیەکەی من بەدوای گۆلکدا نەدەگەڕام ، ئەم قسەیەم هەر لەخۆمەوە هەڵبەست.
: ئەدی لەنێو ئەو جەنگەڵ و زەلکاوەدا بەدوای چیدا دەگەڕای؟
کوڕیژگە ، وەلاّمی دایەوە: ئەستێرەیەك دارژا ، پێرێ شەوێ لێرە ، لەپشت تەپۆلکەکەوە ئەستێرەیەك کەوتە خوارەوە ، شەوێ لەناکاو لەخەو هەستام ، دیتم مانگاکەمان – مانکا – خۆی ڕادەپسکێنی و هار بوە و دەبۆڕێنێ و قۆچ دەوەشێنێ ، دەتگوت گورگ چۆتە نێو

هۆڵەکە. منیش خێرا چومە نێو حەوشە و ویستم بزانم چی ڕویداوە؟ لەناکاو بینیم شتێك لەئاسمانەوە بڵێسەی دا ، سەیرمکرد بینیم نەیزەکە ، بەنزمی بەسەر ئاسمانی جەنگەڵەکەدا دەکشا ، لەولای جەنگەڵەکەوە کەوتە خوارێ ، وەك فڕۆکە دەنگی دەهات.

: ئەگەر دۆزیباتەوە چیت لەو نەیزەکە دەکرد؟

کوڕیژگە ، وەڵامی دایەوە: دەمبردە قوتابخانە ، دەبێ تاوتوێ بکرێ ، ئەرێ ئێوە نازانن ئەستێرە لەچی دروست بوە؟

ئیدی بەڕێگاوە گفتوگۆیەکی باشمان لەبارەی ئەستێرەکان و کەرت بون و دابەش بونی ڕەنگەکانی پەلکەزێڕینەوە ، کرد.

لای نیوەشەوێ ، گەیشتینە سەر دەریاچەکە. ئەستێرەکانی ئاسمانی ئەو شەوە پایزیە ، خۆیان لەنێو ئاوی دەریاچەکەدا نمایش دەکرد و ورینجەیان دەدایەوە. چەند کوختێکی چکۆلە ، لەکەناری دەریاچەکە بون. جگە لەیەکێکیان - کە ئاگری چرایەکی کزی تێدا دایسا - ئەوانی تر هەمویان تاریك بون.

کوڕیژگە لەدەرگایدا.

ژنێك ، بەتوڕەییەوە لەژورێڕا گوتی: هەی شەیتان ، تا ئێستا لەکوێ دەگەڕای؟ تەنیا لەهیچ و خۆڕایی پێڵاوەکانی خۆت دەدڕێنی.

کوڕیژگە ، وەڵامی دایەوە: نا دایە گیان پێڵاوەکانم دانابون.

دەنگی ترقە ترقێك ، لەکلۆمی دەرگاکەوە هات و دەرگاکە کرایەوە ، ئێمەش بەکوێرە کوێر خۆمان بەژورێدا کرد.

بۆنی پوش و پەڵاش و شیری تازە لەژورێ دەهات.

ئیدی ئەوشەوە لەماڵی کوڕیژگەدا – کەناوی لیۆنکا زۆێف بو – ماینەوە و لەگەڵ باوکیدا ، کە پیرەمێردێکی کەم قسە بو و چاویلکەیەکی لەچاودا بو ، جگەرەمان کێشا و بەتەنیشت سۆبەکەوە لەسەر پوش و پەڵاشەکە ڕاکشاین.

دەنگی سیسرکە و لەنێو حەوشەکەش دەنگی قرخە قرخی خەوتنی مریشکەکان دەهات.

لای نیوەشەوێ لەخەو هەستام گوێم لە دەنگێکی ژنانەی بەهێز و توند و لەهەمان کاتیشدا غەمگین بو کە کۆپلەیەکی ئاشنای ئۆپێرای (بی بی پیك) ی دەچڕی ، نەوای سەدان تاری ئۆرکێسترا ، دەنگی دەدایەوە.

ئەستێرەکان ، لەودیو شوشەی تەم گرتوی پەنجەرەکەوە ، دەلەرزین. سیسرکەکەش بەبیستنی ئەم ئاوازە ، وازی لە سیڕە سیڕ هێنا و بێدەنگ بو.

دایکی لیۆنکا ، لەسەر سەکۆی نێو ژورەکەوە ، گوتی: دەنگی ئـەم ڕادێویـە هەراسانت ناکا؟ ئەمە لیۆنکا خۆی دروستی کردوە ، پێموایە ناهێڵێ بنوی؟ مـن نـازانم چۆن دەکوژێتـەوە! ناچارم لیۆنکا هەستێنم.

: نا پێویست ناکا ، لێی گەڕێ بابنوێ.

ژنە گوتی: بەلاّم ئێمە بۆخۆمان حەزمان لێیە – لێرەدا بڕێك دەنگی ئـارامتر بـۆوە – زۆر حەزمان لێیە بزانین ئاخۆ گۆرانیەکانی مۆسکۆ چۆنن؟ هەم لێڵ و ناڕۆشنن هەم غـەمگین و شادی بەخشیشن ، هەرچەندە بەدرێـژایی ڕۆژێ حـەجمینم نیـە ، بـەلاّم جاری وایـە تـا کەڵەبابی بەیانی دەقوقێنێ ، چاو لێك نانێم.

ئیدی بێدەنگ بو.

پێدەچو کە لەو کاتەدا زەردەخەنەیەك هاتبێتە سـەر لێـوی – گوتی: هـەمو ئەمانـە کـاری لیۆنکان ، هێند بزێوە دەیەوێ هەمو شتێك بزانێ ، چۆتەوە سەر باوکی.

لەژنەکەم پرسی بۆ باوکی چۆنە؟

ژنـە پرسـیارەکەمی دوبـارە کـردەوە: سیمۆن چۆنە؟ سیمۆن لەسـاڵی 1918 وە ئەنـدامی حیزبە. هەمو شتێکی هەر بۆ خەڵکە ... ئامادەیە پاروی دەمی خۆی بکاتە دەمی خەڵکەوە و بۆخۆیشی خۆی بەکتێبان تێر بکا.

لای بەربەیان لە سەربردەی ژیـانی سـیمۆن زۆێـف ، ئاگـادار بـوین. لەسـەردەمی لاویەتیـدا لەکارخانــەی ڕســتن و چــنینی (لیــسۆف) ، لەشــاری (ڕیــازان) ، کــاری کــردوە و کــە لــەو سەردەمەدا بەباشترین کارخانەی شار ئەژمار دەکرا. جل و بەرگی بۆ پارێزگار و ئەفسەران و نوێنەران و پارێزەران دەدوری. پارێزەرەکان جل و بەرگی تایبەت بە خۆیـان دەویـست و زۆێفیش شریتێکی ئاوریشمی بەپانتۆڵەکانیانـەوە دەدوری. سـەرەنجام بـەهۆی ئـەو کـارەوە چاوەکانی توشی گرفت بون ، ئەو کارە حەوسەلە و توانا و وردبینیەکی زۆری دەویست.

لیـسۆف ، پیرەمێردێکـی خوانـاس بـو ، ڕوخـسارێکی مەیلـەو سـەوزی – کـەدەتگوت ڕۆنـی چرایە – هەبو. ڕۆژ تا ئێواری سەرگەرمی خوێندنەوەی کتێبی ئاینی یان کتێبی (مێـژوی وڵاتی ڕوسیا) ی (کارامزین) بو. هەزار ڕۆبڵی بـۆ نوسـین لەسـەر چـەندین پارچـە تـابلۆی چەدەنی تەرخان کرد ، کورتەیەك لە (مێژوو) ە کەی کارامزینی لەسـەر تابلۆیـان دەنوسـی و پاشان بەدیواری ماڵەکانی نێو گەڕەکە پڕ لە تۆز و خۆڵەکانی شاردا هەڵێدەواسی. لـەژێر هەموشیاندا نوسـرابو: بڕوانـە کتـێبی (مێـژوو) ی کـارامزین ، بـەرگی ئەوەنـدە ، لاپـەڕەی ئەوەندە.

سـيمۆن گـوتی: مـن لـه کتێـەکانی کارامزینـەوە دەسـتم پێکـرد و لەکۆتاییـشدا کەوتمـە خوێندنەوەی وتارەکانی (لینین). دەکرێ بڵێی کە بانگەوازی لینین ، تەنانەت لەدورەدەست ترین شوێنی تەریك کەوتو ولاچەپەکدا بەهێز و کاریگەیەکی گەورەوە خۆی دەچەسـپێنێ. ئەگەر مرۆڤ شەوێ بەرهەمێکی بخوێنێتەوە ، ئەوا بەیانی بێ دودڵی ، ناڕازیە و دێتە سەر شەقام. تۆز و خۆڵ ، قازەکان بەرەو لای جۆگە ئاوەکان دەچن ، دیواری دوکانی مەشـروب فرۆشیەکە بە (لاك*) سور بوە ، دەنگی ناقوس لەکلیساکەوە دێتـە بـەرگوێ ، سـواڵکەرەکان بەوپـەڕی خـۆ بەهـەق زانینـەوە لەسـەر کۆبیکێـك دەیکەنـە هـەرا و یـەکتر دەدەنـە بـەر گۆچان. بەکورتی ئیدی ئەمە ڕوسیای سەردەمی دەقنـانوس بـو ، بـەلاّم وتەگـەلێکی تـازە ، بەوێنەی بڵێسەیەکی نور ، لەبارەی ئایندەیەکی هاوشێوەی خۆی لە مێشك دایە.

سمیۆن ، دوای سەرکەوتنی شۆڕش ، هـاتبوە ئـەم گونـدە کەناریـە و لەکـەناری دەریاچـەکە کوختێکی بۆخۆی دروست کردبو. کـەوتبوە ئـاوەدان کردنـەوە و پـاك کردنـەوەی بەشـێکی زەویە جەنگەڵیەکە ، ئیدی ئێستا پێنـج خێزان لەکەناری ئەم دەریاچەیەدا دەژین.

سبەی بەیانی ، لیۆنکا تا سەر جادەیەکی گەورە ڕێنمایی کردین.

خۆری سپی بەسەر جەنگەڵەوە – کە سەرتاپا ڕوت ببۆوە و گەڵای دارەکانی هەڵوەریبون – دەدرەوشایەوە. بەهۆی ڕوناکیە ساردەکەیەوە ، گەڵا هەڵوەریوەکان و سـپیدارە کـەوتوەکان ، دەبینـران. هـەرکاتێ بایـەکیش هـەڵیکردبا ، گـەڵای دارەکـان چەشـنی بـارانێکی بـەخوڕ بەسەرماندا دەبارین.

دوای چەند ڕۆژێك ، لیۆنکا بە هانکە هانك و بەپەلە خۆی گەیاندەوە ئاواییـە چـکۆلانەکە و پارچەیەکی بچوکی تیژ و سـوتاو و دوکـەلاّوی (ئەسـتێرە کەوتوەکە) ی بەدەسـتەوە بـو. ئەو پارچەیەی لەوسەری تەپۆڵکەکەوە هێنابو.

ئیدی لەوکاتەوە لەگەڵ لیۆنکادا بومە ئاشنا ، حەزمـدەکرد لەگەڵیـدا بـەنێو جەنگەڵەکـەدا بگەڕێم. ئەو ، تەواوی کون و قوژبن و کوێرەڕێگاکانی نێو ئەو جەنگەڵە چڕڵە ، شـارەزابو و هەمو جۆرە گیایەك و بنەبنچك و ئاشنە و خارچك و گوڵەکان و دەنگی هـەمو باڵنـدە و دڕندەکانی دەناسی.

لیۆنکا ، یەکەمین کەس بو – لەنێو ئـەو سـەدان کەسـەی کـە دەمناسـین – کـەپێی گـوتم : ماسـی چۆن و لـەکوێ دەخـەوێ؟ دار کـاژە کۆنەسـاڵەکان چۆن گـوڵ دەکـەن و جاڵجاڵۆکـە بچوکەکان چۆن هاوکات لەگەڵ باڵندە کۆچـەریەکاندا لـەوەرزی پـایزدا کـۆچ دەکـەن؟. ئـەو پێـی گـوتم کـە جاڵجاڵۆکـەکان خۆیـان لـە تـەونی خۆیانـەوە دەپێـچن و کـاتێکیش بایـەکی بەهێز بەرەو باشور هەڵدەکا ، خۆیان دەدەنە دەم ئەو بایە و سەدان کیلۆ مەتر دەیانبات.

لیۆنکا ، دو بەرگی لە کتێبێکی (کایگۆردۆف) ی نوسەر هەبو ، لەئەنجامی خوێندنەوەدا پەڕپوت ببون ، بێهودە هەوڵی دەدا لەنێویاندا لە نهێنی کۆچی ساڵانەی جاڵجاڵۆکەکان تێبگا.

لیۆنکا دەیگوت: (تەنیا لەشتێك تێناگەم ، جاڵجاڵۆکە خۆی بچوکە ، بەڵام ئەگەر ئەو تەونەی کە دروستی دەکات ، کۆبکرێتەوە چل بەقەد قەبارەی خۆی دەبێت.

لیۆنکا ، بۆئەوەی هەمو ڕۆژێ بگاتە قوتابخانە ، دەبوایە دە کیلۆمەتر ڕێگا بڕێ. لەتەواوەی ئەو زستانەشدا تەنیا دو ڕۆژ نەیتوانیبو بچێتە قوتابخانە ، ئەویش لەئەنجامی ئەو بەفر و زریانەدا بو کەهەتا ئاستی سوانەی خانوەکە باری. بۆخۆی هیچ کات حەزی نەدەکرد ئەمەی وەبیرکەوێتەوە ، شەرمی دەکرد.

لە وەرزی زستاندا کاتێ لیۆنکا لەماڵێ وەدەر دەکەوت ، دنیا تاریك بو ، ئەستێرەکان لەسەرمان دەلەرزین. گەڵای دارکاژەکان خشەخشیان دەهات. بەفر لەژێر پێیدا کرتەکرتی دەکرد و دڵی توند دەبو: نەکا گورگەکان گوێیان لێ بێت. گورگەکان لەگەڵ هاتنی وەرزی زستاندا دەهاتنە کەناری دەریاچەکە و لەژێر کۆمای گژ و گیاکاندا دەژیان.

لەهەموشی ناخۆشتر کۆتاییەکانی وەرزی پایز بو ، ئەوکاتانەی بەفر لەئەنجامی بارینی بارانێکی زۆردا نەرم و شل دەبۆوە و سەرجادەکانی دادەپۆشی و بایەکی بەهێز هەڵیدەکرد و سەرما جەستەی مرۆڤی دەبەست.

لیۆنکا ، هاوینانیش لەگەڵ دایکیدا زەوی دەکێلاو بێستانی دەکرد و گیای دەدورییەوە. سمیۆن کاری پێنەدەکرا ، لێدانی دڵی ساڵ بە ساڵ زیاتر دەبو ، ڕەنگی دەگۆڕا و کۆخەیەکی وشك و درێژخایەن ، پڕزەی لێ بڕیبو. ناولەپی دەستی بەسینگی خۆیدا دێنا و دەیگوت: (نەژیانم هەیە ، نەئەوەشە بمرم ، ئەم ژیانە جاڵجاڵۆکەییە کوشتمی. دەرکەوت کە درەنگ شۆڕش کرا ، هەرچیەك بێت گرینگ نیە ، لیۆنکا هەر کارێك بێت لەبری من دەیانکات).

⋆ ⋆ ⋆

لەگەڵ لیۆنکادا پەیمانی دۆستایەتیمان بەست ، زۆر کتێبم لەمۆسکۆوە بۆ دەنارد. هەمو ساڵێکیش لەوەرزی پایزدا گەشتێکم بۆ ئەو لادێ بچوکە کەناریە ، دەکرد ، ئیدی خوم بەم گەشتە ساڵانەیەوە گرتبو.

هەمیشە بەشێوەیەکی چاوەڕوان نەکراو خۆم بەماڵیانـدا دەکـرد ، لـەنێو ئـەو بێدەنگیـەی جەنگەڵدا دەڕۆیشتم ، جگە لەباڵندەی نێو جەنگەڵ ، لەگەڵ هـیچ شـتێکی تـردا بـەرەو ڕو نەدەبومـەوە ، مێرگـوزارە دلگیرەکـان و پـێچ و بادانـەوەکانی جادە پـڕ لـە گـژ و گیاکـە ، بەتەواوی شارەزا ببوم. هەمو دار کاژەکانی قەراغ جەنگەڵەکەم دەناسـیەوە ، لیۆنکا فێـری کردبوم ئەو شتانەم خۆش بوێت.
هەمیشە سەروەختی تاریـك و ڕونـی ئێـوارێ ، ئـەو کاتانـەی ئەسـتێرە ڕەنـگ پـەڕیوەکان ، پێشبینی شەوێکی ساردیان دەکرد و پێدەچو بـۆنی دوکـەڵ خۆشـترین بـۆنی دونیـا بێـت ، خۆم بەماڵیاندا دەکرد.
بۆنی دوکەڵ ، لەنزیك دەریاچەکە و لەنێو کوختێکی گەرم و پڕ لەباس و خواسـی گـەرم و شـادی بـەخش و گلەییـە شـیرنەکانی دایکـی لیۆنکـا و جێگـا خـەوێکی لـە پـوش و پـەلاش سازکراو و دەنگی جیرجیرە و شەوانی بێ کۆتایی ، کە من لەو شەوانەدا لەغەوغای تارەکان ، لە موزیکە دلگیرەکانی (بتهۆڤن و (ڤێردی) - کە لورەی لەرزۆکی گورە برسـیەکانی کـپ دەکرد - لەخەو هەڵدەستام.
هـەرجارێ لیۆنکـا لەکوختەکـە دەهاتـە دەرێ وپێـشوازی لـە مـن دەکـرد ، شـەرمی دەکـرد خۆشحاڵی خۆی دەربڕێ ، تەنیا بەتوندی دەستی دەگوشیم.
دواتریش پێکەوە ماوەیەکی باش لەبارەی ئـەو کتێبانـەی کـە خوێندبومانـەوە و لـەبارەی بەرهەم و داهاتی ساڵانە و ئەو کەسانەی کە زستان لەجەمسەری باکور گیریان خواردبـو و لەبارەی خۆرگیران و ڕاوی مارماسیەوە ، دەکەوتینە گفتوگۆ. ئێمە بابەتی زۆرمـان هـەبو بۆ قسە کردن.
سمیۆن ، دوبارە لەبارەی گەنجێتی خۆی و ئەو خوێندکارانەی کە بڵاو کراوە نهێنیـەکانیان دەبردە ڕیازان ، دەکەوتە قسە کردن.
بـەم شـێوەیە دۆسـتایەتی ئێمـە پتـەو تـر دەبـو. مـن لەهـەر شـوێنێك بوایـەم ، دەمزانـی سەرەتای پایز دەبێ بەرەو ئەو سەرزەمینە جەنگەڵیە بگەڕێمەوە. دەگەڕێمەوە و لیۆنکا و سمیۆن دەبینم و بەم شێوەیە و بەژیان کردن لەگەڵ ئەم خەڵکانەدا زیاتر و زیـاتر هەسـت دەکەم کە ژیان ساڵ بە ساڵ باشتر دەبێ.
هەرچـی زیـاتر هەسـت دەکـەم کـەڕۆژانێك بـەرێگاوەن کـە تیایـدا نائاگـا دەبیـستم چـۆن جەنگەڵ لەژێر گڤەی ڕەشەبادا دەنگی هاشە هاشی دێتە بەرگوێ ، چۆن کانیـاوە سـاردەکان لـەژێر چـڵە ئاشـنەکان دەیکەنـە زەمزەمـە ، لـە نـرخ و بایـەخی ڕاسـتەقینەی کتێبـەکان و

بیرکردنــەوە و هاوڕێیــەتی کوڕیژگەیــەکی دێهـاتی - کـە سـێ سـاڵە ئـارەزوی لەوەیـە بێتـە مۆسکۆ و میترۆ و کرملین و فیلی زیندوی نێو باخچەی گیانلەبەران ببینێ - تێدەگەم.

هـەمو سـاڵێك ، کـاتی گەڕانــەوە ، لیۆنکـا بەڕێمـدەکا. ئەمــساڵیش هـەر بـەو شـێوەیە بـو. ترێنێکی باریك ، کەخەڵکی ناوچەکە ناویان لێنـاوە (پـیرە بـارگیر) ، بـەنێو جەنگەڵەکـەدا دەخشێ.

باریکەڕێیــەکان و دیمەنــە ڕازاوە و ئەرخەوانیــەکانی جەنگەڵــە چـڕەکە ، لەبەردەممانــدا دەکاتەوە. لەیـەکێك لـەم باریکـە ڕێیانـەدا ، دروسـت بەتەنیـشت ڕێگـا ئاسـنەکەوە ، لیۆنکـا ڕاوەستاوە و کڵاوە لێواردارەکەی باوکی بەدەستەوەیە و ڕایدەوەشێنێ.

لۆکۆمۆتیف ، هاوارێکی تورەی لێ بەرزبۆوە. بەڵام لیۆنکا پێکـەنی و هـاوارێکی بـۆ کـردم و گـوتی: چـاوەڕوانت دەبم ، مـن لـەبارەی هەموشـتێکە نامـەت بـۆ دەنوسـم و تـۆش لـەبیرت نەچێ کتێبەکەی (براهام) م بۆ بنێرە.

تاماوەیـەکی زۆر هـەر لێمـەوە دیـاربو ، بەڕوخـسارێکی جوانـەوە ، بـەنێو جەنگەڵـە چـڕ و شێدار و (گـەس) ە پایزیەکانـدا ، بـەدوای شـەمەندەفەرەکەدا ڕایـدەکرد. ئـەو ڕایـدەکرد و جانتا پڕ لەکتێبەکەی ڕادەوەشـاند و زەردەخەنەیـەکی بێگـەرد و شـەرمنانەی دەدا بـەڕوی من و خۆر جەنگەڵەکان و تەواوی دونیادا.

(ورچی گەورە*) یەکێك لەوێنە فەلەکیەکانی باکور.

(لاك*) شلەیەکی ڕەنگ سورە ، لە هیندستان لە هەندێك دارەوە دەستیان دەکەوێ.

سەرچاوە / نامە / نولهای معاسر شوروی / ترجمە / گامایون / بنگاه نشریات پروگرس / موسکو.

ئەنتۆن چیخۆف

لەیەکێك لەشەقامە کەناریـەکانی بەنـدەری دەریاچـەیەکدا ، ژاوەژاوێکـی زۆر دەبیـسترێ — لەو جۆرە ژاوەژاوانەی کە زۆر جاران لەکاتی قرچەی گەرمای نیوەڕۆیاندا ، دەبیسترێن.
دەنگە دەنگ و ژاوەژاوی داگرتن و بـارکردنی بـاری بەلـەم و کەشـتیە بـچوکەکان و دەنگـی فیـشك و هـۆڕی کەشـتیە هەڵمیـەکان و نرکـە و هـاڕەی چڕەسـەقیل و جۆرەهـا جـوێن و پرتەوبۆڵە و هاتوهاوار ، دێتە بەرگوێ.
هەوا ، سیخناخ بوە لەبۆنی ماسی وشك و ڕۆنی قەتران ...
کەسـێکی کورتـەبالا ، بەڕوخـسارێکی ژاکـاو و هەڵمـساوەوە ، چـاکەتێکی شـڕ و پـەڕپوت و پـانتۆڵێکی پـەراوێزداری خـەت خـەتی لەبەردایـە ، وردە وردە لـە کـارگوزاری کۆمپانیـای کەشتیرانی (شچلۆکۆپەر) ، - کە لەکەناری ئاوەکە دانیشتوە و چاوەڕوانی خاوەن بارەکەیە - نزیك دەبێتەوە.
کـابرا ، کلاوێکـی کـۆنی پـەڕپوتی — کـەلێوارەکانی شـۆڕ بونەتـەوە — و بەشـوێنی نیشانەهەڵکەندراوەکەی پێشەوەی کلاوەکـەوە دیـارە کـەڕۆژێك لـەڕۆژان هـی کارمەنـدێکی دەوڵەت بـوە ، لەسـەردایە. بۆیمباخەکـەی لەیەخەیـەوە هاتۆتـە دەرێ و بەسـەر سـینگیەوە دێت و دەچێ ... چەشنی سەربازان ، بەدەنگێکی پڕ لە ڕێز و هاوکات نوساوەوە ، ڕودەکاتە کارگوزارەکـە و دەڵـێ: سـلاو لـە بازرگانباشـی! گـەورەی پایەبڵنـدم حـەز ناکـەیت کەسـێك لەحاڵی خنکاندا ببینی؟ مەبەستم خنکاوێکە!.
کارگوزارەکە لەوەلامدا دەپرسی: کام خنکاو؟
: لەڕاسـتیدا کـەس نـەخنکاوە ، بـەلام مـن دەتـوانم ڕۆڵـی کەسـێکی خنکـاو بگێـڕم ، خـۆم هەڵدەدەمە نێـو ئاوەکـە و بەڕێزیـشت لـەبینینی دیمـەنی کەسـێك کەخەریکـە دەخنکێـت ، بەهرەمەنـد دەبیـت. ئـەم نمایـشە بەرلـەوەی خـەم و خەفـەت بداتـە مـرۆڤ ، بـەهۆی تایبەتمەندی و لایەنە کۆمیدیەکەیەوە ، زیاتر جێگـای گاڵتـەجاڕی و پێکەنینـە ... بـەڕێز بازرگانباشی ، ئێستا بۆم هەیە دەست بە نمایشەکەم بکەم؟
: من بازرگانباشی نیم.

: ببوره ... لەم سەردەمەدا بازرگانەکانیش جل و بەرگی ڕۆشنبیرەکان لەبەر دەکەن ، تەنانەت وای لێ هاتوە حەزرەتی نوحیش نەتوانێ پاك و پیس لەیەکتر جیاکاتەوە. ئێستاش کە بەڕێزت ڕۆشنبیری ، باشتر! ... دەتوانین باشتر لەزمانی یەکتر تێبگەین ... من نەجیبزادەیەکم ... باوکم ئەفسەری سوپا بو ، خۆشم دیاری کرابوم بۆ کارمەندی دەوڵەت ... وەئێستاش ... پایەبڵندی بەڕێز! ئەم خزمەتکارەی دونیای هونەر لەخزمەت تۆدایە ... زەرگەیەك بۆ ناو ئاوەکە و بینینی دیمەنی ڕاستەقینە و زیندوی کەسێك کەخەریکە دەخنکێت ...

: نا ، سوپاس ...

: ئەگەر لەبەر زۆری پارەکەتە! پێمخۆشە لەئێستاوە خەیاڵت ئاسودە بکەم! ... زۆرت لێ وەرناگرم ... بەپێڵاوەوە دو ڕۆبڵ و بێ پێڵاو یەك ڕۆبڵت لێ وەردەگرم! ...

: ئەم جیاوازیە زۆرە لەبەر چیە؟

: لەبەر ئەوەی پێڵاو گرانبەهاترین بەشی پۆشاکی مرۆڤە و ئەگەر تەڕیش بێت ، وشك کردنەوەی کارێکی دژوارە و کاتێکی زۆری دەوێ ، دەڵێی چی! دەست پێبکەم؟

: نا گیانەکەم ، من بازرگان نیم و ئارەزوی بینینی ئەو جۆرە دیمەنە ترسناکانەشم نیە.

: هم ... پێدەچێ بەڕێزت باش لە شتەکە حاڵی نەبوبیت ... تۆ پێتوایە من دەمەوێ دیمەنی نمایشێکی ترسناك وکارەساتبارت نیشان بدەم؟ بەپێچەوانەوە دیمەنێکی ئەوپەڕی جێگای پێکەنین و شادی بەڕێزت دەبێ! دیمەنی مرۆڤێك ، کە بەجل و بەرگەکانی بەریەوە مەلە دەکات و هەوڵ دەدات بەسەر شەپۆلەکاندا زاڵ بێت و خۆی لە خنکان ڕزگار بکات ، بەڕاستی دیمەنێکی جێگای پێکەنینە. منیش لەو نێوەدا شتێکم دەسدەکەوێ.

: لەبری ئەنجامدانی ئەم نمایشانە ، باشتر نیە بەدوای کار و کاسبیەکی ڕاستەقینەدا بگەڕێی؟

: کار و کاسبی دەفەرموی ؟ کام کار و کاسبی؟ بەهۆی زۆر خواردنەوەوە کارێکم وەگیر ناکەوێ کە لە شانوشکۆی نەجیبزادەیەکی وەك من بوەشێتەوە و باوەڕیشم نیە لەم ڕۆژگارەدا پشت و پەنایەکت نەبێ کارت بدەنێ. جگە لەوەش بەهۆی پێگەی بەرزی بنەماڵەییمەوە ناتوانم هەندێك کاری ئاسایی لەچەشنی کرێکاری و ئەمانە بکەم.

: چارەی دەردی تۆ ئەوەیە واز لە (پێگەی بەرزی بنەماڵەیی) بهێنیت و لەبیر خۆتی بەریتەوە.

کابرا ، بەشانازیەوە سەری بەرز ڕادەگرێ و زەردەخەنەیەك دەدا بەڕوی كارگوزارەكەدا و دەپرسێ: گوتت واز لەپێگەی بنەماڵەیی خۆم بێنم و لەبیر خۆمی بەرمەوە؟ ئەویش لەكاتێكدا باڵندەیەك ناتوانێ واز لە ئەسڵ و نەسەبی خۆی بێنی و لەبیر خۆی بەرێتەوە! نەجیبزادەیەكی وەك من چۆن دەتوانێ ڕەگ و ڕەچەڵەكی خۆی فەرامۆش بكات؟ ڕاستە هەژار و جل و بەرگ دڕاو و شڕم ، بەڵام غروووورم هەیە غرووور! ... شانازی بەخوێنی ڕەسەنی خۆمەوە دەكەم.

: پێم سەیرە كە غرورت نابێتە ڕێگر لەبەردەم ئەوەی كە ئەم نمایشانە وەڕێ نەخەی؟

: ئیدی لەمەیاندا شەرمەندەم! ئەم وەبیر هێنانەوەیەی بەڕێزت ، نیشاندەری ڕاستیەكی تاڵە. نیشانەی ئەوەشە كە بەڕێزت كەسێكی زرینگ و خوێندەواری ، بەڵام تاوانبارێكیش بەرلەوەی سزای لەسێدارەدانی بەسەردا بچەسپێنن ، گوێ لەقسەكانی دەگرن ... بەڵێ ڕاستە كە زۆر كەس هەن عیزەتی نەفسیان خستۆتە ژێر پێیانەوە و بۆ بەخێرهێنانی هەندێك بازرگان ئامادەن گژوگیا لە سەر و كەللەیان هەڵسون. یان ڕوخساری خۆیان بەتەنوی حەمام ڕەش بكەن تا وەك شەیتان بنوێنن. یان دەچن جل و بەرگی ژنان لەبەردەكەن و هەزار و یەك كردەوەی بێ تام دەكەن و خۆیان سوك و چروك دەكەن . بەڵام من ... لەم كار و كردەوە سوكانە بێزارم! بەهیچ نرخێك ئامادە نیم بۆ بەخێرهێنان و دڵخۆش كردنی بازرگان و كەسانی لەم بابەتە ، بچم گژوگیا ، یان تەنانەت شتێكی لە گژوگیا باشتریش ، لەسەر و كەللەی خۆم هەڵسوم! من ئەنجامدانی نمایشی كەسێكی خنكاو بەكارێكی ناپەسند و نەشیاو نازانم ... ئاو ، مادەیەكی پاك و خاوێنە ... كاتێ مرۆڤ خۆی لەنێو ئاودا نقوم دەكات ، جەستەی پاك دەبێتەوە. زانستی پزیشكیش ڕاستی ئەم تێڕوانینەی من دەسەلمێنی ... بەهەرحاڵ ، زۆرت لێ وەرناگرم ... بەپێڵاوەوە دو ڕۆبڵ و بێ پێڵاو یەك ڕۆبڵ ...

: نا گیانەكەم ، پێویست ناكا ...

: ئاخر لەبەرچی پێویست ناكا؟

: پێمگوتی پێویست ناكا و تەواو ...

: ئەی خۆزگە دەتبینی چۆن خۆم دەخەمە ئاوەكەوە و چۆن ئاو قوت دەدەم و نقوم دەبم! ... لەمسەر بۆ ئەوسەری ئەم دەریاچەیە بگەڕێی ، كەسێكی ترت دەسناكەوێ وەك من خۆی نقوم بكات ... ئەو كاتەی كە خۆم دەمرێنم ، تەنانەت دكتۆرەكانیش دەكەونە شك و گومانەوە ئاخۆ ماوم یان نا! ... باشە كاكە بێنە شەست كۆبیكم بدەرێ ، ئەویش لەبەر ئەوەی كە ئەمڕۆ هیچم دەسنەكەوتوە گەرنا لەسێ ڕۆبڵ كەمتر لە هیچ كەسێك وەرناگرم.

بەلاَم تۆ لەقەد و قیافەتەوە دیارە کە کەسێکی باشیت ... لەبەرئەوە کەمتر لە بەرێزت وەردەگرم ...

: تکایە لێم گەڕێ با بۆخۆم برێك ئاسودەبم!.

: کەیفی خۆتە! ... خۆت بەرژەوەندی خۆت باشتر دەزانی ... بەلاَم دەترسێم دواتر بە دە رۆبلێش نەتوانی دیمەنی نقوم بون و خنکانی کەسێك لەنێو ئاودا ببینی.

دوای ئەم قسانە ، برێك لە کارگوزارەکە دور دەکەوێتەوە و دادەنیشێ و بەشپرزەیییەوە دەکەوێتە گەڕان بەنێو گیرفانەکانیدا ...

: هم ... شەیتان بەنەفرەت بیت ... باشە توتنەکەم چی بەسەرهات؟ دەڵێی لەبیرم چوە! ... لەگەڵ ئەفسەرێکدا کەوتمە مشتومڕی سیاسیەوە و لەتوڕەییان قوتوی جگەرەکەم لەبیر چو ... نازانم تۆ ئاگاداری باردۆخی ئینگلتەرایت یان نا! خەریکن قسە لەبارەی گۆڕینی کابینەی حکومەتەوە دەکەن ... خەڵکیش قسەی سەیر سەیر دەکەن! ئەرێ بەڕێزم جگەرەت پێنیە؟

کارگوزار ، جگەرەیەك دەداتە کابرا.

لەم کاتەدا بازرگانی خاوەن بار – ئەو کەسەی کە کارگوزارەکە چاوەڕوانی دەکرد – بەرەو لای ئەمان دێت.

کابرای ڕۆلگێری خنکان ، بەپەلە لەجێگای خۆی بلند دەبێ و جگەرەکەی لەقۆلی چاکەتەکەیدا دەشارێتەوە و سلاَوێکی سەربازی دەکات و بەدەنگێکی کەرخ و نوساوەوە دەڵێ: سلاَو لە گەورەی بەڕێزم.

کارگوزارەکەش ڕو دەکاتە بازرگانەکە و دەڵێ: سەرەنجام هاتی؟ ماوەیەکی زۆرە چاوەڕوانتم! تا تۆ هاتی ئەم کابرایە گۆڕی ئەژدادی دەرهێنام! بەو نمایشانەیەوە دەس لە سەرە کەچەڵەکەم هەڵناگرێ! دەڵێ شەست کۆبیکم بدەنێ دەچمە نێو ئاوەکە و ڕۆلی کەسێکتان بۆ دەگێڕم کە خەریکە دەخنکێت ...

: شەست کۆبیك؟ دەترسێم زیاد بکات برا! پێموایە هەقی ئەم جۆرە کارانە هەر بیست وپێنج کۆبیکە! ... دوێنێ سی کەس بەشێوەیەکی بەکۆمەڵ ڕۆلی نقوم بونی گەشتیارانی نێوکەشتیەکیان گێڕا و تەنیا پەنجا کۆبیکیشیان وەرگرت ... تەماشا! ... شەست کۆبیك! بەخوا برا من لەسی کۆبیك زیاترم پێنادرێ.

کابرا ، هەردو گوپی خۆی پڕ لەهەوا دەکات و زەردەخەنەیەك دەکات و دەڵێ: سی کۆبیك؟ ... بەنرخی تۆپە کەلەمێك نمایشی خنکانتان بۆ بکەم؟ ... واز بێنە کاکە! ...

: دەکەوایە لێی گەڕێ ... حەوسەلەی ئەو جۆرە شتانەم نیە ...

: باشە قەیناکا ... ئەمڕۆ هیچم نەکردوە گەرنا ... بەس توخوا لای کەس باسی مەکەن و مەڵێن سی کۆبیکم وەرگرتوە!

دوای ئەم قسانە ، پێڵاوەکانی دادەنێ و خۆی هەندێك گرژ دەکات و سەری خۆی بەرز دەکا و بەرەو دەریاچەکە دەچێ و زەرگەیەکی نەزانانە بۆ نێو ئاوەکە لێدەدا ... شڵپەیەکی گەورە لەئاوەکەوە هەڵدەستێ ... ساتێك دواتر دێتەوە سەر ڕوی ئاوەکە و نەزانانە دەست و پێ دەکوتێ و دەیەوێ لاسایی کەسێك بکاتەوە کە خەریکە دەخنکێ و خۆی وەك مرۆڤە ترساوەکان نیشان دەدا ... بەلاَم لەجێگای نیشاندانی ترس و تۆقین ، لەسەرمان هەڵدەلەرزێ ...

کابرای بازرگانیش هاوار دەکا: خۆت نقومکە! خۆت نقومکە! دەی خۆت نقومکە! ...

کابراش ، سەیرێکی دەکات و قۆڵەکانی لێك بلاَو دەکاتەوە و خۆی لەئاوەکەدا نقوم دەکا. ئەمە هەمو نمایشەکەیەتی!

دواتر ، دوای نقوم بون ، لەئاوەکە دێتە دەرێ و سی کۆبیك وەردەگرێ و بەلەرزە لەرز لەوێ دور دەکەوێتەوە.

سەرچاوە / مجموعە اسار چخوف / داستانهای کوتا / ترجمە سروژ استپانیان / انتشارات توس.

شكان

بای زیائۆ یی

کابرای خانەخوێ ، چای لە فنجانان کردن و لەسەر مێزە نزمەکەی بەردەم میوانەکانی دانان کە باوك و کچێك بون و بۆخۆشی وەك ئەوەی کە لەناکاو شتێکی وەبیر هاتبێتەوە ، ترمۆزە چایەکەی هەر بەو شێوەیە لەسەر مێزەکە جێهێشت و بەخێرایی بەرەو ژوری گەنجینەکە – کە کەوتبوە تەنیشت ژوری میوانان - وەڕێکەوت.
دەنگی خشەخشی ڕاکێشانی جەکمجە و شتی لەو جۆرە دەهاتە بەرگوێی میوانەکان.

میوانەکان لە ژوری میوانان دانیشتبون.
کچە تەمەن دە ساڵەکە ، لەپەنجەرەکەوە دەیڕوانیە ئەو گوڵانەی کە لە دیوی دەرەوە و لەسەر پەنجەرەکە دانرابون.
باوکەکە ، دەستی درێژ کرد تا فنجانە چایەکەی هەڵگرێ ، لەو ساتەدا زرمەیەك هات و ترمۆزە چایەکەی سەر مێزەکە بەربۆوە و شکا.
کچۆڵەکە ، بەحەپەساویەوە ڕوانی.
هیچ کامیان دەستیان بۆ نەبردبو ، تەنانەت جەستەشیان بەری نەکەوتبو . پێدەچو خاوەنماڵ بەباشی لەسەر مێزەکەی دانەنابێ.
دەنگی شکانی ترمۆزەکە ، بوە هۆی ئەوەی کە کابرای خاوەنماڵ بەهەڵەداوان و حەپەساویەوە بە قوتوە شەکرێکەوە ، بگەڕێتەوە ژوری میوانان.
ڕوانیە سەرزەویەکە ، هەڵمی لێهەڵدەستا ، خێرا خێرا دەیگوت : گرینگ نیە! گرینگ نیە! هیچ گرینگ نیە.

باوکەکە ، ویستی قسە بکات ، بەمنگە منگێکەوە گوتی : ببورە نەمزانی ، دەستم بەری کەوت ، بۆیە بەربۆوە و شکا.
خاوەنماڵیش لەوەلاْمدا گوتی : گرینگ نیە.

⋆ ⋆ ⋆

کاتێ میوانەکان گەڕانەوە ماڵێ ، کچەکە ، بەباوکی گوت: بابە ئەرێ هەر بەڕاستی دەستت بەر ترمۆزەکە کەوت؟
: نەخێر ، بەلاْم لەنزیکمەوە بو.
: ڕاستە لێت نزیك بو ، بەلاْم دەستت بەری نەکەوت ، چونکە من وێنەی تۆم لە شوشەی پەنجەرەکەوە دەبینی ، بێدەنگ و بێجوڵە دانیشتبویت.
باوکە ، بەپێکەنینەوە گوتی : ئەدی کەوایە بۆچی بەربۆوە؟
: بۆخۆی بەربۆوە ، بەڕێز (لی) بەجوانی لە سەر مێزەکەی دانەنابو .، تۆ لەبەرچی گوتت من بەرمداوەتەوە؟

: کچی خۆم سودی نەبو ، بۆیە گوتم من بەرمداوەتەوە چونکە ئاوا زیاتر جێگەی باوەڕە ، ئەم قسەیەت باشتر لێوەردەگرن ، چونکە هێندێك جار کاتێ بەڵگە بۆ شتێك دێنیتەوە ، یان نکولی لە شتێك دەکەی ، هەرچەندە ڕاستیش بێت ، بەلاْم کەمتر وایە باوەڕت پێبکەن.

کچەکە بێدەنگ بو و دوای ماوەیەك گوتی : تەنیا ئەم ڕێگایە هەیە؟
: بەڵێ کچم تەنیا ئەم ڕێگایە هەیە.

سەرچاوە / کومەڵە چیرۆکی / داستان ناگهان / ترجمە اسدالله امرایی/ نشر سالی 1381

مەدالیای سەربەرزی

گی دو مۆپاسان

(ساکیرمان) ، هەر لە تەمەنی منداڵیەوە ، جگە لەخەیاڵی وەرگرتنی (مەدالیای سەربەرزی) ، هیچ ئارەزویەکی تری لەسەردا نەبو. کاتێ منداڵ بو ، چەشنی منداڵانی تر کە کلاوێکی لێواردار دەکەنە سەریان ، خاچێکی مەیلەو سپی لەشێوەی مەدالیای سەربەرزی (لژیۆن دونۆر) ی دەکرد بەملیەوە و سینگە بچوکەکەی - کە بەشریتێکی سور و ئەستێرەیەکی کانزایی ڕازابۆوە – ڕەپێش دەکرد و بەغرور و لەخۆباییبونەوە ، دەستی دەدایە دەستی دایکی و بەکۆڵانانداا دەڕۆیشت.

لەکۆتایی خوێندندا ، لەتاقیکردنەوەی کۆتایی ساڵ ، ئەنجامەکانی زۆر خراپ بون ، دواتر هەرچۆنیك بو قۆناغی ناوەندی بەسەرکەوتویی بڕی و دواتر نەیدەزانی چی بکات ، لەبەرئەوەی هەلومەرجی ژیانی باش بو ، لەگەڵ کچێکی جواندا زەماوەندی کرد.

هەردوکیان لەپاریس ، بە بێئەوەی لەگەڵ خەڵکانی تردا تێکەڵ بن ، وەك بەگزادان دەژیان. جگە لەچەند کەسانێك نەبێ کە بەپێڕی خۆیان دەزانین ، لەگەڵ کەسیی تردا تێکەڵ نەدەبون. بۆنمونە لەو کەسانە ، یەکێکیان نوێنەری مەجلیس بو و لەوانەبو دواتر ببێتە وەزیر و هەروەها لەگەڵ دو کەسی تر کە لە فەرماندە گەورەکانی سوپا بون.

ئـەو هیـوا و ئاواتـەی کـە لەسـەردەمی منداڵیـەوە مێـشکی بـەڕێز سـاکیرمانی بەخۆیـەوە سەرقاڵ کردبو و بەردەوام خەفـەتی پێوە دەخـوارد ئـەوەبو کـە نـاتوانێ شـریتێکی سـوری باریك ، بکات بەیەخەی چاکەتەکەیەوە ، تا خەڵك ببینن و پێی سەرسام بن.

هەرکاتێ لە شەقام و بازاڕدا ، کەسێکی بینبـا مـەدالیای نیـشانەی سـەربەرزی بـە یەخـەی چاکەتەکەیەوە کردوە ، وەك ئەوەبو دونیای بەسەردا ڕوخابێ. بەداماوی و ئێرەییـەکی پـڕ لەخەمەوە بەتیلەی چاو ، سەیری دەکرد.

زۆر جاران ، لەکاتی بێکاری پاش نیوەڕۆیاندا ، دەکەوتە ژماردنی ئەو کەسانەی کە خاوەنی مەدالیای سەربەرزی بون و بەخۆی دەگوت: (بـابزانم لەشـەقامی (مـادلین) وە تـا کـۆڵانی (درۆئۆ) ، دەگەمە چەند کەس کە خاوەنی مەدالیای سەربەرزین).

ئەوسا ، هێواش هێواش دەکەوتەڕێ و چاوی دەبڕیە جل و بـەرگی ڕێبوارەکـان و تەنانـەت هێنـدە چاوی تامـەزرۆ بـو ، هـەر لـەدورەوە خـاڵی سـوری بەدیـدەکرد. سـەرەنجام کـاتێ دەگەیـشتە شـوێنی مەبەسـت ، سـەری لـەو ژمـارە زۆرەی خـاوەن مـەدالیاکان سـوڕ دەمـا و بەخۆی دەگوت: (ئەی بابە! هەشت ئەفسەر و حەڤدە ڕەسەنزادە! یـەجگار زۆرە! بەڕاسـتی بەخـشینی مـەدالیای سـەربەرزی بـەم شـێوە هەڕەمـەکی و بەربڵاویـە کـارێکی گەمژانەیـە! ئێستا بابزانم لەگەڕانەوەدا توشی چەند کەس دەبم؟).

ئەمجار هێـواش هێـواش ، بەهـەمان ڕێگـادا دەگەڕایـەوە ، کـاتێ وردە وردە ئـاپۆڕای خـەڵك زیادی دەکرد و دەبونە بەربەست لەبەردەمیدا و ژمارەی خاوەن مەدالیاکانی لێ تێك دەچو ، خەمێکی قورس دایدەگرت.

چەند گەڕەکێك کە ژمارەیەکی زۆر خاوەن مەدالیای لێبون ، شارەزابو. خـاوەن مـەدالیاکان زیاتر لە (پالێ ڕویاڵ) ، دەبینـران.

شـەقامی (ئـۆپێرا) ش ، هیـچی لـە کـۆڵانی (ئاشـتی) کـەمتر نـەبو. هاتوچۆشـیان لـەلای شـەقامەکەوە زیـاتر لـەلای چەپەوە بـو. پێدەچـو خـاوەن مـەدالیاکان چـونە کـاڤێ و شـانۆ تایبەتیەکانیان بەلاوە باشتر بێ.

هەرکاتێ ساکیرمان کۆمەڵێك لەو پیرەمێردە سەر و ڕیش سپیانەی دیتبـا کـە لەناوەڕاسـتی شۆستەکە ڕادەوەستان و ڕێگای هاتوچۆیان لەخـەڵکی دەگـرت ، بـەخۆی دەگـوت: (ئەمانـە ئەفسەرانی خاوەن مەدالیای لژیۆن دونۆرن) و حەزی دەکرد سلاّویان لێبکات.

هەستی بـەوە کردبـو ئەفسەرە خـاوەن مـەدالیاکان ڕەفتاریـان جیـاوازە لـە ڕەسـەنزادەکان. شێوازی هێمنی و تورەیشیان لەوان ناچێ. زۆر بەڕونی دەبینـرا کـە خـەڵکی زیـاتر ڕێـز لـە ئەفسەرەکان دەگرن و زیاتر بایەخیان پێدەدەن.

جاری واهەبو ڕقێکی سەیر ساکیرمانی دادەگرت ، ڕقێکی توند لەهەمو ئەو کەسانەی خاوەنی مەدالیای سەربەرزی بون. هەستیدەکرد ڕق و نەفرەتێکی لەشێوەی سۆسیالیستەکانی سەبارەت بەوان لەدڵدایە.

ئەمجار لەکاتی گەڕانەوەدا ، تورە و نیگەڕان ، لەداخی بینینی ئەو هەمو مەدالیای سەربەرزیە بە بەرۆکی خەڵکیەوە ، چەشنی هەژارێکی برسی ، لەدوای تێپەڕین بە بەردەم دوکانییێکی خۆراکدا ، دەخرۆشا: (ئاخر دەبیٚ کەی لەم بارودۆخە نالەبارە ڕزگارمان بێت؟).

ژنەکەشی مات و سەرسام لێی دەپرسی: ها! چیە! چیتە ئەمڕۆ؟

ئەویش لەوەڵامدا دەیگوت: (جا دەتەویٚ چ بیٚ؟ لەداخی ئەو هەمو نابەرابەریەی لەهەمو شوێنیٚ بەرچاوم دەکەویٚ ، وەتەنگ هاتوم. بۆم دەرکەوتوە کە کۆمۆنارەکان لەسەر هەق بون).

دواتر دوای خواردنی نانی ئێواریٚ ، دەڕۆیشتە بەردەم یەکێك لەو دوکانانەی مەدالیایان دەفرۆشت و لەبەردەمیدا ڕادەوەستا ، بەوردی سەیری مەدالیا جۆراو جۆرەکانی دەکرد. حەزی دەکرد هەمویان ئی وی بان و لەجەژنێکی گشتی و لە هۆڵێکی پڕ لە حەشیمەتی حەپەساودا ، بەسینگی خۆیانەوە بکات و بەبەردەمیاندا بێت و بچیٚ و سینگی بە جۆرەها مەدالیا ، کە بەجوانی ، بەپێی شکڵ و ڕەنگ ، ڕیز کرابن ، بدرەوشێتەوە و لەحاڵێکدا کە کلاوێکی درێژی بەکەلەکەیەوە گرتوە ، چەشنی ئەستێرەیەکی درەوشاوە ، بەنێو ئەو خەڵکەی کە بەسرتە ، ستایشی گەورەیی و لێوەشاوەیی ئەو دەکەن ، بێت و بچیٚ.

بەداخەوە ساکیرمان هیچ پلە و پایەکی ئەوتۆی نەبو تا بتوانیٚ مەدالیایی پیٚ وەدەست بخا.

بەخۆی دەگوت: (وەدەستهێنانی مەدالیای لژیۆن دونۆر ، بۆ ئەو خەڵکانەی کە هیچ جۆرە پلە و پایەیەکی دەوڵەتیان نیە ، کارێکی دژوارە. چۆنە خۆم وابەستەی فەرهەنگستان بکەم؟).

بەڵام نەیدەزانی بە چ شێوەیەك خۆی بگەیەنێتە ئەو پلەیە؟

ئەم بابەتەی لەگەڵ ژنەکەیدا هێنایە گۆڕیٚ و ئەویش بەسەرسوڕمانەوە پرسی: (وابەستەی فەرهەنگستان؟ بۆ تۆ چ کارێکت کردوە تا ببیە خاوەنی ئەو پلە و پایەیە؟).

ئەویش تورە بو و گوتی: (ئاخر تۆ بۆ لەقسەکانم تێناگەی؟ من لەتۆم پرسی چی بکەم بۆ گەیشتن بەو پلەیە؟ بەڕاستی تۆ هەندێك جار زۆر گەمژە دەبیت!).

ژنەکەشی زەردەخەنەیەکی کرد و گوتی: (هەق بەتۆیە! بەلاّم من هیچ ڕێگا چارەیەکم بەمێشکدا نایەت).
بیرێك بەمێشکی بەڕێز ساکیرماندا هات و بەژنەکەی گوت: (چۆنە تۆ لەوبارەیەوە قسە لەگەڵ بەڕێز (ڕۆسلین) ی نوێنەری مەجلیس بکەیت؟ ئەو دەتوانێ ڕێنماییمان بکات. تۆ بۆخۆت دەزانی من ئەو بوێریەم تێدا نیە بتوانم لەو بارەیەوە قسەی لەگەڵدا بکەم. کارێکی زۆر هەستیار و دژوارە ، بەلاّم ئەگەر تۆ ئەم باسەی لەگەڵدا بێنیتە گۆڕێ باشترە ، داواکاریەکی زۆر سادە و ئاسانە).
هاوسەرەکەی ساکیرمان ، بەقسەی مێردەکەی کرد.
ڕۆسلین ، بەڵێنی دایە کە لەو بارەیەوە لەگەڵ وەزیردا قسە بکات. ئەمجار بەڕێز ساکیرمان ڕۆسلینی وەتەنگ هێنا.
سەرەنجام ڕۆسلینی نوێنەری مەجلیس ، وەلاّمی دایەوە و پێی ڕاگەیاند کە دەبێ داواکاریەك بەرز کاتەوە و تیایدا پلەوپایەی خۆی تێدا بنوسێ.
پلە و پایە؟ چ پلە و پایەیەك؟ خۆ ئەو بڕوانامەی شەشی ناوەندیشی نیە!
بەم شێوەیە دەستیکرد بەنوسینی نامەیەك لەژێر ناوی (مافی خەڵك لە پەروەردە دا) ، بەلاّم بەهۆی نزمی ئاستی زانستیی بابەتەکەیەوە ، سەرکەوتو نەبو.
دواتر ، کەوتە دوای چەند بابەتی ئاسانتر و لێکدا لێکدا بابەتی تری دەنوسین. سەرەتا بابەتێکی لەبارەی (بارهێنان و پەروەردەی مندالاّن لەڕێگای بینینەوە) ، نوسی و تیایدا هاتبو: (دەبێ جۆرێك لە شانۆی خۆڕایی ، لەگەڕەکە هەژارنشینەکاندا ، بۆ مندالاّن نمایش بکرێ و باوکان و دایکان هەر لەتەمەنێکی کەمەوە منداڵەکانیان بەرنە ئەوێ و بەهۆی کامیراوە فێری کۆمەڵێك زانیاری بکرێن). هەروەها تیایدا هاتبو: (ئەمە فێرکردنێکی واقیعیە. مێشك لەڕێگەی چاوەوە زانیاری کۆدەکاتەوە و وێنەو دیمەنەکان لەمێشکدا جێگیر دەبن. ئیدی بەم شێوەیە فێربون بۆ مندالاّن ، دەبێتە خواستێکی هەست و دیتن.
دواتر ئەم بابەتەی چاپ کرد و سەرو یەك دانەی بۆ نوێنەرانی مەجلیس و دە دانەی بۆ هەر یەك لەوەزیرەکان و پەنجا دانەی بۆ سەرۆك کۆمار و دە دانەی بۆ هەریەك لەڕۆژنامەکانی پاریس و پێنج دانەشی بۆ ڕۆژنامەکانی دەرەوەی پاریس ، نارد.
دواتریش نامەیەکی سەبارەت بە دروست کردنی کتێبخانە گەڕۆکەکان نوسی و تێیدا هاتبو: (دەبێ دەوڵەت چەندین عەرەبانەی چوار تایەی پڕ لەکتێب - وەك ئەو گاریە دەستیانەی کە سێو و پرتەقاڵی لەسەر دەفرۆشن — بەشەقام و کۆلاّنان‌دا بگێڕێ و هەمو

کەسێك مـاڤی ئـەوەی هـەبێ مانگانـە بـە دانـی بـڕی (1 سـو) دە دانـە کتێـب ، بـەکرێ وەربگرێت و بیخوێنێتەوە).

لەبەشێکیـشیدا وەکـو دەربـڕینی بیروبـاوەڕی خـۆی ، هـاتبو: (جـەماوەر ، جگـە لـە سەرگەردانی گەشت و گەڕان ، هیچ زەحمەتیـەکی تـر نادەنـە بـەرخۆیان ، لەبـەر ئـەوەی ئەوان هیچ هـەنگاوێك بەئاراستەی زانـست و فێربـون ، ناهاوێـژن ، باشـتر وایـە زانـست و فێربون بچێتە لای ئەوان ... و...

ئەم نامەیە ، هیچ دەنگدانەوەیەکی لێ نەکەوتەوە. بـەم حاڵـەوە بـەڕێز ساکیرمان بـەدوای داواکاریەکەی خۆی دەکەوت.

پێیان ڕاگەیاندبو کە بایـەخ بەپێـشنیارەکانی دەدەن و هـەنگاوی پێویـستی بـۆ هەڵدەگرن. بەڕێز ساکیرمانیش ، پشت ئەستور بەخوا ، چاوەڕوان مایەوە. بەڵام هیچ شتێك دیار نەبو. ئەمجارەیان بڕیاریـدا بۆخـۆی بـەدوای بکـەوێ ، داوای بینـینی وەزیـری پـەروەردەی کـرد ، یەکێك لەوکارمەندانەی کە لەنوسینگەی وەزارەتدا کاری دەکرد و پیـاوێکی گـەنجی بـەڕێز بو و هەمیشە بۆ بانگ کردنی سکرتێر و دەرگەوانەکان و ئەندامانی تر ، وەك کەسێك کـە پیانۆ لێبدا بەردەوام یاری بەقۆپچە سپیەکانی دەکرد. داواکاریەکـەی قبـوڵ کـرد و لەگـەڵ بەڕێز ساکیرماندا دانیشت.

ئەم بەڕێزە ، سوپاسی بەڕێز ساکیرمانی کـرد و هانیـدا و دەسخۆشـی لێکـرد کەهـەنگاوێکی مەزنی ناوە و ئامۆژگاریشی کرد لەسەر هەمان ڕێچکەی کارکردن ، بەردەوام بێت.

بەڕێز ساکیرمانیش دوبارە دەسبەکار بۆوە.

ئێستا ، پێدەچو بـەڕێز ڕۆسلینی نوێنـەری مـەجلیس لـەکارەکانی ساکیرمان ڕازی بێـت و هەربۆیە کۆمەڵێك ڕێنمایی و ئامۆژگاری باشی دایە.

ڕۆسلین بۆخۆشی خاوەنی مەدالیای سەربەرزی بو ، بەڵام ڕون نەبو بەچ هۆکارێکەوە ببـوە خاوەن مەدالیا.

ڕۆسـلین ، داوای لـە سـاکیرمان کـرد دەسـت بـە خوێندنـەوە و لێکۆڵینـەوەی تـازە بکـات. هەروەها ئەوی بە چەندین ئەنجومەن ناساند ، کە پێکهاتبون لە زانایانێـك کـە بۆگەیـشتن بەشـانازی زانـستی لەچـەند بوارێکـدا لێکۆڵینـەوە و توێژینـەوەیان دەکـرد. تەنانـەت لـە وەزارەتیش پاڵپشتی لێکرد.

جارێکیان کە بەڕێز ڕۆسلین بۆ خواردنی نانی نیوەڕۆ ، هاتبوە مـاڵی دۆسـتەکەی (چـەند مانگێك بـو بـەردەوام لـەماڵی ساکیرماندا نـانی دەخـوارد) ، بەگەرمیـەوە دەسـتی گوشـی و چرپاندی بەگوێیدا: (سەرەنجام توانیم خزمـەتێکی گـەورە بەبـەڕێزت بکـەم ، ئەنجومـەنی

کاروباره مێژوییەکان پێشنیاری پێ کردوی لێکۆڵینەوەیەك لەسەر کتێبخانە جیاوازەکانی فەرەنسا بکەیت).
ساکیرمان ئەوەندە خۆشحاڵ بو ، نە نانی دەخوارد نە ئاو ، هەشت ڕۆژ دوای ئەوە ، بە مەبەستی دەسبەکار بون وەرێکەوت.
شار بە شار دەگەڕا و کارەکانی خۆی لەسەر کتێبخانەکان دەبردە پێش. لەنێو عەمبارە پڕ لەکتێبە تۆزاویەکاندا دەکەوتە گەڕان. شەوێکیان کە ئیدی زۆر ماندو ببو و وەگیان هاتبو ، ویستی بگەڕێتەوە شارەکەی خۆی و بچێتەوە لای ژنەکەی - کە نزیکەی هەفتەیەك دەبو بەجێیی هێشتبو – حەزی دەکرد بگەڕێتەوە بۆ لای و بیگرێتە باوەش .
کاتژمێر نۆ سواری شەمەندەفەرێك بو. دەبوایا لای نیوە شەوێ بگاتەوە ماڵ. بۆخۆی کلیلی ماڵێی پێبون. بێ دەنگ وەژور کەوت ، کاتێ لەمێشکی خۆیدا ئەوەی هاتە بەرچاو کە ژنەکەی چەندە بەم دیدارە چاوەڕوان نەکراوە شاگەشکە دەبێ ، مچوڕکی پێدا دەهات.
ژنەکەی دەرگاکەکەی لە ژورێڕا داخستبو ... سەیرە! ... ناچار بانگی کرد: ژان! بیکەرەوە منم ...
دیاربو ژنەکەی زۆر ترسابو ، دەنگی هاتنەخوارەوەی لە سەر چارپاکە کەوتە بەرگوێ و چەشنی ئەو کەسانەی کە خەون دەبینن ، لەبەرخۆیەوە قسەی دەکرد. دواتر گوێی لە دەنگی قاچی ژنەکەی بو کە بەرەو ژوری ئارایشت کردنەکەی کەوتەڕێ ، دەرگاکەی کردەوە و پاشان دایخستەوە و چەند جارێك بەپێخواسی ئەمسەر و ئەوسەری کرد و مۆبڵەکانی کە دەنگێك لەبەشە شوشەییەکانیەوە دەهات ڕێکخست و پاشان پرسی: ئەها ئەلیکساندەر ئەوە تۆی؟
بەڕێز ساکیرمان وەلامی دایەوە: بەڵێ گیانەکەم خۆمم ، دەرگاکەم لێ بکەرەوە!
دەرگاکە کرایەوە ، خانم بە قیژەیەکی شادەوە ، پەلاماری ساکیرمانیدا و بەسینگی خۆیەوە نوساند و گوتی: بەڕاستی منت ترساند! چ دیاریەك! چ شادیەك!
ئەمجار بەڕێز ساکیرمان ، بەو شێوازەی کە لەسەری ڕاهاتبو ، دەستیکرد بەدانانی جل و بەرگەکانی خۆی و لەو ساتەدا لەسەر یەکێك لەکورسیەکان چاوی بە باڵتۆیەك - کە دەبوایا لە ساڵۆنەکەدا هەڵواسرابا – کەوت. هەڵیگرت و لێی ورد بۆوە ، لەناکاو ڕوخساری تێك چو و پەشۆکا.
لەسەر شوێنی قۆپچەکان ، چاوی بە شریتێکی سور کەوت.
ساکیرمان زمانی گیرا و بەپڵتەپڵت گوتی: ئەها ... مەدالیایان ... بەم باڵتۆیەوە ... دوریوە!

لەوكاتەدا ژنەكەی بەتەكانێك گەیشتە سەری و پەلاماری باڵتۆكەیدا و بەهەردو دەستی گرتی و گوتی: نا ... نا ... لەهەڵەدای! كوا بێنە بیدەرە من!

لەحاڵێكدا كە ساكیرمان حەپەسابو و قۆڵێكی باڵتۆیەكەی بەدەستەوە بو و بەری نەدەدا ، گوتی: ها! چۆن؟ چۆن؟ بۆم ڕون كەرەوە! خۆ ئەمە باڵتۆی من نیە! ئەی ئەم مەدالیای لژیۆن دونۆرە چیە پێیەوە؟

خانم - كە دەستەپاچە و پەشۆكاو بو - لێكدا لێكدا دەیگوت: گوێ بگرە ، گوێ بگرە!... بێنە ئەمەم بدەرێ ... ناتوانم ئێستا پێتی بڵێم! ... ئەمە ڕازێكی تێدایە ... گوێ بگرە ...

بەلاّم ساكرمان وردە وردە خەریكبو تورە دەبو و ڕەنگی بەڕوخسارەوە نەدەما ، گوتی: من دەمەوێ بزانم ئەم باڵتۆیە لێرە چ دەكا؟ خۆ ئەم باڵتۆیە هی من نیە! ...

ئەمجارەیان ژنە بەسەریدا قیژاند و گوتی: بۆچی ! بێدەنگبە و گوێ بگرە ... شانازی وەرگرتنی مەدالیات پێبڕا!

ساكیرمان ، لەخۆشی بیستنی ئەو هەواڵە خۆشە نەیدەزانی چی بكات ، تەكانێكی دا و كەوتە نێو كورسیەكەوە و گوتی: من ... من ... مەدالیییام ... وەرگرت!.

: بەلێ ... بەلاّم ئەمە جارێ نهێنیە و كەس نازانێ ...

لەو ماوەیەدا ، خانم باڵتۆیەكەی هەلگرتەوە و بەلەرزە لەرز و ڕەنگێكی پەڕیوەوە ، گەڕایەوە لای مێردەكەی و دوبارە گوتی: بەلێ ئەو باڵتۆیە تازەیە و خۆم بۆتم كڕی و ناردم مەدالیاكەیان بۆ پێوە دوریت ... بەلاّم سوێندم خواردبو لەو بارەیەوە هیچت پێنەلێم تا مانگێك یان ئەوپەڕی مانگ و نیوێكی تر بەفەرمی وەرگرتنی مەدالیاكەت ڕانەگەیەنرێ. دەبێ ئەو كارەی كەپێیانسپاردوی بەئەنجامی بگەیەنیت ، بڕیاربو لە گەڕانەوەدا ئاگادار بكرێیتەوە ... بەڕێز ڕۆسلین ئەم نیشانەیەی بۆ وەرگرتوی.

ساكیرمان - كە لەخۆشیان دەست و قاچی خۆی لەیەكتر جیا نەدەكردەوە - گوتی: بەڕێز ڕۆسلین ... خۆشی مەدالیای هەیە ... مەدالیای ... بۆمنیش وەرگرت ... ئاه ...

ناچاربو پەرداخێك ئاو بخواتەوە.

پارچە كاغەزێكی بچوك ، لەگیرفانی باڵتۆكەوە كەوتبوە خوارێ. ساكیرمان چاوی پێكەوت و هەڵیگرتەوە و سەیری كرد ،كارتی ناو بو ، لەسەری نوسرابو: (ڕۆسلین – نوێنەری مەجلیس).

ژنەكەشی گوتی: ئەها! ... نەمگوت ...!

ساكیرمانیش لەخۆشیان لەپڕمەی گریانیدا.

دوای هەشت ڕۆژ ، لەڕۆژنامەیەکی فەرمییەوە ڕاگەیەنرا: بەڕێز ساکیرمان لەئەنجامی خزمەتە دڵسۆزانەکانیدا بوە خاوەنی مەدالیای (لژیۆن دونۆری ڕەسەنزادان).

سەرچاوە / تپلی و چند داستان دیگر / ترجمە محمد قازی / نشر امیر کبیر

منداڵانیش غەیرە نیزامین

هاینرش بۆڵ

پاسەوانەکە ، بەنیگەرانیەوە گوتی: ناکرێ.

پرسیم: لەبەرچی ناکرێ؟

: لەبەرئەوەی قەدەغەیە.

: لەبەرچی قەدەغەیە؟

: قەدەغەیە لەبەرئەوەی قەدەغەیە! چونەدەرەوە بۆ نەخۆشەکان قەدەغەیە!.

: بەڵام خۆ من ... لەبریندارەکانم.

: دیارە یەکەم جارتە بریندار دەبی! ئەگینا دەتزانی بریندارەکانیش بەشێکن لە نەخۆشەکان! دەبڕۆ وازبێنە دەی.

بەڵام من نەمدەتوانی دەسبەردار بم.

گوتم: تکات لێ دەکەم لێم تێبگە! تەنیا دەمەوێ هەندێك شیرنیی لەو کچۆڵەیەی کە لەوێ ڕاوەستاوە ، بکڕم. بەدەستیش ئاماژەم بۆ کچە بچکۆلە ڕوسەکە کرد کە لەدەرێ و لەبەر ئەو بەفر و کڕێوەیەدا ، ڕاوەستابو و شیرنیی دەفرۆشت.
پاسەوانەکە گوتی: گوتم بڕۆ وازم لێ بێنە.

بەفر ، هێدی هێدی ، لەنێو حەوشەی خوێندنگاکەدا بارستایی دەکرد. کچۆڵەکەش بەدەنگێکی کز و لەسەرخۆ ، بۆ فرۆشتنی شیرنیەکانی ، بانگی دەکرد: (شیرنیی ... شیرنیی ..). بەپاسەوانەکەم گوت: دەمم ئاوی کرد! ئەگەر ناشهێڵی من بچم ، لەو کچە گەڕێ با ئەو بێتە ئێرە!.
: ڕێگا بە غەیرە نیزامیەکان نادرێ بێنە ژورێ.
گوتم: ئەی هاوار! خۆ ئەو تەنیا منداڵێکی بەستەزمانە! غەیرە نیزامی چی!.
دوبارە نیگایەکی پڕ لە تەوسی گرتە من و پرسی: منداڵان غەیرە نیزامیین ، شتێکی تر هەیە؟
دیمەنێکی سەرسامکەر و خەماوی بو ، لەشەقامە تاریك و چۆڵەکەدا ، تویژاڵێك بەفر زەویەکەی داپۆشیبو. کچۆڵەکە ، بەتاقی تەنیا ، هەروا لەوێ ڕاوەستابو و لەگەڵ ئەوەی کە هیچ کەسێك بەوێدا نەدەهات ، کەچی لێکدا لێکدا بانگی دەکرد: (شیرنیی ... شیرنیی ...).
ویستم بچمە دەرێ ، بەڵام پاسەوانەکە توند مەچەکی گرتم و تورە بو و نەڕاندی: بڕۆ خێرا گۆڕت گومکە! گەرنا ئێستا دەچم ئەفسەرەکە دێنم.
بەتورەییەوە پێمگوت: تۆ تەنیا گۆلکێکی.
پاسەوانەکە بەتورەییەوە وەڵامی دایەوە: ، هەرکەسێك بەباشی ئەرکەکانی خۆی ڕاپەڕێنێ ، ئێوە بەگۆلکی دەزانن.
نیو خولەکێك لەبەر بەفرەکەدا ڕاوەستام و سەیری کلوە بەفرە سپیەکانم دەکرد. چۆن کاتێ دەکەوتنە سەر زەوی و دەتوانەوە. سەرتاسەری حەوشەی خوێندنگاکە ، پڕ لە چاڵەئاو بو و لەنێویاندا چەند جێگایەکیش هەبون کە بەفر گرتبونی و دەتگوت شەکریان پێدا کردوە. لەناکاو بینیم کچۆڵەکە تیلەچاوێکی دایە من و پاشان بەرەو خواروی شەقامەکە پێی پێوەنا. بەرەو بەشی ژورەوەی دیوارەکە ڕۆیشتم ، بەخۆمم گوت: گاڵتەجاڕیە! ئایا بەڕاستی من نەخۆشم؟.

دواتـر هەسـتمکرد لـەنزیك ئاودەسـتە گـشتیەکە ، کونێکی گـەورە لـە دیوارەکـەدا هەیـە و کچۆڵەکە بەخۆی و شیرنیەکانی دەستیەوە ، لەوێدا ڕاوەستاوە. لەوێ ، پاسـەوانەکە ئێمـەی نەدەبینی. بەخۆمم گوت: ئومێدەوارم پێشەوا ئەم ئەرکناسیەی تۆی لەبەرچاو بێت.

شـیرنیەکان زۆر خـۆش دیـاربون. نـانی بـادەمی ، کولیـچە ، شـیرنیی ، نـانی گـوێزیی کـە لەچەوریدا بریسکەیان دەدایەوە. لە منداڵەکەم پرسی: ئەمە بەچەندە؟

پێکەنی و سەبەتەکەی لە بەردەممدا ڕاگـرت و بەدەنگـە منداڵانـە و ناسکەکەیەوە گوتی: سێ مارك و نیو.

: دانەی؟

: بەڵێ.

بەفر ، بەسەر پرچە دلگیر و کاڵەکەیدا دەباری . پێکەنیینەکەی زۆر دلگیر بـو. شـەقامەکە زۆر تاریك و چۆڵ بو. دنیا ، بە مردویەك دەچو. کولیچەیەکم هـەلگرت و پارەکـەم دایـە. لەئاردی بادام و شەکر دروست کرابو ، زۆر بەتام بو.

بەخۆمم گوت: ئەها! ئەوە لەبەر ئەمەیە! نرخی ئەمەش وەك ئەوانی ترە!.

کچۆڵەکە پێکەنی و لەبری ئەوەی وەلامم بداتەوە ، پرسی: خۆشە؟ خۆشە؟

سەرێکم بەنیشانەی بەڵێ لەقاند.

لەفافێکی گەورەم بەدەوری سەرمەوە پێچابو ، سەرما هیچ کاری تێنەدەکردم. لە (تیۆدۆر کرۆنێر) ، دەچوم. شـیرنیەکی تـرم تـاقی کـردەوە و لێگـەڕام تـا وردە وردە لـەنێو دەممـدا ببێتە بتوێتەوە. خواردم و دوبارە دەمم ئاوی کردەوە.

لەسەرخۆ گوتم: بێنە هەمویانت لێدەکڕم چەند دانەن؟

لەحاڵێکدا کەدەمویست شیرنیەکی گوێزی قوت بدەم ، ئەو بەپەنجەی ئامـاژەی — کـەبڕێك پیس ببو — بەوردی کەوتە ژماردنی شیرنیەکان. ئەوێ زۆر بێدەنگ بو و وام هەسـتدەکرد ئاسمان لەکلوە بەفری ناسك و بێگەرد دروست بوبێ. زۆر بـە هێواشـی دەیـژماردن ، چەند جارێك هەڵەی کرد. زۆر بەئارامیەوە لەتەنیشتیەوە ڕاوەستابوم و دو دانـە شـیرنی تریـشم خوارد. دوای ماوەیەك لەناکاو چاوەکانی تێبڕیم و بـە چاوە ترسـاوەکانیەوە بەشـێوەیەك لێم وردبۆوە کـە ڕەشـێنەی چاوەکانی بەتـەواوی چونە سـەرەوە. بـەزمانی ڕوسـی شـتێکی پێگـوتم ، بـەلام مـن بەزەردەخەنەیەکـەوە شـانێکم هەڵتەکانـد و ئـەویش داچـەمیەوە و بەپەنجە بچوك و تاڕادەیەك پیس بوەکەی ، لەسەر بەفرەکەی نوسی : چل و پێنج.

ئەو پێنج پارە کاغەزەی کە پێمبو ، دامە دەستی و گوتم: سەبەتەکەم بدەرێ ، دەبێت؟

بەنیشانەی ڕازیبون سەرێکی لەقاند و بەوریاییەوە لەنێو کونەکەوە سەبەتەکەی بۆ درێژ کردم و منیش دەستم بردە دەرێ و دودانە سەد مارکیم دایە.
بەئەندازەی پێویست پارەمان هەبو. ڕوسەکان بۆ باڵتۆیەك حەوسەد مارکیان دەدا و لەماوەی ئەو سێ مانگەشدا جگە لە چڵك و خوێن ، هیچ شتێکی ترمان نەبینیبو.
بەئارامیەوە گوتم: بەیانیش وەرەوە باشە؟
بەڵام ئیدی ئەو گوێی بەقسەکەی من نەدا و بەخێرایی لەوێ دور کەوتەوە. لەکاتێکدا کە من زۆر بەئەستەم توانیبوم سەرم لەدیوارەکەوە بەرمە دەرێ ، بەڵام ئیدی ئەو لەبەرچاوان ون ببو. تەنیا شەقامە تاریك و چۆڵەکەی ڕوسیام لێوە دیاربو کە بەفر سەربانی ماڵەکانی داپۆشیبو. بەتەواوی تاریك و چۆڵ بو. تا ماوەیەك - وەك چۆن گیانلەبەرێك بەغەمباریەوە لەنێو قەفەسەکەیەوە سەیری دەرێ دەکا - بەوشێوەیە مامەوە و سەیری دەرێم کرد ، تا ئەو کاتەی کە هەستمکرد خەریکە ملم سڕدەبێ ، ئیدی سەرم هێنایەوە ژورێ. دواتر هەستمکرد ، لەوێ ، لەسوچێکدا بۆنێکی ناخۆش دێتە بەرلوت ، بۆنی تەوالێتی گشتی.
شیرنیە ناسك و بچوکەکان ، بەتوێژێك بەفر داپۆشرا بون. بەماندوییەوە سەبەتەکەم هەڵگرت و گەڕامەوە. زۆر سەرمام بو. هەربەراستی بە (تیۆدۆر کورۆنێر) دەچوم. دەمتوانی کاژێرێکیش لەبەر ئەو بەفرەدا ڕاوەستم. بەڵام ڕانەوەستام و ڕۆیشتم. دەبوایا چوبامە شوێنێك. خۆ ناکرێ مرۆڤ لەبەر ئەو بەفرەدا ڕاوەستێ و لێگەڕێ بەفر دایپۆشێ ، دەبێ بەرەو شوێنێك هەر بڕوات. بەتایبەت ئەگەر بریندار بیت و لەوڵاتێکی غەریب و تاریك و نامۆشدا بیت ...
سەرچاوە/ www.zoon.ir

دایك و ڕۆڵە

ماکسیم گۆرکی

دەکرێ سەبارەت بەدایکان تا هەتایە چیرۆکی بێکۆتایی بگێڕینەوە.

چەند هەفتەیەك بو هێزەکانی دوژمن شاریان گەمارۆ دابو ، غەرقی نێو ئاسن و پۆلاّ بون. شــەوانە ئاگریــان دەکــردەوە. دەتگــوت ئاگرەکــە ، لــەنێو ئــەو تاریکیــەدا بەچــاوانی ســوری بێشومارەوە لەشورای شارەکە دەڕوانێ. بلّێسەی حەزکردن بە تـاوان و بـەدکاری لـەو چـاوە سورانەدا دەخوێندرانەوە. پریـشکی شـادیان لـێ هەلّدەسـتا و ئـەو نیگـا پـڕ لەسـوکایەتیە ، لەشارێکی گەمارۆدراودا ، بیرکردنەوەی تاریکیی لەگەلّ خۆیدا دەهێنا .
خەلّکی شارەکە ، لەسەر شوراکانەوە دەیانبینی چۆن دوژمـن وردە وردە ئەلّقـەی گەمارۆکـە چڕتر و بەهێزتر دەکات. سێبەرەکانیان بەتەنیـشت ئاگرەکانیانـەوە نـەدەبینران ، حیلـەی ئەسپە سندم کراوەکانیان ، دەبیسترا. چرکە چرکی شمشێر و قاقای پێکەنینیان دەگەیشتە بەرگوێیان. دەنگـی شـادمانیی چـڕینی گـۆرانیی کەسـانێك کـە بـاوەڕ و متمانـەی تـەواویان بەسەرکەوتن هەبو — دەبیسترا.
دەبێ شتێك هەبێ لە دەنگی پێکەنین و شادی دوژمن ناخۆشتر و هەژێنەر تر بێت؟
دوژمنــەکان ، هەرچــی ئــەو ڕوبــار و سەرچــاوە ئاویانــەی کەدەهاتنــە نێــو شــارەوە ، پڕیــان کردبون لەتەرمی کوژراوان.
تــەواوی رەزە مێوەکــانی دەوروبــەری شــارەکەیان ســوتاند و کێلّگــەکانیان وێــران کــردن و باخچەکانیان لەبنەوە بڕینەوە.
شار ، لەهەمو لایەکەوە کراوە و بێ پاریزگاریی بوو ، زۆربەی ڕۆژەکان تۆپ و (شمخـالّ*) ، چەشنی بـاران بەسـەر شـاردا دەبـارین. دەسـتەی سـەربازە برسـیەکان ، کەبـەهۆی شـەڕەوە بڕستیان لێبڕابو ، بەڕوخـسارێکی شـەکەت و مانـدوەوە ، بـەنێو کۆلاّنـە باریکـەکانی شـاردا دەگەڕان. دەنگی نالّە نالّی برینداران و وڕێنە و نزا و پاڕانەوەی ژنان و گریـانی منـدالاّن ، لەپەنجەرەکانــەوە دەبیــسترا. هــەمویان بەســرتە و بەترســەوە قــسەیان دەکــرد و لــەکاتی گفتوگـۆدا قـسەکانیان بەیـەکتر دەبـڕی و بـەوردی گوێیـان دەگـرت ، ئایـا دوژمـن دەسـتی بەپەلاماردان کردوە؟
بەتایبەتی لەشەوی یەکەمەوە ، ژیان لەنێو شاردا ، تادەهات تالّتر دەبو.
ئەوکاتانەی کە سایە و تارماییەکان ، لە ناوەڕاستی دۆلّەکانی کێوە دورەکەوە دەهاتنە دەرێ و ئـۆردوی دوژمنیـان زیـاتر و پتـەوتر دەکـرد و بـەرەو شـورا نیمـچە ڕوخاوەکـانی شـار دەهاتنــە پــێش ، نیــوە مــانگ ، بەئاسمانــەوە ، چەشــنی قــەلّغانێك کــە لەمەیــدانی شــەڕدا کەوتبێ و بەزەبری شمـشێرێك دولـەت بـوبێ ، بەسـەر ئاسمـانی لوتکـەی تیـژی چیاکانەوە دەبینـرا. لەو بێدەنگی و تاریکیەدا ، دەنگی شیوەن و نالّە باشتر دەبیسترا.

خەڵكانێك كە بەهۆی ڕەنــج و برسـێتیەوە بڕسـتیان لەبـەردا نـەمابوو و چاوەڕوانی هـیچ جـۆرە كۆمــەك و یارمەتیــەكیان نــەدەكرد ، ڕۆژ بــە ڕۆژ نائومێــدتر دەبــون و بەترســەوە دەیانڕوانیە گەروی تاریك و ڕەشی دۆڵەكان و لوتكەی تیژ و سەختی چیاكان و ئۆردوی پڕ لەهاتوهاواری سوپای دوژمن.

هــەمو ئەمانــە ، دیمــەنی مــەرگیان لەبەرامبــەر چــاوی ئەوانــدا وێنــا دەكــرد. هــیچ ئەستێرەیەكی ئومێد لەئاسمانی ئەواندا نەدەدرەوشایەوە.

دەترسان چرا لەنێو ماڵەكانیاندا داگیرسێنن. تاریكیەكی تۆقێنەر ، فەرمانڕەوایی بەسـەر شەقام و كۆڵانەكانی شاردا دەكرد.

لەوتاریكیــەدا ، ژنێــك ، بێــدەنگ ، كەســەرتاپای خــۆی لەباڵاپۆشـێكی ڕەشــەوە پێــچابو ، چەشـنی ماسـیەك بـەنێو قـوڵایی دەریاچـەیەكدا مەلـە بكـات ، بـەنێو كۆڵانــەكانی شـاردا تێدەپەڕی.

خەڵكی شار كاتێ ئەویان دەبینی ، لەیەكتریان دەپرسی: ئەوە؟

: خۆیەتی!

پاشــان لــەنێو كۆڵانەكانــدا ون دەبــون. بەبێــدەنگی و بەسەرداخــستنەوە بەتەنیــشتیدا تێدەپــەڕین. فەرمانــدەكانی دەســتە ئێشكــچیەكان و پاســەوانەكانیش ، بەڕقــەوە وریایــان دەكردەوە: خــاتو ماریانــا ، چیە! دیـسان هاتیــەوە نێـو كۆڵانــان؟ وریـای خۆتبــە! لەوانەیــە بتكوژن! دواتر كەسیش تاوانبارەكەی پێ نادۆزرێتەوە ...

ژنە ، قەدی ڕاست دەكردەوە ، ئارام ڕادەوەستا ، هەتا دەستەی ئێشكچیەكان بەتەنیـشتیدا تێدەپــەڕین. جەســارەتیان نــەدەكرد ، یــان حــەزیان نــەدەكرد دەســت لەئاســتیدا بــەرز بكەنەوە.

پیاوە چەكدارەكان ، خۆیان لێ دور دەگرت و چەشنی كەسێكی مـردوو ، حـەزیان نـەدەكرد لێی نزیك بنەوە.

ئەویش لەو تاریكیەدا دەمایەوە و دیسان جارێكی تر ، تەنیا و ئارام ، دەكەوتەوە ڕێ.

تاریـك و لاڵ ، چەشـنی تـابلۆی بەدبـەختی و نەهامەتیـەكانی شـار ، لەكۆڵانێكـەوە دەچـوە كۆڵانێكی تـر. لەهـەر چواردەوریدا دەنگی شـیوەن و ناڵـە و نـزا و پاڕانــەوە و گفتوگۆی خــەمناكی ســەربازانێك كــە بەتــەواوی نائومێــد ببــون ، چــاودێریان دەكــرد و دەچــوە هەرشوێنێك بەشوێنیەوە بون.

ئەو ژنە کەهەم دایك بو هەم هاولاتیەکی ئەو ولاتە ، خەفەتی لە ڕۆڵەکەی و ولاتەکەی دەخوارد ، ڕۆڵەیەکی جوان و بزێو ، بەلام بێبەزەیانە لەڕیزی سوپایەکدا بو کەئابلۆقەی شاریان دابو و دەیانەویست وێرانی بکەن.

تا ماوەیەك لەوەپێش ، دایکە بەشانازیەوە لە کوڕەکەی دەڕوانی ، بە دیاریەکی بەنرخی دەزانی بۆ ولاتەکەی ، بەهێزی چاکەی دەزانی بۆ کۆمەکی هاوشاریەکانی. ئەو شارە هێلانەیەك بو ، کە هەم خۆی تێیدا چاوی کردبۆوە ، هەم ڕۆڵەکەشی تێدا پەروەردە کردبو. سەدان هەودای ون ، دڵی ئەو دایکەیان بە بەردە کۆنەکانەوە ، کە باپیرانی خانویان پێ دروست کردبو و بناغەی شاریان لەسەر دامەزراندبو و بەو زەویەوەی کە ئێسك و پروسکی باپیران و هاوخوێنەکانیان ، بەئەفسانە و ئامانج و ئومێدەوە ، تێیدا نوستبون ، دەبەستەوە.

ئیستاش ئەو دڵە ، نزیکترین و خۆشەویسترین کەسەکانی خۆی لەدەست چوبو و وەژان هاتبو. ئەو دڵە ، چەشنی تەرازویەك بو ، کاتێ لەنێویدا سۆزی خۆی بۆ ڕۆڵەکەی و ئەو شارەی کەتێیدا ژیاوە ، هەڵدەسەنگاند ، نەیدەزانی تێبگا لەوەی ئاخۆ تای تەرازوەکە بەکام لایاندا لاسەنگە؟

بەم شێوەیە شەوانە بەکۆلانەکانی شاردا دەگەڕا و کاتێ توشی چەند کەسێك دەبو کە نەیانناسیبا ، دەترسان و ئەو تارماییە ڕەشەیان بە دێوەزمەی مەرگێك دەزانی ، کە ئیدی لەهەموان نزیك ببۆوە. ئەگەر هاتباو ناسیباشیان بەخێرایی لەو دایکە خائینە دور دەکەوتنەوە.

شەوێکیان ، لەنزیك شورای شارەکە ، لەسوچێکی تەریك و تاریکی شاردا ، دایکە لەگەڵ ژنێکی تر بەرەوڕو بۆوە. ئەو ژنە ، بێ جوڵە ، وەك ئەوەی بەشێك بێت لەزەویەکە ، لەبەرامبەر تەرمێکدا چۆکی دادابو ، نیگای خەمناکی بڕیبوە ئەستێرەکان و دەپاڕایەوە.

پاسەوانەکان ، لەسەر شورای شارەوە ، بەچرپە چرپ ، سەرگەرمی قسەکردن بون لەنێو خۆیاندا. دەنگی چەکەکانیان بەدیوارەکە دەکەوت ، دەهاتە بەرگوێ.

دایکە خائینەکە پرسی: مێردتە؟

: نا.

: براتە؟

: کوڕمە. مێردەکەم سێزدە ڕۆژ لەمەوبەر و ئەمڕۆش ئەم کوڕەم کوژرا.

پاشان دایکی کوژراوەکە هەستاو بەڕازی بونەوە ، گوتی: عەزرای پیرۆز بۆخۆی هەمو شتێك دەزانێ و دەبینێ ، زۆر سوپاسی دەکەم.

: لەبەرچی؟
ژنەش وەڵامی دایەوە: ئەو لەشەڕی بەرگریکردن لەنیشتیماندا کوژراوە. دەتوانم بەوپەڕی ئاسودەییەوە بڵێم: ئەو ، ترسی لەدڵی مندا دروست دەکرد ، زۆر گوێی بەشتەکان نەدەدا ، زۆرحەزی لەژیانی شاد و بێ کێشە بو ، دەترسام ئەویش وەك کوڕەکەی (ماریاننا) ، خیانەت لەشارەکەمان بکا و ببێتە دوژمنی خەڵك و خودا ، نەفرەت لەو و لەو منداڵدانەش کە ئەوی هێنایە بون و پەروەردەی کرد!...
ماریاننا ، ڕوخساری خۆی داپۆشی و دورکەوتەوە.
ڕۆژی دواتر ، چوە لای بەرگریکارانی شورای شار و گوتی: بەهۆی ئەوەی کە کوڕەکەم چۆتە نێو باوەشی دوژمن و لەدژی ئێوە شەڕدەکا ، یان بمکوژن ، یان ڕێگام بدەنێ منیش بچمە لای ئەو...
ئەوان وەڵامیان دایەوە: تۆ مرۆڤی و دەبێ نیشتیمانەکەی خۆت خۆشبوێ ، کوڕەکەشت وەك چۆن دوژمنی هەریەك لەئێمەیە ، دوژمنی تۆشە.
: من دایکم! من ئەوم خۆشدەوێ و لەڕوی پەروەردە کردنیەوە ، خۆم بەکەمتەرخەم دەزانم.
دواتر ئێشکچیەکان لەنێو خۆیاندا کەوتنە پرس و ڕاوێژ ، سەرەنجام گەیشتنە ئەنجامێك و گوتیان: شەرەفمان ڕێگەی ئەوەمان ناداتێ بەهۆی خیانەتی کوڕەکەتەوە تۆ بکوژین. ئێمە لەوە دڵنیاین کە تۆ نەبویتە هاندەر و ڕێنشاندەری ئەو بۆ کردەوەیەکی لەوچەشنە و تەنانەت ئاگادریشین کە خەم وخەفەتێکی زۆری پێوە دەخۆی. شار ئەگەر تۆشی تێدا نەبیت ، درێژە بە بەرگری کردنی خۆی دەدات. کوڕەکەت هەرگیز بیر لەتۆ ناکاتەوە ، لەوانەیە ئەو ئەهریمەنە تۆی هەر لەبیرچوبێتەوە! ئەگەر تۆ لەو باوەڕەدای کەشایستەی سزایت! ئەوا ئەو سزایە بەسە. پێمانوایە سزایەکی لەم چەشنە تەنانەت لەسزای مەرگیش قورسترە!
دایکە گوتی: بەڵێ ، ئەمە قورسترین سزایە!
پاشان دەرگاکەیان بۆکردەوە و ژنەش لەشار چوەدەرێ .
ئێشکچیەکان ، ماوەیەکی زۆر لەسەر شوراکەوە ڕوانیانە دایکەکە ، کەچۆن بەسەر زەوی نیشتیمانەکەیدا ، کەبەخوێنی ڕۆڵەکانی تێراو ببو ، دەچوە پێش. بەشێوەیەك هەنگاوی دەنان ، قاچەکانی بە زەحمەت لەزەوی جودا دەبونەوە و هەڵی دێنان. چۆن لەبەردەم تەرمی بەرگریکارانی شاردا ، دادەچەمایەوە. چۆن بەڕقەوە ، بەنوکی قاچی ، شەقی لە چەکە شکاوەکان هەڵدەدا.

دایکان ، ڕقێکی زۆریان لەچەك و و هێرش پەلامار و کوشتوکوشتار دەبێتەوە ، تەنیا چەکێکیان بەلاوە پەسندە کە بۆ بەرگری کردن لەژیان ، بەکاربێت.

دەتگوت ، لەژێر لیباسەکانیەوە گۆزەیەکی پڕ لەئاوی شاردۆتەوە و دەترسێ بڕژێت ، تا زیاتر دور دەکەوتەوە ، بچوکتر دەبۆوە. ئەوانەی کە لەسەر دیوارەکەوە سەیریان دەکرد ، پێیان وابو لەگەڵ تارمایی ئەودا خەم و نائومێدی ، یەخەی بەرداون و لەکۆڵیان بۆتەوە و دورکەوتۆتەوە. دیتیان لەنیوەی ڕێگادا ڕاوەستا ، کلاّو و بالاّپۆشەکەی لەخۆی کردەوە و تا ماوەیەکی زۆر لەشار ڕاما.

بەلاّم لەوێش ، لەشکری دوژمن ، ئەویان دیتبو کە بەتاقی تەنیا لەو چۆڵەوانیەدا ڕاوەستاوە ، بۆیە چەند تارماییەکی ڕەشی وەك خۆی ، بەهێواشی و بەوریاییەوە لێی نزیك بونەوە و تێیانخوڕی: تۆ کێی؟ دەچیە کوێ؟

ژنە گوتی: سەرکردەکەتان کوڕی منە.

دوای ئەم قسەیە ، هیچ کام لەسەربازەکان ، شك و گومانیان لەڕاستی قسەکانی نەکرد. شان بەشانی وی ، کەوتنەڕێ ، بەدەم ڕێگاوە کەوتنە پیاهەڵدان و ستایش کردنی لێهاتویی و ئازایەتی کوڕەکەی.

 دایکەش بەغرور و لەخۆڕازیبونەوە ، سەری بەرز کرد و گوێی بۆ قسەکانیان شل کرد و سەرسوڕمانی پێوە بەدی نەدەکرا.

دەبو کوڕی وی بەو شێوەیە با!!!

سەرەنجام ، لەبەرامبەر کەسێکدا ڕاوەستا کە مانگێك بەر لەدایك بون ئەوی نەدەناسی ، لەبەرامبەر بونەوەرێکدا ڕاوەستا ، کە هەرگیز هەستی نەدەکرد پارچەیەکی جیا بێت لەجگەری.

ئەو لەبەرامبەریدا ، خۆی لەنێو مەخمەل و ئاوریشماندا ون کردبو ، چەك و کەرەستە جەنگیەکانیشی لەبەردی گرانبەها دروستکرابون ، هەمو شتێك ، وەك ئەوەبو کەدەبوایا ببێ. دایکە ، لەخەونیدا ئەوی بەو دەوڵەمەندی و ناوداریەوە دیتبو.

دەستەکانی دایکی ماچ کرد و گوتی: دایە! تۆ هاتیتە لای من! دڵنیام هەستت بە کۆتایی بڕیارەکەم کردوە! سبەی ، نیازی ئەوەم هەیە دەست بەسەر ئەم شارە نەفرەت لێکراوەدا بگرم!

دایکی بەبیری هێنایەوە: ئەو شارەی تێیدا لەدایك بویت؟

لاوەکە کە سەرمەست و شەیدای وەدەستهێنانی ناو و ناوبانگی زیاتر بو ، بە تین و تاوێکی جەسورانەی گەنجانەوە ، گوتی: من لەدونیادا بۆ دونیا هاتومەتە بون ، بۆئەوەی تێکی

هەڵشێوینم ، من تەنیا لەبەر خاتری تۆ دەستم لەم شارە دەپاراست و بەزەیم پێدا دەهاتەوە ، ئەم شارە چەشنی درکێك چەقیوەتە قاچمەوە و بۆتە بەربەست لەبەردەم ئەوەی بەزویی بگەمە ناوبانگ و سەرفرازی. بەڵام ئێستا ، لەسبەی زوتر نیە دار و پەردوی ئەم هێلانە سەرکەشە بەسەر یەکدا دەڕوخێنم.

دایکە گوتی: ئەو هێلانەیەی کە تەنانەت بەردەکانیشی ئاشنای سەردەمی منداڵیتن؟

: مادام مرۆڤ نەتوانێ بەردەکان وەقسە بهێنێ ، کەواتە لاڵن. وازم لێبێنە با کێو و چیاکان سەبارەت بەمن دەم هەڵبێننەوە و لەبارەی منەوە بدوێن ، من ئەوەم دەوێ!.

دایکە پرسی: ئەی خەڵکەکە؟

: ئەها! بەڵێ ، من ئەوانم لەبیرە. دایە! ئەوان بۆمن پێویستن ، چونکە کەسانی قارەمان و دلێر ، لەیادەوەری ئەواندا بە نەمری دەمێننەوە!

دایکە گوتی: قارەمان ئەو کەسەیە بەپێچەوانەی مەرگەوە ، ژیان بنیات دەنێ. قارەمان ئەو کەسەیە بەسەر مەرگدا زاڵ دەبێ ...

ئەویش وەڵامی دایەوە: نا! وێرانکەرەکانیش بە ئەندازەی بنیاتنەرەکان ناو و ناوبانگیان هەیە ، بڕوانە تا ئێستا ئێمە نازانین کە شاری ڕۆما (ڕۆمێرلۆس) دروستی کردوە یان کەسێکی تر! بەڵام ناوی (ئالاریخ) و تەواوی قارەمانەکانی تر کە ئەوشارەیان کاول کرد ، هەمویان بەڕونی زانراون ...

دایکە ، جارێکی تر وەبیری هێنایەوە: هەمان ئەو شارەی کە نەمرە و هەمان ئەو دلێرانەی کە شوێنەواریشیان دیار نیە؟

بەم شێوەیە ، تا بەربەیان ، لەگەڵ دایکیدا قسەی کرد. دایکە بەدەگمەن قسە شێتانەکانی پێ دەبڕی و سەری بەرز و بەعیزەتی ، تا دەهات زیاتر شۆڕ دەبو.

دایك بنیات دەنێ و گیانی خۆی دەبەخشێ ، دایك پاسەوانە و ئێشك دەگرێ ، گفتوگۆی نەشیاو و ناپەسند ، لەبەرامبەر دایکدا ، دەچێتە خانەی دژایەتی کردنەوە.

بەڵام گەنجەکە درکی بەمە نەدەکرد.

دایك هەمیشە دژی مەرگە ، دایك هەمیشە ڕقی لەو دەستانە دەبێتەوە کە مەرگ دەچێنن و پەلامار دەبەنە سەر ماڵی خەڵك. دایك لەوجۆرە کردەوانە هەراسانە. بەڵام کوڕەکەی ، ئەم شتانەی نەدەبیست و نەدەبینی ، تیشك و گڕی سارد وسڕی ناو و ناوبانگ ، چاوەکانی کوێر کردبو.

هەروەها تێنەدەگەیشت لەوەی کاتێ دایکێك ژیانێك دێنێتە بون و دەیپارێزێ ، بۆی هەیە پیلانی بۆ داڕێژێ و مەترسی بۆ دروست بکا. دڕندەیەکی بەهێز و بێبەزەیی و بێباك بو ...

دایکەکە بەخەفەتباریەوەدانیشتبو ، لەپەردەی کراوەی خێوەتەکەی سەرکردەوە ، شارێکی دەبینی کەتیایدا بۆ یەکەم جار جوڵەی شیرن و چێژبەخشی کۆرپەڵەی لەزگیدا هەستپێکرد و ئازار و ئەشکەنجەی لەدایکبونی ئەم ڕۆڵەیەی چێشت ، کە ئێستا دەیویست بێبەزەییانە ئاگری تێبەردا و بیسوتێنێ.

تیشکی سوری خۆرەتاو ، بەسەر بورج و شورای شارەوە تروسکەی دەدا. شوشەی پەنجەرەکان بریسکەیەکی شومیان هەبو ، دەتگوت تەواوی دانیشتوانی شار بریندارن و ژەکی سوری ژیان ، لەسەدان برینی شارەوە هەڵدەچۆڕێ. کات تێدەپەڕی و شاریش وردە وردە ، تاریك دادەهات. دەتگوت تەرمێکی بەجێماوە ، ئەستێرەکان بەسەریەوە دەرکەوتون و چەشنی چەند مۆمێك بەدیاریەوە دەدرەوشێنەوە.

نیگای دایکە ، تا نێو ئەو خانوە تاریکانە بڕی دەکرد کەخەڵکەکەی دەترسان لەوەی چرای تێدا داگیرسێنن ، نەبادا سەرنجی دوژمن ڕاکێشێ. نیگاکانی تا ئەوسەری شەقامە تاریکەکان بڕی دەکرد کەبۆنی لاشەکان هەوای شاریان ژەهراوی کردبو ، دەنگی نارەزایی کپی خەڵکانێك کە چاوەڕوانی مەرگیان دەکرد ، دەبیسترا.

ئەو ، هەمو کەسێك و هەمو شتێکی دەبینی.

تەواوی ئەو شتانەی کە بەلای ئەوەوە ئاشنا و ناسیاو بون ، لێی نزیکتر ببونەوە. دەتگوت لەبەرامبەریدان و بێدەنگ چاوەڕوانی بڕیاری ئەون. دایکە وایدەزانی کە دایکی تەواوی خەڵك و دایکی شارەکەی خۆشیەتی.

لەقوللەی کێوە ڕەشەکانەوە ، چەند پەڵە هەورێك ، لەشێوەی چەند ئەسپێکی باڵدار بەرەوە زەوی دەهاتنە خوار و بەرەو شارە ناچارکراو بە نەهامەتیەکە ، دەفڕین. کوڕەکەشی دەیگوت: ئەگەر شەو بەئەندازەی پێویست تاریك بێت ، لەوانەیە هەر ئەمشەو بەسەر شاردا بدەم ، کاتێ خۆر لەچاوی مرۆڤ دەدات ، بینینی تروسکەی چەك بۆ چاو ناخۆشە و مرۆڤ ناتوانێ بەباشی شمشێرەکەی بەکاربێنێ. لەهەل و مەرجێکی لەوشێوەیەشدا مرۆڤ ناتوانێ بەباشی ئامانجەکەی بپێکێ. بەدەم ئەم قسانەوە بەوردی سەیری شمشێرەکەی دەکرد.

دایکە گوتی: وەرە ئێرە ، سەرت بخەرە سەر سینگم و پشو بدە و بیهێنەرەوە بیرت کە بەمندالی چەندە بزێو و زیتەڵە بویت و خەڵکی چەندیان خۆش دەویستی!
لاوەکە بەقسەی دایکی کرد و سەری نایە سەر ڕانی دایکی و ڕاکشا و چاوەکانی لێك نان و گوتی: من تەنیا تۆ و ناوبانگم خۆش دەوێ ، تۆشم لەبەر ئەوە خۆشدەوێ کە کەسێکی وەکو منت هێناوەتە ژیانەوە.
دایکی بەسەریدا نوشتایەوە و گوتی: ئەدی ژنان؟
: ژن زۆرن! مرۆڤ زۆر بەخێرایی ، وەك شتێکی شیرن ، زوو لێیان تێر و بێزار دەبێ.
دایکە ، بۆ دوایین جار لێی پرسی: حەزت لەوە نیە بیتە باوك و ڕۆڵەی خۆت لەباوەش بگری؟
: لەبەرچی؟ بۆ ئەوەی بیان کوژن؟ کەسێکی وەك خۆم بیانکوژێ وگرفتاری خەم و نائاسودەییم بکات؟ ئیدی بەدەم خەم و خەفەتەوە پیر ببم و هێز و توانام لەبەر ببڕێ و نەتوانم تۆڵەشیان بستێنمەوە!
دایکە ، ئاهێکی هەڵکێشا و گوتی: تۆ وەك بروسکە جوانی! بەلام هیچ سودێکت نیە.
کوڕە ، زەردەیەکی کرد و وەلامی دایەوە: بەڵێ! بەوێنەی بروسکە ...
دواتر چەشنی کۆرپەیەکی ساوا ، لەباوەشی دایکیدا خەوی لێکەوت.
دایکە بالاپۆشێکی ڕەشی ، بەسەر کوڕەکەیدادا و لەنێویدا بزری کرد. خەنجەرە تیژەکەی هەڵێنا و تاهێزی تێدابو چەقاندیە سینگی ڕۆڵەکەی. کوڕە - بێ ئەوەی جوڵەیەك بکات - یەکسەر گیانی سپارد. ئاخر دایك باش دەزانێ کە دڵی کوڕەکەی لەکوێدا لێدەدا و ترپە ترپیەتی. دواتر لاشەی بێ گیانی کوڕەکەی هاویشتە بەرپێی پاسەوانە حەپەساوەکانی و پاشان ڕوی کردە شارەکە و گوتی: من وەك مرۆڤێك ، ئەوەی لەتوانامدا بو بۆ نیشتیمانەکەم کردم ، بەلام وەك دایکێك لەگەڵ کورەکەمدا دەمێنمەوە! ئیدی لەو تەمەنەدا نیم جارێکی تر دڵم بەوە خۆشبێت بتوانم کوڕێکی تر بێنمە دونیاوە ، مانەوەشم لەژیاندا سودی بۆ هیچ کەسێك نابێت.
دوای ئەم قسانە ، هەمان ئەو خەنجەرەی کە هێشتا بەخوێنی کوڕەکەی- واتا خوێنی خۆی – سور و گەرم بو ، چەقاندە سەر دڵی خۆی.
کاتێك دڵ ئازاری هەبێت ، دەکرێ زۆر بەئاسانی بکرێتە ئامانج.

سەرچاوە / داستانهای برگزیده ماکسیم گورکی / ترجمه افسر سدارت – رزا ازرخشی/ نشر جامی.

بێگانەیەك لە ئەستانبول

عەزیز نەسین

من پەروەردەی ئەستانبوڵم و باب و باپیریشم ئەستانبوڵی بونە. ئێستاش هەرکاتێ لە ئەستانبوڵ دور دەکەومەوە ، واهەستدەکەم هەناسەدانیشم وەزەحمەت دەکەوێ. بڕواتان هەبێ تەنانەت ئەوکاتانەش کە لە پاریس و پراگ و ئەمریکا و ئیتالیاش بوم ، ئەم نائاسودەییە بەرۆکی بەرنەدەدام و هەمیشە دڵم بۆ ئەستانبول لێیدەدا.

هەمیشە شارە گەورەکان جوان و سەرنج ڕاکێشن ، بەلاّم جوانی و ڕازاوەیی ئەستانبول شتێکی ترە. عیشق و خۆشەویستیەکی سەیر بە ئەستانبولەوە گرێی داوم و ناتوانم لێی جودا ببمەوە. ئەمەش بۆخۆی نەگبەتیەکە و وای لێ کردوم لە هاوڕێکانم جێ بمێنم ، کە ئێستا هەمویان خوێندنی خۆیان تەواو کردوە و بونەتە خاوەن پلە وپایەی بەرز و ماوەیەکی باشیش لەدەرەوەی ولاّت خزمەتیان کردوە. ئێستاش کە بەهەموی پێنج ساڵێك نابێ گەڕاومەتەوە کارێکی ڕەوا نیە لە ئەستانبول دور کەومەوە.

هاوسەرەکەشم وەك خۆم خەڵکی ئەستانبوڵە و ئەگەر خەڵکی ئەستانبولیش نەبوایا هەرگیز ئامادەی زەماوەند کردن نەدەبوم لەگەڵیدا.

من شانازی بە ئەستانبوڵی بونی خۆمەوە ناکەم ، چونکە ئەو خەڵکانەی کە ئێستا نیشتەجێی ئەستانبوڵن ، بەشێکی یەجگار زۆریان خەڵکانێکن کە لەدەوروبەری ئەستانبوڵەوە هاتونە و نیشتەجێ بونە. ئەڵبەتە ئەمانە هەر یەکسەر وەکو خەڵکی ڕەسەنی ئەستانبوڵ دەناسرێن. بەلاّم کێشەکە لە شێوازی ئاخاوتنیاندایە کە ناتوانن بەجوانی وەکو خەڵکی ئەستانبوڵ قسەبکەن.

ماوەیەك لەمەوبەر ، نامەیەکم لەیەکێك لە دۆستە خۆشەویست و نزیکەکانمەوە پێگەیشت ، کەتیایدا پرسیاری لێ کردبوم: (ئایا دەتوانم ڕێنمایی ژن و پیاوێك بکەم کە

نیازی سەردانی تورکیایان هەیە و لەتەواوی ئەو ماوەیەی کە لە تورکیادا بەسەری دەبەن چ لەکاتی گەشت و گەڕان لەشارەکان و چ لەکاتی کڕینی کەل و پەلدا ، یارمەتیان بدەم؟). ئەڵبەتە نەمدەتوانی بڵێم نەخێر ، بۆیە نامەیەکم بۆ نوسی و تیایدا ئامادەیی خۆمم بۆ دەربڕی ، بەلاَم وریام کردنەوە و نوسیم ئەگەر بکرێ گەشتەکەیان بۆ هاوین دوابخەن زۆر خۆشتریان لێ دەگوزەرێ ، نەك ئێستا کە وەرزی زستانە.

دوای نوسینی وەلاَمنامەکە ، مۆڵەتی پانزە ڕۆژم لە بەڕێوەبەری فەرمانگەکەمان وەرگرت کە سێ چوار ساڵ دەبو مۆڵەتم وەرنەگرتبو. بەهەر شێوەیەك بو خۆم بۆ پێشوازی کردن لە میوانەکان ئامادە کرد. چەند ڕۆژێك دواتر لەگەڵ هاوسەرەکەم لەفڕۆکەخانەی شاردا پێشوازیمان لێ کردن و دواتر بەرەو ئەو میوانخانەی کە پێشتر ژورێکم تێدا بەکری گرتبو ، وەڕێ کەوتین. دوای ئەوەی لەوێدا نیشتەجێم کردن ، دو سێ کاژێر دواتر چومەوە لایان و بۆ خواردنی نانی ئێوارێ بانگێشتم کردن. بەڕاستی هاوسەرەکەم نانێکی باشی بۆ ئامادە کردبوین ، هەروەها چەند چێشتێکی فەرەنگیشی بۆ ئامادە کردبوین.

خانمی ئنگلیز دیاربو زۆر حەزی لە خواردنی تورکی بو ، بۆیە پرسی: دەکرێ پێم بڵێن ئێوە چۆن دۆڵمە ساز دەکەن؟

دۆڵمە؟ ئەم خانمە لەکوێ ناوی ئەم چێشتەی ئێمەی زانی؟! لەبەرئەوەی برادەرەکەم بۆی نوسیبوم کە یەکەم جارە سەردانی ئەستانبوڵ دەکەن بۆیە زۆرم بەلاوە سەیر بو! ناچار پرسیم: ببورە خانمی بەڕێز پێشتر هاتویە ئەستانبوڵ؟

: نەخێر ئەمە یەکەم جارمە سەردانی ئەستانبوڵ دەکەم.

: باشە ئەدی ناوی ئەم چێشتەی ئێمەت لەکوێ زانی؟ پێشتر دۆڵمەت خواردوە؟

: نەخێر نەمخواردوە بەلاَم بەرلەوەی بێم بۆ ولاَتەکەتان ، چەندین کتێب و بابەتم لەبارەی شارەکان و هەڵسوکەوت و داب و نەریتی کۆمەلاَیەتیتان خوێندۆتەوە. بەو هۆیەوە ناوی زۆربەی خواردنەکانتان فێربومە و شێوازی سازکردنی بەشێکی زۆریشیان بەباشی دەزانم.

دواتر دەستیکرد بەباسی چۆنێتی سازکردنی دۆڵمە. ئەوەندە بەدروستی و بەجوانی باسیکرد ئیدی من تێگەیشتم ئەوەی کەچەندین ساڵە خواردومە پێموانیە دۆڵمە بوبێ.

منیش قسەکانی ژنە ئنگلیزەکەم بۆ هاوسەرەکەم وەردەگێڕا.

خانمی ئنگلیز پرسی: ئەدی تەماتەی سورکراوە! یەکەم جار پیازەکان سور دەکەنەوە یان دوایی؟

ژنەکەشم بەنیگەرانیەوە وەلاَمی دایەوە و منیش بۆخانمم وەرگێڕا.

خانم دیسان پرسی: ئێوە خاوەنی وڵاتێکی دێرین و مێژویین ، ئیمپراتۆریەتەکەتان چەندین ساڵ فەرمانڕەوایی بەسەر دنیادا کردوە ، ئایا دەکرێ ئەو خواردنانەی من نێویان دەبەم تۆ شێوازی سازکردنیانم بۆ باس بکەیت؟

: بەڵێ فەرمو!

خانمی ئنگلیز نێوی هەندێك خواردنی برد کەمن لەژیانمدا چاوم پێیان نەکەوتبو. ئەگەر چۆنێتی لێنانییانم بەهەڵە پێدەگوت ، دەترسام بەهەڵەیاندا بەرم و خۆشم بەدرۆزن دەرچم و لای ئەوان سوك وڕیسوا ببم.

بەهەزار حاڵ توانیم خۆم لەباسی خواردن و خواردەمەنیەکان بدزمەوە و باسەکە بگۆڕمە سەر گەشت و گەڕان بەنێو مۆزەخانە بەنێوبانگەکاندا و ئیدی بەو باسەوە گلاین.

خانم گوتی: من حەزم لێیە سەردانێکی گەڕەکە بەدناوەکانی ئەستانبول بکەم.

منیش بەشەرمەزاریەوە گوتم: کوا! ... ئێمە گەڕەکی لەوشێوەیەمان نیە! مێردەکەی لەولاوە بەناڕەزایەتیەوە هەڵیدایە: با هەتانە ... من لەکتێباندا خوێندومەتەوە کە گەڕەکی بەدناوتان هەیە و زۆریش گەورەیە. ئێستاش دەمانەوێ بمانبەیتە چایخانەیەك و دەمەوێ نێرگەلەیەك بکێشم.

: نێرگەلەی چی؟ بابە ئەوە شتێکی کۆنە و پێموانیە ئێستا لەم سەردەمەدا شتی لەوجۆرە مابێ!

: نا گیانەکەم تۆ بێ ئاگای لەوجۆرە شتانە من خۆم لەکتێباندا خوێندومەتەوە کە ئێستاش چایخانە ماون نێرگەلەیان لێ! دەکێشرێ.

دوای قسەکانی وی ، ئەمجار خانمی ئنگلیز گوتی: ئەگەر پێت باش بێت شەوێك دەچینە (بوغازی) و هەندێك ماسی دەگرین.

: ئاخر من ڕاوەماسی نازانم ، تائێستا ماسیم نەگرتوە.

: چۆن شتی وادەبێت! چۆن دەبێ خەڵکی ئەستانبوڵ بیت و ڕاوەماسی نەزانیت؟ ئێستا لەم کاتانەدا سەروەختی ڕاوی جۆرە ماسیەکە بەنێوی (لۆفەر) ، بەگوێرەی ئەوەی کە من لەکتێباندا خوێندومەتەوە ، ماسی گرەکان شەوانە بەبەلەم و فانۆسەوە ڕاوی ئەم ماسیە دەکەن.

ئەوەندە توڕە بوم ، نەفرەتم لە هەرچی کتێب و هەرچی خوێنەرێکیش هەیە ، دەکرد. بەخۆمم گوت: ئەها! بێ هودە نیە دەوڵەت دەستی بەهەڵمەتی نەهێشتنی نەخوێندەواری کردوە و ڕێژەی خوێندەوارانی گەیاندۆتە 30٪ ئەوە هیچ ، لەخوێندەوارەکانی خۆمان

گەڕێ ، ئەم ژن و پیاوە ئنگلیزەشم لێ بونەتە سەربار و دەیانەوێ ئەستانبوڵ بەمنی ئەستانبوڵی بناسێنن!

دوای نان خواردن ، ژنەکەم قاوەی ساردی ئەمریکی بۆهێناین. یەکسەر ژنە پرسی: بۆ ئێوە قاوەی تورکی ناخۆنەوە؟
نەمدەزانی چیان وەڵام بدەمەوە. بۆیە گوتم: لەمێژە ناتوانین قاوەی تورکی بخۆینەوە ، چونکە تەباخەکەمان دەسکردی ئەمریکایە.
سەرەنجام لای نیوەشەوێ ئەوانم گەیاندەوە میوانخانەکە و خۆشم بەنیگەرانیەوە گەڕامەوە ماڵێ و هەرچۆنێك بو شەوم ڕۆژ کردەوە.
سبەی بەیانی کەچومەوە لایان ، کاکی ئنگلیز گوتی: ئەم میوانخانەیە باش نیە ، ئەگەر ڕات لەسەر بێت دەچینە میوانخانەیەکی باش و هەرزان و لەوێدا ژورێك بەکرێ دەگرین.
: زۆر باشە. ئێوە چۆنتان پێباشە وادەکەین ، من ئاسودەیی ئێوەم دەوێ.
کاکی ئنگلیز هەروای کرد و لیستێکی لە ناوی میوانخانەکانی ئەستانبوڵ لە گیرفانی هێنا دەرێ و دەستی کرد بە خوێندنەوەیان ... بەلاَم من ئەوەندی سەرم هێنا و برد نەمدەزانی لە کوێن!.
سەرەنجام سێقۆڵی لە میوانخانەکە وەدەرکەوتین ، چاوەڕوانی تاکسی بوین. تاکسی نەبو ... کاکی ئنگلیز ڕوی کردە من و گوتی: ئەگەر برێك بچینە سەرتر پێموایە گەراجی تاکسی لێ هەبێت.
منیش وەلاَمم دایەوە: پێموانیە.
: چی؟
: گەراجی تاکسی ، پێموانیە گەراجی تاکسی لێ هەبێت.
: با هەیە.
بێ ئامانج جارێکیتر هەروا لە خۆڕا ملی ڕێگامان گرت ، نەمدەزانی چی بکەم؟ ئەو ئۆتۆمبیلانەی بەتەنیشتماندا تێدەپەڕین ، بۆیان ڕانەدەگرتین ، هەرچەندێکی بەدەست و سەر و قاچ ئاماژەم بۆ دەکردن ، کەچی سودی نەبو ، بۆیان ڕانەدەگرتین. جگە لە تاکسیەك کە گەیشتە ئاستی ئێمە و برێك هێواشی کردەوە و منیش بەدەرفەتم زانی و لێم پرسی: کاکە هەڵمان ناگری؟
کاکی شۆفێر بەتوڕەییەوە وەلاَمی دامەوە و گوتی: مەگەر کوێر بویتە؟ نابینی ترافیك لایتە و پۆلیس ڕاوەستاون؟ هەڵتان گرم سزام دەدەن.

کاکی ئنگلیز دیاربو هەستی بە نیگەرانی من کردبو ، بۆیە گوتی: نیگەران مەبە دۆستی خۆشەویستم! من لەکتێباندا خوێندومەتەوە و دەزانم لە وڵاتی ئێوەدا شوێنی وەستانی تاکسی و پاسەکان زو زو دەگۆڕێن. بۆ نمونە ئەگەر چەند ڕۆژێك لەوەپێش لەگەراجێك سواری تاکسی بویت ، ئەوە دڵنیابە ئەمڕۆ ئەو شوێنە گۆڕاوە و گەراجەکەیان لاداوە ئەم گۆڕانکاریە بەردەوام و خێرایانە سیاسەتی پۆلیسی هاتوچۆی وڵاتەکەتانە ، تا زوو زوو شۆفێرەکان بکەونە هەڵەوە و ئەوانیش زوو زوو سزای ماڵیان بدەن. ئیدی پۆلیسی هاتوچۆی وڵاتەکەتان بەشێکی دەرامەتەکانی خۆیان لەم ڕێگایەوە وەدەست دێنن.
زۆرم بەلاوە سەیر بو ئەم کابرا ئنگلیزە ئەم هەمو ڕاز و نهێنیە دەوڵەتی و نادەوڵەتیانەی وڵاتی ئێمە لەکوێ دەزانێ؟ ئەمەش لەحاڵێکدا کە ئێمەی هاوڵاتی هیچمان لەم شتانە ئاگادار نەبوین. بەنیگەرانیەوە بەزمانی خۆمان گوتم: دەك خوا ئەم کتێبانەت لێ بستێنێتەوە ، بۆ ئەوەی چیتر ئەم پرسیارانەم لێ نەکەیت.
کاکی ئنگلیز دیسان لێی پرسیمەوە: ئەوە لەبەرچی تورە بویت؟ نەفرەتت لەچی کرد؟
بەسەرسوڕمانەوە پرسیم: بۆ تۆ تورکی دەزانی؟
: نەخێر تورکی نازانم ، بەلام بەهۆی خوێندنەوەوە لە پرتە و بۆڵە و نیگەرانیەکانتان تێدەگەم. هەرکاتێ نیازی گەشتی شوێنێکم هەبێ ، پێشەکی دەچم لەبارەی خوو و ڕەوشت و داب و نەریتی کۆمەڵایەتیانەوە هەندێك شت دەخوێنمەوە و زانیاریان لەبارەوە وەدەست دێنم. پاشان گەشتەکەم دەکەم.
بەنیگەرانیەوە بەزمانی خۆمان گوتم: باشە ... دەخۆی!
پێموابێ خانم لەقسەکانم تێگەیشت! بۆیە یەکسەر داوای ڕون کردنەوەی قسەکەی لێ کردم. بەلام خوا کاری کابرای ئنگلیز ڕاستبێنی کە لەوکاتەدا تەنگاو ببو و داوای تەوالێتی گشتی لێ کردم .
: گوتت تەوالێتی گشتی؟ تەوالێتی گشتیمان نیە ، بەلام هەزار ڕەحمەت لەباب و باپیرانمان کە مشوری ئەوەیان بۆخواردوین و لەبیری ئاسودەیی خەڵکیدا بونە ، هەر ئەمەش بوە وای لێکردون تەوالێتەکان لەنێو مزگەوتەکاندا دروست بکەن.
کاکی ئنگلیز بەسەرسوڕمانەوە لێی پرسیم: چۆن شتی وا دەبێ؟ چۆن دەبێ تەوالێت لە مزگەوت یان لە کلیسا بێ؟
: ئێستا بەس ئەمە هەیە! تەوالێتی گشتیمان نیە ، ئەگەر زۆر تەنگاویشی با بگەڕێینەوە میوانخانەکە.

کاکی ئنگلیز ، کە دیاربو زۆری تین بۆ هاتبو ، ڕوی کردە ژنەکەی و گوتی: پێموایە تەوالێتی گشتی هەبێت ، دەکوا ئەو نەخشەیە دەرێنە و بزانە بەکام لادا بڕۆین.
خانمی ئنگلیز ، نەخشەی تەواوی تەوالێتەکانی ئەستانبوڵی لەجانتاکەی هێنا دەرێ و لەسەر زەویەکە پانی کردەوە و گوتی: هەرئەم شەقامە بەلای چەپدا ، تەوالێتی گشتی لێیە.
لەخوا دەپاڕامەوە ئەو جێگایەی کە ئەو گوتی تەوالێتی گشتی لێ نەبێت. بەلاْم لەبەختی من ئاماژەی بە چ شوێنێکدا دروست ئەو شوێنە تەوالێتی گشتی بو. باشبو خێرێکی منیشی تێدا بو منیش بەهۆی ئەوانەوە خۆم سوك کرد.
دواتر بەگوێرەی ئەو ناونیشانەی کە دایە کاکی شوفێر ، سواری تاکسییەك بوین بۆ ئەوەی میوانخانەیەکی باش و هەرزان بەها پەیدا بکەین. لەڕێگا پرسیاری لێ کردم: باشە نازانی خەڵکی ڕەسەنی ئەم شارە چونەتە کوێ؟
: نازانم! بەس ئەوەندە دەزانم لەئێستادا لێرە نەماون و لەوانەیە بەدوای کاردا چوبنە جێگایەکی تر.
: بەڵێ ڕاستە. منیش خوێندومەتەوە و دەزانم کە ئەم میللەتە هەمیشە لەگەڵ هەژاری و نەداریدا دەسلەملان بونە. بۆ دابین کردنی پاروە نانێك بۆ خێزانەکەیان ، ناچاربونە ماڵ و حاڵ و شار و ناوچەی خۆیان بەجێ بهێڵن.
سەرەنجام کاکی شوفێر لەبەردەم ئەو میوانخانەیەی کە کاکی ئنگلیز گوتبوی ئۆتۆمبیلەکەی ڕاگرت.
هەر بەڕاستی میوانخانەیەکی پاك و خاوێن و هەرزان بو. دوای ئەوەی کە ئەوانم دامەزراند ، داوای مۆڵەتی ڕۆیشتنم لێ کردن ، بەلاْم ئەوان سوربون لەسەر ئەوەی کە دەبێ حەتمەن سەرێکی (بی ئۆغلۆ) بدەن. کاتێ ئەو پێداگری و سوربونەی ئەوانم بینی ، ناچار چاوپۆشیم لەکاری خۆم کرد و بەرەو بی ئۆغلۆ کەوتینەڕێ.
بۆ نانی نیوەڕۆ ، بردنمە یەکێك لە ڕیستۆرانە گەورەکان. کاکی ئنگلیز کەدەتگوت بەردەوام هەر نانی لەم ڕیستۆرانە خواردوە ، گوتی: من لێرە نان ناخۆم ، جگە لەوەی کە خواردنەکەیان باش نیە نرخەکانیشیان گرانن.
بەتوڕەییەوە پرسیم: ئەمەشت لە کتێباندا خوێندۆتەوە؟
: نەخێر ئەمەیان برادەرێك بۆی باسکردم و گوتی: (بۆ نانی نیوەڕۆیان بچۆ بۆ کۆتایی بازاڕی ماسی فرۆشەکان و لەوێ دوکانێکی پاك و خاوێنی لێیە و خواردنەکانیشی هەرزانن).

بەو ناونیشانەی کە ئـەو گوتی ، چوینە دوکانەکـە و دوای نـان خـواردن ، دوکانـە پـیس و پۆخڵەکەیمان جێهێشت.

ئەمجارەیان ژن و مێرد پێیان لێ لەکەوشێ نام و گوتیان دەبێ بمانبەیتـە چایخانەیەك تـا نێرگەلە بکێشین. ئەوەندەی سـەرم هێنـا و بـرد دەبـێ چایخانەی وا لـەکوێ هـەبێ؟ بـەڵام بێسود بو! هیچ شوێنێکی لەو شێوەیەم بـەبیردا نـەهات. چونکە تـا ئـەو ڕۆژە نەنێرگەلـەم کێشابو نەچوبومە چایخانان.

دوبارە جانتاکەیان کـردەوە و کتێبێکیـان هێنایـە دەرێ و دوای بڕێـك وردبونـەوە ، منیـان بردە چایخانەیەك و سێ نێرگەلەیان بانگ کرد.

دوای ئەوەی نێرگەلەکانیان هێنا ، دەستیان کرد بەکێشان و دوکـەڵ فـڕێ دانـەوە. منـیش بۆئـەوەی لـەوان دوا نەکـەوم ، فویـەکم پێـدا کـرد و فـتم کـردەوە. کـاتێکم زانـی چـی! ... هەرچی ئەو ئاگرەی لەسەر نێرگەلەکە بو پەرش و بڵاو بۆتەوە و ئاو بەسەر نێرگەلەکـەدا دێتە خوارێ.

جوتە ئنگلیزەکە ، دوای کۆکردنەوە و ڕێکخستنەوەی ئەو شتانە ڕویـان تێکـردم و گوتیـان: جارێکی تر فتی مەکەرەوە وەك جگەرە پیتکەی لێدە.

لەچـایخانەکە هاتینـە دەرێ ، بـەرەو بـازاڕە سەرداپۆشـراوەکان کەوتینـەڕێ. زۆر بەباشـی شارەزای ئەم بازاڕە بوم. ئـەمجارەیان مـن حـەزم لێبـو ئـەوەی کـە ئـەوان لـەهیچ کتابێکـدا نەیانخوێندبۆوە و لەکەسیان نەبیستبو ، بۆیان باس بکەم.

هەرکە گەیشتینە بازاڕەکە ، کاکی ئنگلیز دایگرتم بەپرسیاران.

: بازاڕی لێفە دورەکان لەکوێیە؟

: بازاڕی وردەواڵە فرۆشەکان لەکوێیە؟

: بازاڕی عەنتیکە فرۆشەکان لەکوێیە؟

نەمدەزانی چ وەڵامێکی بدەمەوە ، هیچ کام لەو شوێنانەم پێنەدەزانی.

پێدەچو خانمە ئنگلیـز هەسـتی بـە نیگـەرانی مـن کردبـێ ، بۆیـە گـوتی: نیگـەران مەبـە ، چەند هـەنگاوێك لـەولاتر بوکەڵـە فرۆشـێکی لێیـە و بوکەڵـەکانی گرانبـەهان ، بـا سـەرەتا سەرێك لەوێ بدەین.

بەو ناونیشانەی کـەخانم گـوتی ، چوینە دوکـانی بوکەڵـە فـرۆش و چـەند بوکەڵەیـەکمان کڕی. بەدەم ڕێگاوە ، کاکی ئنگلیز باسی مێژوی دروستکردنی بازاڕە سەرداپۆشراوەکانی بۆ دەکـردم و بەبەڵگـەوە دەیـسەلماند کەبنیاتنـەری ئـەم بـازاڕە کێیـە. تەنانـەت لەقـسەکانیدا ئاماژەی بە داڕوخانی چەندساڵ لەمەوبەری بازاڕەکەش کرد.

شتێکی زۆر باش بو توانیم بەهۆی ئەوانەوە بازاڕی لێفە دورەکان و بازاڕی وردەواڵە فرۆشەکان و عەنتیکە فرۆشەکان و زۆر جێگای خۆشی ئەستانبوڵ ببینم.

عەسری ئەو ڕۆژە ، لەکاتێکدا کەخۆم بەپێوە ڕانەدەگرت ، ئەوانم گەیاندەوە میوانخانەکە و بۆخۆشم و ماندو و شەکەت ، گەڕامەوە ماڵێ.

سبەی بەیانی کە هاتمەوە لایان ، داوایان لێ کردم بیانبەمە حەمامێکی گشتی بۆئەوەی خۆیان بشۆن. دوای ماوەیەك ئەوانم گەیاندە یەکێك لە حەمامە باش و دانسقەکانی شار و خۆشم لەدەرێ چاوەڕوان مامەوە تا ئەوان لە حەمام دێنە دەرێ. کاتێکم زانی هەردوکیان بەپڕتاو لە حەمامەکە هاتنە دەرێ و بەناڕەزاییەوە گوتیان: بابە ئێمە گوتمان بمانبە حەمامێکی کۆن! نەك حەمامێکی سەردەمیانە کەتەواوی کەلوپەلەکانی دەرەکی بێت!

دوبارە ، خانم نەخشەیەکی تەواوی حەمامەکانی شاری دەرێنا و دوای کەمێك گوتی: باشترین حەمامیان هەر لەم نزیکانەیە ... بەڵام حەیف ... بەڕۆژ بۆ ژنانە و شەوانە بۆ پیاوانە ... چار نیە ئێستا من بگەیەننە ئەوێ و چاوەڕوانم بن تا خۆم دەشۆم.

دوای ئەوەی خانممان گەیاندە حەمام ، کاکی ئنگلیز پێشنیاری کرد بچینە چایخانەیەك و هەندێك تاوڵە بکەین.

: ئاخر ... من تاوڵە نازانم.

: دەتۆ وەرە من فێرت دەکەم.

بەهەزار حاڵ تا توانیم یاری تاوڵەی لەبیر بەرمەوە. باشبو دروست لەوکاتەشدا خانم لەحەمام هاتە دەرێ و ئیدی بە یەجگاری یاری تاوڵەی لەبیرچوەوە. ئەمجارەیان داوای لێ کردم بیبەمە حەمامێك کە بەڕۆژ بۆ پیاوان بێت.

باشبو بەهۆی ئەوەوە منیش بۆ یەکەم جار لەحەمامی گشتی خۆم شوشت. چونکە تائەو ڕۆژە هەر لە حەمامی ماڵێ خۆم شوشتبو ، لەژیانمدا نەچوبومە حەمامی گشتی.

ئیدی ئەوڕۆژە بەو شێوەیە تێپەڕی و شەوەکەشی چوینە کەنار دەریا و بەسواری بەلەمەوە کەوتینە ڕاوی ماسی (لۆفەر) .

لەماوەی ئەو پانزە ڕۆژەدا ، بەهۆی ئەوان و ڕێنمایی کردنیانەوە ، توانیم چی کتێبخانە و مۆزەخانە و شوێن و جێگای خۆش و بەناوبانگی ئەستانبوڵ هەبو – کەتا ئەو ڕۆژە تەنیا ناوم بیستبون - ببینم. بەتایبەتی بینینی کارگەی حەلۆا و دروستکردنی گسکم زۆر بەلاوە خۆشبو.

ئەو ڕۆژەی کەبڕیاربو بگەڕێنەوە ولاّتەکەی خۆیان ، لێیان پرسیم: پێناچێ تۆ ئەستانبوڵی بیت! لەکەیەوە هاتویە ئەم شارە؟

: ڕاستە هەموی چەندساڵێك نابێ هاتومە ئەستانبوڵ.

: چەند ساڵ دەبێ؟

: پێنج ساڵ لەمەوبەر.

: ئەدی ئەم پێنج ساڵە چیت کردوە لەئستانبوڵ؟

: کاکە من کارمەندی دەوڵەتم ، لەبەیانیەوە تا ئێوارێ لەفەرمانگەدا خەریکی کار کردنم ... بواری گەشت و گەڕانم نیە.

ئەمجارەیان خانم ، وەك ئەوەی پەی بە نهێنیەکی گەورە بردبێ ، گوتی: ئەها! ڕاست دەکەی ... ئەمجار تێگەیشتم! من لەکتێباندا خوێندومەتەوە کە ئەستانبولیەکان بەهۆی کاروباری خۆیان و دەوڵەتەوە ، بەهیچ شێوەیەك ناپەڕژێنە سەر گەشت و گەڕان. بۆیە دەکرێ بڵێین لێرە بەدواوە تۆ کەسێکی ئەستانبوڵیت.

کاکی ئنگلیزیش گوتی: بەداخەوە کە زستان بو و نەمانتوانی ئەو هەمو جێگا خۆش و جوانانەی ئەستانبوڵ ببینین.

منیش دوای ئەوەی ئەوانم گەیاندە فڕۆکەخانە و تا سەر پلیکانەکانی فڕۆکەکە بەڕێم کردن ، گەڕامەوە ماڵێ و دوای هەفتەیەك سوپاسنامەیەکم بۆ نوسین و تیایدا بەهۆی ئەو چاکەیەی کە لەگەڵ منیان کرد و بەو هەمو جێگا خۆشانەی ئەستانبوڵیان ئاشنا کردم ، سوپاسم کردن.

لەوەلاّمدا ئەوانیش نامەیەکیان بۆناردمەوە و بەڵێنیان پێدام کە هاوینێ دێنەوە و جێگای هێندە خۆشم پێ نیشان دەدەن ، بەخەونیش نەمبینیبێ.

تێبینی / ئەم چیرۆکە لەنێوان ساڵانی 2000 - 2001 لە یەکێك لەژمارەکانی گۆڤاری ڕوانین بلاّو بۆوە ، کە بەداخەوە سەرچاوەکەیم لەبیر نەماوە.

جوتیار و خه یار

لیۆن تۆلستۆی

ڕۆژیك جوتیارێك بۆخەیار دزین چوە نیو بێستانێکەوە ، لە بەر خۆیەوە گوتی: (ئەم فەردە خەیارە دەبەم دەیفرۆشم. بەپارەکەی مریشکێك دەکڕم. مریشکەکە هێلکان دەکات و لە سەریان کڕ دەکەوێ و ڕەوەیەك جوجکەی لێ پاش دەکەوێ. دانیان دەدەمێ تا گەورە دەبن و دواتر دەیانفرۆشم و کودەڵە بەرازێکی پێدەکڕم و بەخێوی دەکەم تا گەورە دەبێ دواتر لەگەڵ بەرازێکی نێر جوتی دەکەم و دواتر دەزێ و کۆمەڵێك بەرازی لێ پاش دەکەوێ. دواتر دەیانفرۆشم و بەو پارەیەش ماینێك دەکڕم دواتر دەزێ و جوانوی دەبێت. جوانوەکان پەروەردە دەکەم و دواتر دەیانفرۆشم. بەو پارەیەش خانو و باخێك دەکڕم و خەیاری لێ دەچێنم و ناهێڵم یەك خەیار چیە بیدزن. زۆرباش پاسەوانی دەکەم. پاسەوانێکی بۆ بەکرێ دەگرم و هەر کاتێ ویستم بچمە شوێنێك ، هاوار دەکەم: هێی باش ئاگاداری باخچەکەبە.

کابرای جوتیار هێندە بەقوڵی لە فکران ڕاچوبو ، ئاگای لە خۆی نەمابو و نەیدەزانی چۆتە نیو باخێکی تر و بەکەیفی خۆی هاوار دەکات و بە هۆی هاتوهاواری ئەوەوە کابرای پاسەوان

ئاگادار بۆتەوە ، کاتێك بەخۆی زانی کوتەکێکیان سرەواندە بناگوێی.

سەرچاوە/ http://www.dibache.com

ڤانكا

ئەنتۆن چیخۆف

کوڕیژگەیەکی تەمەن نۆ ساڵەیان بەنێوی (ڤانکا ژۆکۆف) ، لەسێ مانگ لەوەوبەرەوە بە شاگردی ناردبوە لای (ئەلیاخین) ی سەڕاف. لەشەوی سەری ساڵی لەدایك بونی مەسیحدا خەوی لێ نەدەکەوت. چاوەڕوانبو تا وەستاکەی لەگەڵ ژن و منداڵ و کرێکارەکانیدا ، بۆ نزای شەوی جەژن لەماڵێ وەدەرکەوتن و چونە کلیسا. دوای ڕۆیشتنی ئەوان شوشەیەك مەرەکەب و قەڵەم و سەر قەڵەمێکی ژەنگگرتوی وەستاکەی دەرهێنا و کاغەزێکی نوشتاوەی لێك کردەوە و بەرلەوەی دەست بەنوسین بکات ، بەحاڵەتێکی تێکەڵ بەترسەوە سەرنجێکی دایە دەرگاو پەنجەرەکان و چەندجارێك لەو شەمایلەی - کە لە نێوان دو تاقچەی پڕ لەقاڵبی پێڵاو - بەدیوارەکەوە هەڵواسرابو، ورد بۆوە و ئاهێکی قوڵی پڕ لەخەمی هەڵکێشا و لەسەر ئەو پارچە کاغەزەی کە لەسەر نیمکێتەکە پانی کردبۆوە و خۆشی لەسەر زەویەکە چۆکی دادابون و بەسەریدا نوشتابۆە ، دەستیکرد بەنوسین: (باپیرەی خۆشەویستم کۆنستانتین ماکاریچ! ئەم نامەیە بۆ تۆ دەنوسم ، جەژنی لەدایك

بونی مەسیحت پیرۆز بێت ، خودا هەمو هیوا و ئارەزوەکانت بەدیبێنێ ، خۆ مـن نـەباوکم هەیە نەدایك! تۆ هەمو کەسێکی منیت!).

لە پەنجەرە تاریکەکە - کە بلێسەی ڕوناکایی مۆمەکە بەسەریەوە سەمای دەکرد - وردبـۆوە و لەودەمەدا ، ڕوخسار و شێوەی (کۆنستانتین ماکاریچ) ی باپیری – کەشەوانە ئێـشکی لـە ماڵی (ژیوارۆف) دەگرت - هێنایە بەرچاوی خۆی.

باپیری ڤانکا ، پیرەمێردێکی شەست و پێـنج سـاڵەی کورتـەبالاَ و ڕەقەڵـە ، بـەلاَم لەهـەمان کاتدا گورج و بەڕاپەر بو، چاوانی خومار و هەمیشە دەم بەخەنـدە بـو. شـەوانە ، ئێـشکی لەماڵی (ژیوارۆف) دەگرت و بەڕۆژەوەش لە ئاشپەزخانەکە دەنوست ، یان سەری دەخـستە سەر کارەکەرەکان و دەیکردە گاڵتە و پێکەنین.

شــەوانە ، باڵتۆیــەکی لەچــەرم دروســتکراوی دەڵــبی لەبــەر دەکــرد و بــەدەوری باخــچە و خانوەکەی ماڵی ژیوارۆڤدا دەخولایەوە و بە (دار خەبەر٭) مکانی دەستی ، دەنگە دەنـگ و تەقە تەقێکی زۆری وەڕێ دەخست.

دو دانە سەگ ، کەیەکێکیان پیر بوو و نێوی (کاشتانکا) و ئەوەی تریان کـە سـەگێکی ڕەش و درێژ بوو و هەرکاتێ مـرۆڤ چاوی پێبکەوتایـە جانـەوەری (ڕاسـۆ٭) ی وەبیردەهاتـەوە و بەو هۆیەوەشەوە نێویان لێنابو (ڤیۆن) ، هەمیشە بەدوایەوە بون.

ڤیـۆن ، سـەگێکی بـەوەفا و گوێڕایـەڵ بـو ، لەگـەڵ کەسـانی نـامۆ و غەریبەشـدا بەهـەمان ئەندازەی خۆمانەکان ، گوێ لەمست بو. هەربۆیە هیچ کەس نرخ و بایەخێکی ئەوتۆی بـۆ دانـەدەنا. بـەلاَم لەگـەڵ ئەوەشـدا لـەتوێی ئـەو گوێڕایـەڵی و میهرەبانیەیـدا ، چەپەڵی و حەرامزادەییەکی شاراوە ، بەدی دەکرا. هیچ سەگێك بەئەندازەی وی نەیـدەتوانی لـە کـات وساتی خۆیدا ، دزانـە هێـرش بـەرێ و گـاز لـەقاچ و قـولی خـەڵك بگـرێ ، یـان شـتێك لـە گەنجینەی ماڵێ بڕفێنێ ، یان مریشکی موژیکێك بدزێ. ، چەند جارێك دارکاریـەکی بـاش کرابو ، هەفتە نەبو نەکەونە گیانی و تا نیوە گیان دەبو تێلاَ تڕێنی نەکەن ، بەلاَم دوبـارە گیانی وەبەر دەهاتەوە و برینەکانی ساڕێژ دەبونەوە و سەرلەنوێ ڤیت دەبۆوە.

ڤانکا ، شێوە و ڕوخساری باپیری هێنایەوە بەرچاوی خۆی: لـەنزیك دەروازەی باخـچەکە ڕاوەسـتاوە و بەچـاوانی خـەواڵوەوە دەڕوانێتـە پەنجـەرە سـور و درەوشـاوەکانی کلیـسای گوندەکـە ، چـەکمە لبادیـەکانی ئـاڵوگۆڕ دەکـات ، سـەرمایەتی و لەگـەڵ کارەکەرەکانـدا کەوتۆتە گاڵتـە پێکـەنین ، کەشـێکی خۆشـی خولْقانـدوە و دارخەبـەرەکانی بەکەمەریـەوە کردون و لەسەرمان دەستەکانی لێك دەسوێ و پیرەمێردانە لەقاقای پێکـەنین دەدا و جـار جـار کارەکەرەکـە و جـار جـاریش ژنـی چێـشت لێنەرەکـە ، دەداتـە بـەر تانـە و تـوانج و

پیرەمێردانە لەقاقای پێکەنین دەدات. ئەمجا توتنەکەی دەنێتە بەرلوتی ژنەکان و دەڵێ: تۆزێك بۆنی ئەم توتنە بکەن گەرم دەبنەوە. ژنەکانیش بۆنی دەکەن و دەکەونە پژمین. باپیرەش شاگەشکە دەبێ و لەقاقای پێکەنین دەدات و هاوار دەکات: ورچ زا. دواتر قتوی توتنەکەی دەخاتە بەرلوتی سەگەکان و کاشتانکا پژمین دەیگرێ و لۆزی وەردەگێڕێ و بەرەنجاویەوە لەباپیرە دوردەکەوێتەوە. بەلام ڤیۆن بەهۆی بەوەفاییەکەیەوە بەر بەپژمینی خۆی دەگرێ و تەنیا هەندێك دەمولۆزی ڕادەوەشێنی. کەش و هەوایەکی خۆشی هەیە ، دونیا ساف و ئارام و ساردە ، شەوێکی تاریکە و درەختەکان بە بەفر داپۆشراون ، سەرانسەری سەربانی خانوەکانی گوندەکە ، بەفر دایپۆشیون و دوکەڵ لە لولەی سۆبەکانەوە بەباقە دێنە دەرێ و پێچ دەخۆن و بەرەوە ئاسمان هەڵدەکشێن. ئاسمان ، یەك پارچە ئەستێرەیە و بەشادیەوە دەترووسکێنەوە. ڕێگای کاکێشان ، هێندە ڕونە دەڵێی بەر لە جەژنی کریسمس ، بەبەفر شوشتویانە و وەبریسکەیان خستوە ...

ڤانکا ، ئاهێکی هەڵکێشا و سەری قەڵەمەکەی لەمەرەکەبەکە هەڵکێشا و دەستی کردەوە بەنوسین: (دوێنی لێیاندام ، خاوەن کارەکە بەپرچ ڕایکێشامە نێو حەوشە و بە قامچیەکی چەرم هەمو لەشی شین و مۆر کردمەوە ، تەنیا تاوانم ئەوە بو بەدەم ڕاژەندنی لانکی منداڵە پیسەکەیانەوە ، خەوم لێکەوتبو. هەفتەیەك لەمەوبەریش ژنەکەی پێی گوتم ماسی بۆ خاوێن بکەمەوە و منیش نەمزانی و لەکلکیەوە دەستم بە پاککردنەوەی کرد ، ئیدی ئەوەبو ماسیەکەی لەدەستم دەرهێنا و کێشای بەسەرمدا. شاگردەکانیش سەر دەنێنە سەرم و گاڵتەم پێدەکەن. دەمنێرن ڤۆدکایان بۆ بکڕم و زۆرم لێدەکەن لەماڵی وەستاکەمان خەیارشۆریان بۆ بدزم. وەستاکەشم ، بەهەرچیەکی بکەوێتە بەر دەستی دەستم لێناپارێزێ و دەکەوێتە وێزەم. نان و ژەمەکانیش ئەوە هیچ! بەیانیان پارچەیەك نان ، نیوەڕۆیان شیربرنج ، دوا نیوەڕۆیانیش پارچەیەك نان ، باسی چای و ئاو گۆشتیش هەرمەکە! ئەمە تەنیا خواردنی خۆیانە و خۆیان قوزەڵەقورتی دەکەن. شەوانە جێگام لەدالآنەکە بۆ ڕادەخەن. کاتێ منداڵەکەیان دەگری ، دەبێ بچمە سەری و لانکەکەی ڕاژێنم. خەوم هەر نیە! بابەگەورە تو خودا بەزەییت پێمدا بێتەوە و بمبەرەوە بۆ گوندەکەی خۆمان ، بمبەرەوە بۆ ماڵ ، ئیدی لەتوانامدا نەماوە ... قاچەکانت ماچ دەکەم! تکاکارم لەخودا ئاگادارت بێت ، لێرە ڕزگارمکە ، دەنا چیتر لەتوانامدا نەماوە و دەمرم).

ڤانكا ، بە بەری دەستە ڕەش و چڵكنەكەی ، چاوەكانی پاك كردنەوە و ئاهێكی هەڵكێشا و بەدەم هەنیسكی گریانەوە ، درێژەی بەنوسیندا: (توتنت بۆ ورد دەكەم ، نزات بۆ دەكەم ، ئەگەر كارێكی خراپم كرد ، تادەتوانی لێمدە! ئەگەر پێشتوایە لەوێ كارێكم وەگیر ناكەوێ ، دەچمە لای پێشكارەكە و بەخودا و بەمەسیح سوێندی دەدەم تا پێلاوەكانی بۆ بۆیاغ بكەم ، یان لەبری (فیدكا) دەچمە لای شوانەكان و لە لەوەڕاندنی مەڕەكاندا یارمەتیان دەدەم. بابەگەورەی خۆشەویستم! ئیدی من توانام نەماوە ... خەریكە دەمرم ... جاری وایە دەڵێم بڕۆم هەڵێم و خۆم ڕزگاركەم و خۆم بگەیەنمەوە گوند ، بەڵام پێڵاوم نیە ، زۆر لەو سەهۆڵبەندان و بەستەڵەكەش دەترسێم ، هەركاتێ گەورەش بوم وەڵامی ئەم چاكەیەت دەدەمەوە و بەخێوت دەكەم و ناهێڵم كەس ئازارت پێبگەیەنێ. دوای مردنیشت نزای بەخێرت بۆ دەكەم ، وەك ئەو نزایانەی كە بۆ پێلاگێیای دایكم دەیانكەم. ئەگەر لەبارەی مۆسكۆشەوە دەپرسی ، مۆسكۆ زۆر گەورەیە ، تەواوی خانو و باڵەخانەكانی ئاغایانەن. ئەسپێكی یەجگار زۆری لێیە ، بەڵام مەڕت بەرچاو ناكەوێ. سەگیشی زۆر لێن ، بەڵام بێ ئازارن و گاز لەكەس ناگرن. لێرە مندالأن لەشەوی جەژندا بۆ كۆكرنەوەی پارە بەكۆڵانەاندا ناگەڕێن. لەنێو كلیساشدا غەریبەكان بۆیان نیە خۆیان تێكەڵی گروپی ئاواز خوێنەكان بكەن. ڕۆژێكیان لێرە ، لەپشتی شوشەی دوكانێكەوە جۆرە قولابێكی ماسی گرتنم بینی بە دارەكەیەوە دەیانفرۆشت كە بۆ گرتنی هەمو جۆرە ماسیەك دەشیا ، بەهێز و قایم. تەنانەت قولابێكم بینی كە دەكرا ماسی (ئەسبێلا) ی سێ مەنیی پێبگریت. دوكانی واشی تێدایە جۆرەها تفەنگی فرۆشتنی تێدا دەفرۆشرێ. تەنانەت تفەنگی وەك تفەنگەكانی ئاغای دێیەكەی خۆشمانی لێیە. كە لەوانەیە نرخی هەریەكێكیان سەد ڕۆبڵ بێت ... لەدوكانی گۆشت فرۆشەكانیشدا هەرچی گۆشتێكی تۆ دەتەوێ لێیەتی ، لەگۆشتی كەڵەشێری قەرەجە گەڕۆكەكانەوە بگرە تا گۆشتی سوێسكە و كەروێشك ، بەڵام گۆشت فرۆشەكان شوێنی ڕاوكردنیان بەكەس ناڵێن ... بابەگەورەی خۆشەویست ، كاتێ درەختی جەژن لەماڵی ئاغا دەرازێننەوە ، بیرت نەچێ گوێزێكی زێڕین لەدرەختەكە بكەرەوە و لە سندوقە سەوزەكەی خۆتدا بۆم بشارەوە. بەخانمە بچكۆلە (ئۆلگا ئیگناتیوڤنا) بڵی كە ئەو گوێزەت بۆ منە).

ڤانكا ، ئاهێكی خەمناكی هەڵكێشا و جارێكی تر چاوی بڕیە پەنجەرەكە و بیری كەوتەوە كە هەمو جارێ باپیری بۆ هێنانی درەختی كریسمس دەچوە نێو جەنگەڵ و ئەویشی لەگەڵ خۆیدا دەبرد. چ ڕۆژگارێكی خۆش بو! هەم دەنگی باپیرە دەبیسترا و هەم بەفر لەژێر پێیدا دەكەوتنە قرچەقرچ ، هەم ڤانكاش لەخۆشیان هاواری دەكرد. باپیرە

بەرلەوەی دار کاژێك بۆ درەختی کریسمس ببڕێتەوە ، قەنەیەکی ساز دەکرد ، ماوەیەك بۆنی بەتوتنەکەوە دەکرد و پێکەنینی بە ڤانکا دەهات – کە لەسەرمان دانەچۆقەی پێکەوتبو. کاژە تازە هەڵچوە بەبەفر داپۆشراوەکان ، چاوەڕوانبون ئاخۆ لەونێوەدا کامەیان بەزەویدا دەدرێ و دەبڕدرێتەوە. لەناکاو کەروێشکێك لەپەنایەکەوە لەنێو ئەو بەفرەدا دەردەپەڕی و ... بابەگەورەش دەیکردە هاتوهاوار بەدوایدا: بیگرە ... بیگرە ... ئەی شەیتانی کلك بڕاو!

دواتر دارکاژە بڕاوەکەی بەڕاکێش ڕاکێش دەهێنایەوە ماڵی ئاغا و دواتر دەکەوتنە ڕازاندنەوەی. ئۆلگا ئیگناتیۆڤناش - بونەوەرێك کە ڤانکا لەهەموان زیاتر هۆگری ببو - لەهەموان زیاتر بە جوانکردنی درەختەکەوە ماندو دەبو. ئەو کاتەی کە هێشتا دایکی ڤانکا نەمردبو و لەماڵی ئاغادا کارەکەری دەکرد ، ئۆلگا هەمیشە ئاونەباتی دەدایە و هەر لەو سەروبەندەشدا بو لەبەر بێکاری ، فێری نوسین و خوێندنەوە و ژماردن هەتا سەد و تەنانەت فێری سەمای کادریشی کرد. ئیدی ئەوەبو دوای مردنی دایکی ، ڤانکایان بۆ ژوری خزمەتکارەکان ، بۆ لای باپیری ڕەوانە کرد و دواتریش لەوێوە ڕەوانەی لای ئەلیاخینی سەڕافیان کرد لە مۆسکۆ ...

ڤانکا ، دەستی بەنوسین کردەوە: (باپیرەی خۆشەویست ! توخوا وەرە بۆ ئێرە و ڕزگارمکە! تۆ پیرۆزیی مەسیح وەرە و ڕزگارمکە! بەزەییەکت بەمنی هەتیوی کەساسی بەدبەختدا بێتەوە ، ڕۆژ نیە دارکاریم نەکەن! خەریکە لەبرسان دادەهەزێم! ئەوەندە دڵم پڕە لەباسکردن نایەت ، بەردەوام دەگریم! لەم ڕۆژانەدا وەستاکەم ڤالبێکی پێڵاوی کێشا بەسەرمدا ، کەوتمە سەر زەوی ، ئاگام لەخۆم بڕا ، بەزۆر چاوی خۆمم کردەوە. ژیانم زۆر ناخۆشە، ژیانی سەگ زۆر لەژیانی من خۆشترە ... سڵاوم بگەیەنە بە (ئێلینا) و (یۆگۆرکا) ی یەکچاو و گالیسکەڕانەکە. مەهێڵە کەس دەسکاری ئۆکۆردیۆنەکەم بکات. نەوەی خۆت / ئیڤان ژۆکۆڤ. توخودا زوتر وەرە و ڕزگارمکە).

ڤانکا ، دوای ئەوەی نامەکەی نوسی ، قەدی کرد و نوشتاندیەوە و کردیە ناو ئەو زەرفەی کە ڕۆژی پێشتر بەکۆبیکێك کڕیبوی ... دوای کەمێك بیرکردنەوە ، سەری قەڵەکەی تەڕ کرد و ناونیشانەکەی لەسەر نوسی: بگاتە خزمەتی بابەگەورەم لەگوند ... دوای ئەوەی هەندێك سەری خوراند و هەندێك بیری کردەوە ، لێی زیاد کرد: کۆنستانتین ماکاریچ.

زۆر خۆشحاڵ بو لەوەی کە هیچ کەسێك لەکاتەدا نەهات و نەبوە ڕێگر لەبەردەم نوسینی نامەکەی.
دواتر کلاوەکەی کردە سەری و بێ ئەوەی باڵتۆکەی لەبەرکات ، بەکراسێکەوە ، تا لای نزیکترین سندوقی پۆستە ڕایکرد ...
شەوی ڕابردو ، پرسیاری لە شاگردەکانی قەسابەکەی سەری کۆڵانەکە کردبو و ئەوانیش وەلامیان دابۆوە و گوتبویان دەبێ نامە بخرێتە سندوقی پۆستەوە و پاشان چەند تەتەرێك سندوقەکان دەکەنەوە و بەسواری (ترۆیکا٭) ی زەنگوڵەدارەوە ، ئەگەر تا ئەوسەری دونیاش بێت ، نامەکە دەبەن و دەیگەیننە دەستی ئەو کەسەی کە بۆی ڕەوانەکراوە.
ڤانکا ، بەرەو یەکەمین سندوقی پۆستە ڕایکرد و نامە بەنرخ و خۆشەویستەکەی لەدرزی سندوقەکەوە ئاودیو کرد ...

کاتژمێرێك دواتر ، بەئاوازی لایلایەی ئومێدێکی شیرینەوە ، چوە نێو خەوێکی قوڵەوە... لەخەونیدا: بابە گەورە لەسەر کوانویەکی بەخشتی سور دروستکراو ، دانیشتبوو و قاچە ڕوتەکانی شۆڕ کردبونەوە و نامەکەی ئەوی بۆ کارەکەرەکان دەخوێندەوە ... ڤیۆنیش بەتەنیشت کوانوەکەدا دەهات و دەچو و کلکی دەلەقاند...

(دار خەبەر٭) دارێکە لەشێوەی کەوچك ، پاسەوان و ئیشکچیەکان ، جار جار شەوانە دەنگە دەنگێکی پێ دروست دەکەن.
(ڕاسۆ٭) مشکی خورما ، گیانەوەرێکی گوانداره ، لەمشکی ماڵ گەورەترە ، ڕەنگی خۆڵەمێشیەکی تێکەڵ بەزەردە ، دەم و لوٚزێکی باریك و درێژی هەیە ، لەئاسیا و ئەفریقا و بەتایبەتی هیندستان زۆرە.
(ترۆیکا٭) خێشکێکە بە سێ ئەسپ ڕادەکێشرێ.

سەرچاوە / مجموعە اسار چخوف / داستانهای کوتاە / ترجمە سروژ استپانیان / انتشارات توس.

گێزەر

پیتەر هێرتلینگ

ئەم چیرۆکە ڕوداوێکی ڕاستەقینەیە. دەکرێ بڵێین نەهێندە جوانە ، نە شایانی ئەوەشە مرۆڤ شتێکی لێوە فێربێت ، بەڵکو بەرلەهەمو شتێك ، خەماویە.
ئەم ڕوداوە لە سەردەمی شەڕدا ، یان دروستتر بڵێم لەکۆتایی جەنگی جیهانی دوەمدا ڕویدا. تۆ ناتوانی دیمەنێکی دروستی جەنگ بێنیتە بەرچاوی خۆت. تەنیا هەندێك جار لەتەلەفزیۆنەوە دیمەنی سەربازانێك دەبینی لەحاڵی شەڕدان ، یان کوژراون ، یان دیمەنی ژنان و منداڵانێك دەبینی لەحاڵی هەڵاتن و خۆ قوتار کردندان.

لەحاڵەتی شەڕ و کاولکاریەکاندا گەرچی منداڵان کەمتر دەترسێن و لەکاتی یاری کردنیشدا شەڕیان وەبیر نامێنێ ، کەچی لەگەڵ ئەوەشدا هەلومەرجی ژیانیان لەهەموان نالەبارتر و دژوارتر دەبێت.

کوڕیژگەیەك - کە ئێستا نیازی ئەوەم هەیە لەبارەی ئەوەوە قسەتان بۆبکەم - هەبو نێوی (ئاتۆ) بو. ئێستا ئیدی گەورەبوە و بۆتە خاوەنی ژن و منداڵ. جاری واهەیە بیردەکاتەوە و دەگاتە ئەو باوەڕەی چ خۆشە منداڵەکانی هەرگیز نەزانن جەنگ چیە. بەلاّم بۆخۆی زۆر جاران ئەم چیرۆکەی بۆ منداڵەکانی گێڕاوەتەوە . کەلەڕاستیدا ئەم چیرۆکە بەسەرهاتی خودی خۆیەتی.

ئاتۆ ، لەگەڵ دایك و خوشك و براکانیدا ، لەترسی بەلاّ و کوێرەوەریەکانی شەڕ ، بەردەوام لەحاڵی هەلاّتندا بون. هاتنە کوێرەدێیەك. جێگایەك کەدەبوایا ماوەیەکی باش گەڕابان تا ژورێکیان وەچنگ دەکەوێ کە توانیبایان تێدا بژین. ئەم پێنج کەسە نزیکەی ساڵێك لەو دێیەدا مانەوە. ژورەکە تەختە خەوێکی تێدا نەبو ، شڕوشیتاڵەکانی خۆیان لەسەر زەویەکە ڕادەخست و لەسەری ڕادەکشان. چونکە بەردەوام ماندوو و شەکەت بون ، یەکسەر خەویان لێدەکەوت.

خەڵکی دێیەکە ، چاوەڕوانی سەربازە ڕوسەکان بون. ترسێکی گەورە ، باڵی بەسەر ئاواییەکەدا کێشابو. بەدرێژایی شەوێ دەنگی تۆپ و تفەنگان دەبیسترا. بەلاّم دوای ئەوە ، بێدەنگی هەمو شوێنێکی دەگرتەوە. هیچ کەسێك نەیدەوێرا بێتە دەرێ و بەکۆلاّناندا بگەرێ. یان بەواتایەکی تر هیچ مرۆڤێکی بەتەمەن و کامڵ نەیدەوێرا بێتەدەرێ.

منداڵەکان ئازاتر بون. چەند دانەیەکیان بەنێو بێدەنگی مەرگهێنەری ئاواییەکەدا ، دەهاتن و دەچون. ئاتۆش یەکێك بو لەومنداڵانە. سواری کامیۆن و ئۆتۆمبیلە سەربازیە لەکار کەوتوو و تێکشکاوەکان دەبون. هەندێك جاریش چەکیان دەدۆزیەوە ، بەلاّم نەدەوێران دەستی بۆ بەرن.

تانکێکی تێکشکاویان دۆزیەوە ، چونە نێوی و جێگای خۆیان تێدا خۆش کرد. بەیانی بو کە گوێیان لەدەنگەدەنگێك بو – دەنگی سیڕەی زنجیری تانکەکان – سەیریانکرد چەند تانکێکیان بەرچاو کەوت کە بەرێدا دەڕۆیشتن. دیتیان چۆن سەربازە ڕوسەکان بەنێو کۆلاّنەکانی ئاواییەکەدا سەرەوژێر دەبنەوە. لەپێش هەموشیانەوە گالیسکەیەك بو کە سەربازێك لەنێویدا بەپێوە ڕاوەستا بوو و ئەسپەکانی دابوە بەر قامچی. ئاتۆ بەدیتنی ئەو سەربازە کە چەشنی سەماکەرێك بەسەر گالیسکەکەوە ئەملاوئەولای دەکرد ، زۆر سەرسام بو.

منداڵەکان لـەنێو تانکەکـە هاتنـە دەرێ ، زۆر دەترسـان ، بـەڵام سـەربازەکان بەنیـشانەی دۆستایەتی دەستیان بۆ هەڵدەشەقاندن. سەربازێکیشیان لەنێو کامیۆنێکی بارهەڵگردا نانی بۆ هەڵدەدان.

ئیدی هەمویان توانیان بەنانێکی باشەوە بگەڕێنەوە مـاڵێ. کـاتێ ئـاتۆ بەنانـەوە گەڕایـەوە ماڵێ ، دایکی بەتوندی بەسەریدا قیژاند کە چۆن بەبێ مۆڵەتی وی لـەماڵێ وەدەرکـەوتوە. بـەڵام لەکۆتاییـدا هەرچیەك بـو لەبەرئـەوەی نـانی پەیـداکردبو ، خۆشـحاڵ بـون. منـیش دەمەوێ لەبارەی نانـەوە بـدوێم ، یـان ڕاسـتتر وایـە بڵـێم: لـەبارەی ئـەو نانـەی کەخـەڵکی نەیانبو بیخۆن.

تۆ نازانیت (برسێتی) چیە و چۆنە؟ ئێـستاش خـەڵکی وا لـەم دونیایـەدا هـەن ، نـان نیـە بیخۆن. برسێتی ، وردە وردە تین بۆ مرۆڤ دێـنێ ، سـەرەتا زگ حاڵـەتێکی بـەتاڵی نـاخۆش بەخۆوە دەبینێ ، مـرۆڤ واهەست دەکـات کـە تێـرو پـڕە ، بـەڵام دواتـر ، دوای ماوەیـەکی کـورت ، ژانـی برسـێتی دەسـت پێـدەکات. ژانێـك کـە هـەمو ئەنـدامانی جەسـتە هەسـتی پێدەکـەن. چەشـنی سـەر لەقاچەکانیـشدا هەسـتی پێـدەکرێ ، بـەڵام سـەر بـەر لـە هـەمو ئەندامانی جەستە ، هەستی پێدەکات.

کەسێك کە برسێتیەکی کاتی بینیبێ ، نازانێ چ بکا تا خۆی لەم برسێتیە ڕزگار بکات.

برسێتی ، مرۆڤ شێت دەکات. منـداڵان ئەوکاتانـەی برسیانە دەست بـەپڕموهۆڕی گریـان دەکەن. دایکانیش دۆش دادەمێنن و خەفەتیان لێـدەخۆن. جارێکیـان کـە ئـاتۆ دو ڕۆژ بـو هیچی نەخواردبو ، دایکی قەیتانێکی پێڵاوی دایە ، تا بیجوێ. گەرچـی ئـەمـە نەیـدەتوانی تێری بکات ، بەڵام بەم شێوەیە ئاتۆ بیری کردەوە کە ئەم قەیتانە دەتـوانێ چـی بـۆ بکـات! خۆ نەپارچە گۆشتێك بو! نەنان بو! نەماکارۆنی ، یان هەر شتێکی تر کە حەزی لێدەکرد.

لەودێیــەدا ، کەســانێك هــەبون کــە تێــر و پــڕ بــون و نەیانــدەزانی برســێتی چــیە. لەباخـچەکەکانیاندا سـەوزەیان دەچـاند و کەلوپـەلی خواردەمـەنی زیـادەی تریـان هـەبو لەعەمبارەکانیاندا. هێندێك جار منداڵەکان سواڵیان لێدەکردن ، بەڵام بەدەگمەن شتێکیان دەدانـێ. چـونکە لەڕوانگـەی ئـەو جـۆرە کەسـانەوە ئـەوان منـداڵ و پـاڵی بێگانـان بـون و لەشوێنێکی ترەوە ڕویان کردبوە ئەوێ.

خاوەنی ئەو خانوەی کە مـاڵی ئـاتۆی تێـدا دەژیـان ، باخـچەیەکی لەوشـێوەی هـەبو. ئـەو خانوە بەرزە ، لەسەر بەرزاییەك دروست کرابو و لە خوار بەرزاییەکەوە پلیکانیان دروست کردبون ، بەتەنیشت جۆگا ئاوەکەوە باخچەیەکیان هـەبو کـە دەورانـدەوریان بـە بـەرزیی ،

بە تێلدڕو ، پەرژین کردبو. ئیدی زۆر شتی وەك تور ، کەلەم ، سپێناخ ، کاهو ، بەشێکی زۆریش گێزەر یان تێدا چاندبو.

جارێکیان ، سەروەختی نیوەشەوێ ، سەربازە ڕوسەکان لەنێو حەوشەی ماڵێدا کردبویانە هاتوهاوار و جەژنیان دەگێڕا و گۆرانیان دەگوت و سەمایان دەکرد و دەیانخواردەوە.

ئاتۆ ، لەژورێ وەدەرکەوت. وردە وردە بەرەو پلیکانەکانی باخچەکە وەڕێ کەوت. بەهێواشی وردە وردە ، لەحاڵێکدا بەردەوام چاوی دەگێڕا ، نەبادا کەسێك بیبینێ ، چوە نێو باخچەکەوە. هەستی بەبۆنی خۆشی سەوزە و گێزەر کرد. برسێتی تینی بۆ هێنابو ، سەری بردە ژورێ و لەسەر سینگ ڕاکشا و بەسینگەخشێ و بەوریاییەوە دەستی بۆ گێزەرەکان برد.

بەئاسانی گێزەرێکی لەزەویەکە هەڵکەند. گێزەرێکی گەورە بو ، ڕەنگێکی سوری جوانی هەبو.

ئاتۆ ، لیکی بەزاریدا دەهاتە خوارێ. لەکاتێکدا کە دەیویست لیکاوەکەی دەمی بسڕێتەوە ، دەستێکی بەهێز و ئەستور ، توند قوڕگی گرت و دەستێکی تر ، بەهێزێکی زۆرەوە کەوتە کوتان و تێهەڵدانی.

کابرای خاوەن باخچەکە بو ، پێدەچو دەمێك بێ چاودێری کردبێ. ئەو لەدواوە کەوتبوە تێهەڵدانی ئاتۆ و سەرەنجام لەکۆتاییدا سەری بەرەو زەویەکە شۆڕ کردەوە و نەڕاندی: (دەبخۆ دەی!) .

ئاتۆ هەرچۆنێك بو هەستایەوە ، تەواوی جەستەی دەیزریکاند ، بەرامبەر پیاوەکە ڕاوەستا.

پیاوەکە گوتی: (بێنە ئەو گێزەرەم بدەرێ!).

بەڵام ئاتۆ توند گێزەرەکەی گرتبو.

خاوەن باخچەکە دوبارەی کردەوە: (گوتم بێنە ئەو گێزەرەم بدەیە!).

ئاتۆ ، بە سەرلەقاندنێك ، وەڵامی نەخێری دایەوە.

لێرەدا ، خاوەن باخچەکە پەلاماری ئاتۆی دا و بەزۆر گێزەرەکەی لەدەست دەرهێنا و گوتی: (ئیدی بێرەدا نەیەوە ها!).

درەنگانێکی شەوێ ، ئاتۆ بەجل و بەرگی قوڕاویەوە گەڕایەوە ماڵێ.

دایکی بەسەریدا قیژاند. بەڵام ئاتۆ هیچی لەوبارەیەوە نەگوت. تەنیا بێ ڕاوەستان ، لەخۆی دەپرسی: لەبەرچی خاوەن باخچەکە لانیکەم گێزەرێکی نەدایە؟ خۆ دەیزانی چەندە برسیە؟

ئاتۆ ئێستاش ئەم پرسیارە لەخۆی دەکات.

ڕاستە ئەو کارەی ئەو کردی دزی بو ، کارێکی باش نەبو.

بەڵام ئایا جگە لەمە هیچ ڕێگاچارەیەکی تری هەبو؟

سەرچاوە/ 43 داستان عاشقانه / ترجمه علی عبدللهی / نشر مرکز

جەژنی لەدایکبون

سلاڤ

میر مرژۆك

چـوبومە لای پارێزەرەکـەم. باڵەخانەکەشـی جێگـای شـك و گومـان بـو. لەپـشتی دەرگـا تۆڕیەکان و گەڵای گوڵە کاغەزیەکانەوە ، ڕوناکیەکی کەم دەڕژایە ژورێ. خـانمی خاوەنمـاڵ لەسەر موبێلێکی بەڕوپۆشی سپی داپۆشراو ، پاڵی دابـۆوە. لیباسـێکی بەنەخـشی پەپولـەی دەبەردابو. پەپولەی گەورە و بەرچاو.

هـەرکاتێ ئۆتـۆمبێلێکی بـاری ، یـان هـەر هۆکـارێکی گواسـتنەوەی لەوشـێوەیە بەکۆڵانێـدا تێپـەڕیبا ، دەنکـە شوشـەکانی ئـەو سـورەیبایەی کـە بەسەرسـەری منـەوە هەڵواسـرابو ، بەریەك دەکەوتن و دەکەوتنە جرینگە جرینگ.

کاتێ وردە وردە چاوم لەگەڵ ڕوناکیەکەی نێو باڵەخانەکە ڕاهـات ، لەسوچـێکی ژورەکـەدا ، بەرامبـەر خـۆم ، چـاوم بـە قەفەسـێکی سـەرئاوەڵا کـەوت. قەفەسـەکە وەك قەفەسـی ئـەو منداڵانە بو کە تازە بەسەرپێ دەکەون و بەرزیەکی باشی هەبو و لەنێویدا و لەپـشت میلـە دارینەکانیەوە مێزێکی بـچوك و لەپـشتی مێزەکەشـەوە پیاوێـك دانیـشتبوو و سـەرگەرمی چنین بو. لەبەرئەوەی خانمی خاوەنماڵ ئەوی پێنەناساندم و تەنانەت یەك جاریش چیە سەیری نەکرد ، منیش بەباشم نەزانی سەبارەت بەو بابەتە هیچ پرسیارێکی لێبکەم.

زۆر مەراقم بو بزانم ئەو پیاوە لەنێو ئەو قەفەزەدا چ دەکا؟ تەنانـەت توشـی دڵـەڕاوکێش هاتم ، بەلاّم هەرچۆنێك بو دانم بەخۆمدا گرت و وا خۆم نیشاندا کە هەر نەشمبینیوە.

سەرەنجام دوای تێپەڕینی چەند خولەکێك - کە بۆ ئەم جۆرە دیدارانە زیادیشە - لەجێگای خۆم بلّند بوم و خواحافیزیم کرد.

لەکاتی چونەدەرەوەدا چاوقایمانە سەیرێکی قەفەسە بچوکەکەم کرد ، بـەلاّم تـەنیا تـوانیم لایەکی ڕوخساری ببینم کەخۆی بەسەر پارچەیەکدا نوشتاندبۆوە و شتی دەچنی.

خاتونی پارێزەر ، لەکاتێکدا بەرەو دەرگای دەرێ بەڕێی دەکردم ، بەوپـەڕی میهرەبانیـەوە پێی گوتم کە دەبێ ڕۆژی شەممەی هەفتەی داهاتو لەجـەژنی لـەدایکبونی هاوسـەرەکەییدا بەشداربم.

لەبەرئەوەی تازە هاتبومە ئەو شارە ، ئـەوەی کـە لـەماڵی پارێزەرەکـەدا بینـیم و بەرچـاوم کـەوت ، بەیـەکێك لـە تایبەتمەنـدی و دابونەریتـەکانی خـەڵکی شـارەکە تێگەیـشتم و ئومێدەواربوم شەممەی داهاتو شتێکی لێ هەڵکرێنم.

شەوی شەممە ، جلوبەرگێکی پۆشتەم لەبـەرکرد و بـەرەو ڤێلاکـەی بـەڕێز پـارێزەر وەڕێ کەوتم. خانوەکە لەنێو ڕوناکیدا غەرق ببو و لەدورەوە دەدرەوشایەوە . کەمێکیش لـەولاتر ، لە بنکەی ژاندرمان ، کردبویانە جەژن و ئاهـەنگ گێـڕان و ئاگربـازی. ئەمـەش نیـشانی

دەدا کـە بنکـەی ژاندرمـەش بەبۆنـەی لـەدایکبونی بـەڕێز پـارێزەر و ڕاوێـژکاری شـارەوە بەشداری ئاهەنگەکە دەکەن.
لەدەرگا دارینەکەوە چومە ژورێ. ئەو ڕاڕەوەی کە لەدەرگای باڵەخانەکـەوە دەچـوە ژورێ ، وەك ڕۆژ ڕوناك بوو و کرابوە چراخان. لەوێڕا یەکڕاست چومە نێو باڵەخانەکـە. تیـشك و چراخان چاوی مرۆڤیان کوێر دەکرد. مۆبیلەکان بێئـەوەی سەرپۆشـیان پێدابـدرێ ، سـپی دەچـونەوە. سـەیرێکی ڕوخـساری سـوری کەشـیش و ڕوخـساری زەردی خـاتون و کـاکی دەرمانسازم کرد.
دکتۆر و خانمەکـەی - کەسـەرۆکایەتی ڕێکخراوییێکـی دەکـرد و خـاوەنی کارگەیـەکی قەڵـەم دروستکردنیش بو - لەگەڵ بەڕێز پارێزەر و هاوسەرەکەیدا پێشوازیان لێکـردم. لەحاڵێکـدا کە بەدەم پیرۆزبایی لێکردنی بەڕێز پارێزەرەوە ، دیاریەکەی خۆم دەدایە بـەڕێز پـارێزەر ، خاتونی خاوەنماڵ - کەجلوبەرگی شەوێی دەبـەرکردبون و شـاڵێکی لـەدەوری گەردنییـەوە پێچابو — داوای لێکردم دانیشم.
چـەندی هەوڵمـدا هـیچ هـەلێکم بـۆ هەڵنەکـەوت. بـۆ یەکـەم جـار کـاتێ تـوانیم بـەدەم قسەکردنەوە چـاوێك بـەنێو ژورەکـەدا بگێـڕم و تـوانیم لەوشـلۆغیەدا بێئـەوەی کەسـیان هەستم پێبکەن ، سەرم وەرسوڕێنم.
بەڵێ! بەهەڵەدا نەچوبوم ، لەسوچێکی ژورەکـەدا و لـەژێر نەخلێکـدا قەفەسـێك هـەبوو و لەنێویدا پیاوێك ڕاکشابو ، کە بە بـەراورد لەگـەڵ جاری پێشتردا قەدوقیافـە و ڕوخـساری ڕێکوپێکتر دەهاتـە بەرچاوان. دەسـتەکانی لەسـەر دەموچـاوی دانـابون هـەڵاژیابو. تـا ئـەو جێگایەی کە دەکرا و ئاسایی بو سەرم بەرەو ئەو گۆشەیە وەرسوڕاند و تێمڕوانی. دیـاربو ئەوانەی تر میوانی بەردەوامی ماڵی پارێزەر بون بۆیـە هـیچ گرینگیـەکیان بـە قەفـەس و پیاوەکەی ناوی نەدەدا. هەروەك لەو جۆرە جەژنانـەدا بـاوە ، بـەدەنگی بـەرز و بەگـەرمی لەنێو خۆیاندا کەوتبونە قسەکردن.
کابرای نێو قەفەسەکە دەتگوت هەستی بە نیگاکانی من کردوە ، چـەند جارێـك پێڵوەکـانی هەڵبڕین ، بەڵام دوبارە چوەوە نێو دۆخی پێشوی. دۆخی بێبایەخی و گرینگی پێنەدان.
لـەکاتی قسەکردن لەگـەڵ کـابرای دەرمانـساز و کەشیـشدا ، لـەناخی خۆمـدا بەسـوربون و پێداگریەوە — لەوانەیە بێهودەش بوبێت — هەوڵمدەدا وەڵامێك بۆ پرسیاری ئەو قەفەسـە و پیاوەکەی نێوی بدۆزمەوە.
دەرگاکە خرایە سەرپشت و خزمەتکارەکان مێزێکیـان بـەڕاکێش ڕاکێش هێنایـە نێوەنـدی ژورەکە. چەقۆ و چنگاڵ و دەفریـان لەسـەر دانـان. خـۆراك و بتڵـی جـۆراو جـۆر و ڕەنگـاو

ڕەنگیـان لەسـەر ڕیـز کـردن. دواتـر منداڵەکانی بـەڕێز پـارێزەریش هـاتن و لەگەڵمانـدا دانیـشتن. دیمـەنی خـۆراك و خواردنـەوەکانی سـەر مێزەکـە ، شـۆڕ و شـەوقێکی زیـاتر بەمیوانەکان بەخشی.

دوای بەتاڵ بونی یەکەمین جامی شەراب ، کەشێکی شاد باڵی بەسـەر دانیـشتنەکەدا کێشا. لەپڕ لەنێو پرمەی پێکەنینی خاتونەکان و شۆخی و گاڵتەی پیاوەکاندا ، دەنگی گۆرانیـەك بیسترا ، کابرای نێو قەفەس تێیهەڵکردبو: " ڤۆلگا ... ڤۆلگا ..."

ئـاوازێکی خـەماوی و بیرهێنـەرەوەی یادەوەریـەکان ، هـاوڕێتمی ڕیـشەکەی دەسـتی بـو کـە بەژێیەکانی (بالالایکا*) کەیدا دەهێنا.

ئامادەبوانی سـەرمێزەکە ، هـیچ بایـەخێکی ئـەوتۆیان بـەو گۆرانیـە نـەدا کـە کـابرای نێـو قەفــەس دەیــچڕی. دەتگــوت باڵندەیــەکی ســەرگەردان هاتۆتــە ژورێ و هەنــدێك چریکاندویەتی و دواتر لەشەقەی باڵی داوەو ڕۆیشتوە ...

کابرای نێو قەفەس ، دوای ئەو گۆرانیە ، دەستی بەگوتنی گۆرانی " چاوە ڕەشـەکانی " و دوای ئەو گۆرانیەش بەدوای یەکدا چەند گۆرانی شادتر و گـەرمتری لەچەشـنی سـرودی " ئێمەی لاوان" ی گوت.

لەم کاتەدا میوەیان هێنا ، هەورێك لە دوکەڵی جگەرە بەسەر مێزی نانخواردنەکەوە پێچی دەخوارد. بینیم منداڵەکانی بەڕێز پارێزەر دوای ئـەوەی مۆڵـەتیان لـە دایکیـان وەرگـرت ، بتڵـی کۆنیاکـە ئاڵوباڵوەکـەیان لەسـەر مێزەکـە هـەڵگرت و بـەرەو قەفەسـەکە چـون و لەدەرگاکەیەوە بتڵەکـەیان بـۆ ئـاودیو کـرد و ئـەویش بەوپـەڕی ئاسـودەیی و خۆشـحاڵیەوە دەستی کرد بەخواردنەوە. دواتر دو یا سێ کۆپلەی لە سرودی"بۆ پێشەوە ئەی سـەربازانی ئازادی" و دواتریش سودی " تراکتۆرچیەکان" ی گوت.

من خەریکبوم لەگـەڵ کەشیـشدا سـەبارەت بـە تیۆرەکـەی داروین قـسەمان دەکـرد ، بـەڵام بەوهۆیەوە نەمدەتوانی بیرو هزرم کۆبکەمەوە. هەمو هۆش و گۆشم لای ئەو بو.

کەشیش بەڵگەی دەهێنایەوە کە: " هێندێك کەس بانگەشە بۆ ئەوە دەکەن کە گوایا مـرۆڤ لە ڕەچەڵەکی مەیمونە ... زۆر باشە! خـۆ شـتێك لێـرەدا ڕون و ئاشـکرایە ، ئـەو کەسـانەی ئەم بانگەشە و پڕوپاگەندانە دەکەن بەدڵنیاییەوە و بـێ ئـەملاو ئـەولا خۆیـان لـە نـەوە و نەتیژەی مەیمونن".

گەرچـی منـیش لـەژێر کاریگـەری کحولـدا برێـك مـەنگ و گێـژ ببـوم ، بـەڵام هەرچۆنێك هەبو بۆم دەرکەوت کە کحول کاریگەری خۆی لەسەر کابرای نێو قەفەسیش داناوە.

خاوەنماڵ - کە پێدەچو تازە هەستی بەسەرسوڕمانی من کردبێ - بەپێکەنینەوە لێی پرسیم: دەزانی ئەوە کێیە؟ ئەوە حەز و سەلیقەی جوانی خانمەکەمە. حەزی لەوە نەبو بۆ ڕازاندنەوە و جوانکردنی ماڵ کەناری و ئەو جۆرە باڵندانە بکڕێ. دەیگوت ڕاگرتنی باڵندە و ماڵندە بۆ ڕازاندنەوەی ماڵ و شتی لەو بابەتە شتێکی ژێرپێ کەوتوو و سواوە. بۆیە شۆڕشگێڕێکم بۆگرت و کردمە قەفەسەوە. مەترسێ! ماڵیی بوە.
میوانە مەست و شادەکان ، لەنێو ئاوازی دەریای بالالایکای کابرای نێو قەفەس ڕۆچوبون و بەڕێز پارێزەریش خەریکی ڕونکردنەوەی زیاتر بو:" خەڵکی ئێرەشە ... چەند ساڵێك لەمەوبەر کێوی بو ، تەنانەت هەندێك زیانیشی پێگەیاندین ، بەڵام ئێستا بەتەواوی ماڵی بوە ، بۆخۆتان دەیبینین ئێستا بەوپەڕی دڵنیاییەوە دەتوانین لەماڵێدا ڕایگرین ... گوڵدۆزی دەکا ، بالالایکا دەژەنێ ، ئاواز دەخوێنێ ... ئەڵبەتە شتێکی ئاساییشە کە هێندێك جار مات دەبێ و دەکەوێتەوە یادی ژیانی ڕابردوی".
منیش بەبڕێك شەرمەوە ڕای خۆمم دەربڕی: " لەوانەیەحەزی ئازادی لەگیانیدا هەبێت و حەزبکات جار جار باڵێك لێکبدا ، لەبیرتان نەچێ هەرچیەك بێت شۆڕشگێڕێکە".
دکتۆر بەم قسەیەی من بڕێك نیگەران بو و گوتی: " بۆ پێت وایە لەماڵی مەدا خراپی لێدەگوزەرێ؟ ژیانێکی دابین کراو و خەیاڵێکی ئاسودە و تەنانەت تۆسقاڵێك خەم و خەفەت چیە نیەتی! ... تەنانەت وا بەخێومان کردوە و ڕامانهێناوە لەنێو دەستماندا نان دەخوات. خۆ بۆخۆت بینیت! ئێستا یەك زەڕە چیە مەترسی نەماوە! لەجەژنی ساڵڕۆژی سەربەخۆیی وڵات و ساڵڕۆژی شۆڕشیشدا دو ڕۆژان بەری دەدەین تا بۆخۆی بڕێك باڵان لێکدا و بسوڕێتەوە ... دەڕوا و پاشان بۆخۆی دێتەوە. خۆشت دەزانی شارەکەی ئێمە ئەوەندە گەورە نیە تابڵێی دەڕوا و لەشوێنێك خۆی قایم دەکا".
ئەو ساتەی کە کاکی پارێزەر خەریکبو قسەی بۆ من دەکرد ، کابرای نێو قەفەس کە دەتگوت دەزانی لەبارەی ویەوە قسان دەکەین سەری بەولادا وەرسوڕاند و گنج و لۆچی ڕوخساری وەدەرکەوتن.
کەشیشیش کە خەریکبو بەچنگاڵ پارچە پەنیرێکی بۆ دەمی دەبرد ، چنگاڵ بەدەست ، لەجێگای خۆی وشکبو. بێدەنگیەك بەسەرهەمواندا زاڵ بو. سەرۆکی ڕێکخراو ، کەوچکە چایەکەی لەدەست بەربۆوە. تەنانەت بەڕێز پارێزەریش داچڵەکی.
بەڵام ئەو نیگایەکی نامۆیانەی گرتە میوانەکان و بالالایکایەکەی بەسینگیەوە نوساند و دەستی پێکرد:" بەرەو پەناگاکان ، ئەی زەحەتکێشانی کرێکار ...".

هـەموان هەناسـەیەکی ئاسـودەیان هەڵکێـشا ، کەشیـشیش پەنیرەکـەی خـوارد. هـەموان بەوپەڕی حەزەوە گوێیان دایە ئاوازی بالالایکا.

پارێزەر دەستێکی کێشا بەرانی خۆیدا و بەخۆشحاڵیەوە گوتی: "دەگمەنە"

دەرمانساز لەپێکەنینا شین و مۆر بۆوە و سەرۆکی ڕیکخراویش لەپێکـەنینا چاوەکانی پـڕ لەئاو بون.

خاتونی پارێزەر، کە برێك نیگەران دەهاتە بەرچاوان ، ڕوی لە مێردەکەی کرد و گـوتی: "خۆشەویـستم! کاتەکـەی درەنگـە ، باشـتر نیـە منداڵـەکان بـچن بنـون؟ دەچـم بەتانیەکیش بەو قەفەسەدا دەدەم ، بەسە با ئەمشەو چیتر نەخوێنێ".

بەڕێز پارێزەریش وەڵامـی دایـەوە و گـوتی: " ڕاسـت دەکـەی درەنگـە ، ئێـستا ئیـدی کـاتی ئەوەیە شۆڕشگێڕەکە بنوێ".

بەترێکی شەو تێپەڕیبو ، دوایین میوان من بوم. بەڕێز پـارێزەر بەخۆشـحاڵیەوە سوپاسـی هاتنەکەمی کرد و منیش خوداحافیزیم کرد.

لەکاتی ڕۆیشتندا بەتەنیشت قەفەزەکەدا تێپەڕیم ، بەتانیـەکی گـەورەی کوڵك درێـژیان – کـە وێنـەی گـوڵی وەنەشـەی بەسـەرەوە بـو – بـە قەفەزەکـەدا دابـو. هەسـتمکرد لـەژێر بەتانیەکەوە دەنگی بالالایکا دێت. بەڵێ! دڵنیـا بـوم یـەکێك لـەژێر بەتانیەکـەوە خەریکە سرودی " ئاخرین شەڕە شەڕی سەروماڵ..." دەچڕێ.

سەرچاوە/ http://www.dibache.com

گەرچی زۆربەی نوسەرانی ئەم کتێبە بەلای خوێنەری کوردەوە نامۆ نین و تەنانەت زۆریش ناسراون. بەلاَم لەگەڵ ئەوەشدا کارێکی خراپ نیە کورتەیەك لەبارەی ژیان و کارەکانیانەوە بخەینەڕو.

لیۆن تۆلستۆی (   ) – (1910)

لیۆ تۆلستۆی ، لەبنەماڵەیەکی خاوەن موڵك و دەوڵەمەند لەگوندی (یاسنایا پالیانا) ، هاتۆتە دنیاوە. لەتەمەنی دو ساڵیدا دایکی و لەتەمەنی نۆ ساڵیدا باوکی لەدەستدا. لەساڵی 1844 لەزانکۆی کازان ، دەستی بە خوێندنی ماف و زمانە ڕۆژهەڵاتیەکان کرد. بەڵام دواتر بە دەستی خاڵیەوە وازی لەخوێندن هێنا و دوای دابەشکردنی ماڵ و موڵکەکانیان کەوتە دوای خۆشگوزەرانی خۆی. بەڵام ڕۆحی نائارامی ئەو ، بەرەو ئەزمونی سەیر بەکێشی دەکرد. لەساڵی 1851 بۆ بەرگریکردن لەشاری (سواستۆپۆل) ، پەیوەندی بە سوپای قەفقاسەوە کرد. یەکەمین بەرهەمی نوسراوی کە پێکهاتوە لە سێ بەش ، پەیوەندی بەم سەردەمەی ژیانیەوە هەیە ، کە بریتین لە: (منداڵی ، 1852) ، (هەرزەکاری ، 1854) ، (گەنجێتی ، 1857). کە لەڕاستیدا دەکرێ بگوترێ ئەمە ژیاننامەی خودی تۆلستۆیە. تۆلستۆی زۆر وابەستەی منداڵان بوە و لەخەمی گەورەبون و فێربون و بەهرەمەند بونیان لە زانست و خۆشیەکانی ژیاندا بوە. دواتر بەکتێبێکی تر بەناوی (چیرۆکەکانی سواستۆپۆل) بیرەوەریەکانی خۆی سەبارەت بەشەڕ و قارەمانیەتیەکان دەخاتە ڕو. تۆلستۆی بەیەکێك لەباشترین نوسەرانی جیهان دێتە ئەژمار و خاوەنی چەندین شاکاری لەچەشنی (شەڕو ئاشتی) ، (ئاناکارنینا) ، (سۆنات کروتزر) ، (دانپێدانان) و چەندانی ترە ... سەرەنجام لەکۆتاییەکانی ژیانیدا ویستی لەگەڵ کچەکەی و دکتۆرەکەیاندا بەرەو باشوری ڕوسیا سەرهەڵگرێ و خۆی لەدەست کێشە و گیروگرفتەکانی سۆفیای هاوسەری ڕزگار بکات ، بەڵام گەشتەکەی تۆلستۆی درێژەی نەکێشا و لە حەوتی نۆڤەمبەری 1910 لە وێستگەی ڕێگای ئاسنی (ئاستاپۆفۆ) کۆتایی پێهات و دو ڕۆژ دواتر تەرمەکەیان هێنایەوە گوندەکەی خۆی و بەخاکیان سپارد.

ئۆ هێنری (1862) – (1910)

ئۆ هێنری ناوی ڕاستەقینەی (ولیام سیدنی پۆرتەر) ە ، یەکێکە لەناسراوترین چیرۆکنوسەکانی جیهان. بەنێوی خوازراوی ئۆ هێنریەوە دەنوسێ. لە کارۆلینای باکور ، لە ئەمریکا هاتۆتە دنیاوە ، لەتەمەنی پانزە ساڵیدا وازی لەخوێندن هێنا ، کاتێ گەورە بو چوە تەکساس و چەند کارێکی لەچەشنی کتێبداری و سکرتێری و سەرەنجام لەشاری

ئاستین ، وەك كارمەندی بانك دەستی بەكاركردن كرد. لەگەڵ چەند بڵاوكراوەیەكدا نێوانی هەبو و بابەتی بۆ دەناردن. لەساڵی 1898 بەتۆمەتی دزی دادگایی كرا و سێ مانگ سزای زیندانیان بۆ بڕیەوە. لەزیندانیشدا چیرۆكی دەنوسین و بۆ بڵاوكراوەكانی دەناردن. لە ساڵی 1902 گەڕایەوە نیۆیۆرك و ژیانی خۆی تەرخان كرد بۆ نوسینی كورتە چیرۆك و توانی ناوبانگێكی گەورە وەدەسبێنی. لەسەروەختی مردنیدا بەیەكێك لەبەناوبانگترین نوسەرانی ئنگلیزی زمان دەژمێردرا. سەرەنجام لەساڵی 1910 دا كۆچی دوایی كرد.

عەزیز نەسین (1915) – (1995)

محەمەد نوسرت ناسراو بە عەزیز نەسین ، نوسەر و وەرگێڕ و تەنز نوسی توركیایە. لەدایكبوی ساڵی 1915 یە. لەدرێژەی ژیانی ئەدەبیدا خاوەنی دەیان كۆمەڵە چیرۆك و چەندین ڕۆمانە. نەسین لەبەرهەمەكانیدا ڕەفتار و ئاكاری نەشیاوی تاكەكانی كۆمەڵگا و نایەكسانی و فرت و فێڵ و دزی و تەڵەكەبازیەكانی بەرپرسانی دەوڵەت ڕیسوا دەكات. هەر بەهۆی ئەم هەڵوێست و نوسینانەشیەوە چەندین جار زیندانی دەكرێت. نەسین لەنێو كەش و هەوای داخراوی توركیادا بەردەوام پێداگری لەسەر ئازادی ڕادەربڕین كردوە. كاتێ نەسین ڕایدەگەیەنێ نیازی وەرگێڕانی كتێبی (ئایاتی شەیتانی) سەلمان ڕوشدی هەیە ، كەپێشتر فتوای كوشتن لەلایەن ئیمام خومەینیەوە بۆ نوسەرەكەی دەركرابو ، لەلایەن توندڕەوە ئیسلامیەكانەوە ڕوبەڕوی هێرش و پەلامار دەبێتەوە. یەكێك لەو پەلامارانە ڕوداوەكەی سوتانی ئوتێلێك بو لەسێواس ، كە نەسین تیایدا بەسەلامەتی ڕزگاری بو. لەڕۆمانەكانی دەكرێ ئاماژە بدەین بە: (حیزبی سەلامەت و حیزبی كەرامەت) ، (برایم زەبۆك) ، (نازناو) ، (تاكە ڕێگا) ، بیرەوەریەكانی دورخراوەیەك). هەروەها لەگەڵ سەدان چیرۆك و چەندین شانۆنامە و چەندین كۆمەڵە شیعر

ئەلفۆنس دو لامارتین (1790) - (1869)

ئەلفۆنسی شاعیر و نوسەر و سیاسەتمەدار ، لەبنەماڵەیەكی ڕەسەنزادە چاوی بەدونیا هەڵێناوە. لەساڵی 1820 لەگەڵ خانمێكی ئینگلیزدا بەنێوی ئەلیزابێس ، زەماوەند

دەكات. لەساڵی 1839 هاوكات لەگەڵ گۆڕانكاریەكانی ئەوروپادا ، وابەستەی سیاسەت دەبێ. لەشۆڕشی 1848ی فەڕەنسادا وەكو ڕێبەرێكی چەپ كاری دەكرد. بەلآم لەدوای شكست خواردنی لەهەڵبژاردنە سەرۆكایەتیەكاندا لەبەرامبەر ناپلیۆنی سێیەم ، لەسیاسەت دوركەوتەوە و خۆی تەرخان كرد بۆ ئەدەبیات. سەرەنجام لەساڵی 1869 لەتەمەنی حەفتاو هەشت ساڵیدا كۆچی كرد. بەشێك لەبەرهەمەكانی بریتین لە(مێژوی ژیریندۆنەكان) ، (مەرگی سوكرات) ، (مردنی فریشتەیەك) ، (مەرگی ئەسكەندەری گەورە) ، (ڕازە نوێیەكان) و چەندین كتێبی تر ...

سلاڤ میر مرژۆك (1930) - ( )

لەدایكبوی ساڵی 1930 یە ، دیارترین شانۆنوس و تەنزنوسی پۆڵەندایە. سەرەتا بە ناردنی كاریكاتێر بۆ ڕۆژنامەكان هاتە نێو دونیای ئەدەبیاتەوە. دواتر لەساڵی 1957 یەكەمین كۆمەڵە چیرۆكی خۆی بەنێوی (فیل) چاپ كرد و دواتر چەند شانۆنامەشی نوسین ، دیارترین شانۆنامەكانیشی بریتین لە (باڵیۆز) ، (تانگۆ) ، (پۆلیس) ، (كۆچەرەكان) ، (عیشق لە كریمیە) ، كە وەرگێڕدراونەتە زۆر زمانان و هێنراونەتە سەر سەكۆی هۆڵی شانۆكان. بەلآم كورتەچیرۆكەكانی لایەنگری زیاتریان هەیە. مرژۆك سود لەتەنزێكی ڕەش و تاڵ وەردەگرێ و هەوڵ دەدات خۆی لەپشت دیمەنەكانەوە بشارێتەوە و لەهەمانكاتدا لە پێكەنین و زەردەخەنەش خافڵ نابێت. دوای ئەوەی كە لەساڵی 1968 ماڤی نوسینیان لێ زەوت كرد ، وڵاتەكەی جێهێشت. دواتر لە دەیەكانی حەفتادا كاتێك گۆڕانكاریە سیاسیەكان كەش وهەوایەكی ئازادانەتریان لەگەڵ خۆیاندا هێنا ، دوبارە بەرهەمەكانی مرژۆك چونەوە سەرشانۆكان. هەرچەند دواتر مۆڵەتی گەڕانەوەیان پێدا بۆ وڵاتەكەی ، بەلآم نەگەڕایەوە و لەپاریس مایەوە.

ئەلبێرتۆ مۆرافیا (1907) - (1990)

ئـەلبێرتۆ مۆرافیـا ، لەسـاڵی 1907 لـەڕۆما هاتۆتـە دونیـاوە. لەتەمـەنی حـەوت سـاڵیەوە توشـی نەخۆشـی سـیل دەبێـت و نـزیکـەی پێـنج سـاڵ لـەماڵ و لەنەخۆشـخانەی (کۆدیـۆلا) لـەژێر چـاودێریدا دەمێنێتــەوە ، دواتــریش بــەردەوام لــەنێوان نەخۆشـخانەو ماڵــەوەدا لەهاتوچـۆدا بـوە. دواتـر سـەرەنجام لەسـاڵی 1925 دەسـت دەکـات بەنوسـینی ڕۆمـانی (بێباکەکان). دواتر لەسەروەختی خەبات لەدژی فاشیزم ، کە مۆسۆلینی ڕێبەرایەتی دەکرد ، مۆرافیا دەخرێتە ژێر چاودێریەوە و ڕێگەی بڵاوبونەوەی کتێبەکانی دواتری پێنـادرێ و کلیسای ڤاتیکـانیش نـاوی مۆرافیـا دەخاتـە لیـستی نوسـەر و کتێبـە قەدەغەکراوەکانـەوە. مۆرافیـا لـە بەرهەمەکانیـدا نـەریتی پیاوسـالاری و چەوسـاندنەوەی ژنـان و دونیـای دژە مرۆڤانـەی سـەرمایەداری بەتونـدی سـەرکۆنە و ڕیـسوا دەکـات. لەسـاڵی 1941 دا لەگـەڵ ئەلیسا (مۆرانتێ) زەماوەند دەکات و بۆ ڕزگـاربون لەچـنگی ڕژێمـی فاشیـستی مۆسـۆلینی ڕودەکەنــە (کــاپری) و لــەوێ دەژیــن. دوای ئــازادبونی ئیتالیــا ، دەگەڕێنــەوە ڕۆمــا و بەشـێوەیەکی بـاش دەسـت دەکـات بـە نوسـین و چـالاکی. دەکـرێ لێـرەدا ئامـاژە بەچـەند بەرهەمێکی بکەین. (خەونەکانی مرۆڤێکی تەوەزەل ، 1940) ، (دو ژن) ، ڕۆمانی (ژنی ڕۆمــی) ، (عیــشقی هاوســەری و چــیرۆکەکانی تــر) ، (مرۆڤــی دەســکرد) ، فریــشتەی زانیاریەکان) ، (گەشتێك بۆ ڕۆما) و چەندانی تر ...

سەرەنجام دوای نیو سـەدە کـار و چـالاکی ئـەدەبیی ، لەکاتـژمێر نـۆی 26 ی دیـسامبەری 1990 لەماڵەکەی خۆیدا لە ڕۆما چاوی لێکنا.

ك. پاوستۆڤسکی (1892) - ( )

یـەکێك لـە چیرۆکنوسـەکانی سـەردەمی یـەکێتی سـۆڤیەتی جـاران و نـاوێکی دیـاری نێـو ئەدەبیاتی ڕوسی زمانە. خاوەنی زیاتر لە سی کتێبە. کە دەکرێ پێـان بگـوترێ دەفتـەری بیرەوەریـەکانی ژیـانی سـالانی 1920 – 1960 ی یـەکێتی سـۆڤیەت. چـیرۆکی لیۆنکـا لەدەریاچەی مالویە ، لەساڵی 1938 دا نوسراوە.

ئەنتۆن چیخۆف (1860) - (1904)

لەساڵی 1860 لە شاری تاگانرۆگی ڕوسیا هاتۆتە دونیاوە. لەتەمەنی لاویەوە حەزی نوسینی هەبوە. بەدرێژایی تەمەنی کورتی خۆی ، جگە لە گرفتار بون بەدەست کارو باری پیشەی دکتۆری و لە دە ساڵی بەر لەمردنیشیدا گرفتاربون بە دەست نەخۆشی سیلەوە ، توانی زیاتر لە شەشسەد چیرۆك و چەندین شانۆنامە و کتێبێك لەسەر بەندی و دورخراوەکانی دورگەی ساخالین بنوسێ. بەباوکی کورتە چیرۆکی نوێ دەناسرێ . بەشێك لە شانۆنامەکانی بریتین لە (ئیڤانۆڤ 1887) ، (بوکێنی) ، (ساڵرۆژ) ، (باڵندەی دەریا) ، (ڕۆلگێڕی تراژیدی بەپێچەوانەی حەزی خۆیەوە) ، (سێ خوشك ، 1900) ، (دێوی جەنگەڵ ، 1889) ، (لە زیانەکانی توتن) ، (باخی گێلاس) ، (لالۆ ڤانیا ، 1899) ، (تاتیانا ڕیپینیا) و چەندین شانۆنامەی تر. سەرەنجام لەساڵی 1904 دوای چەندین ساڵ ململانێ لەگەڵ نەخۆشی سیلدا چاوی لێکنا.

بای زیائۆ یی (1942) - ( )

خەڵکی شین یانگی پارێزگای لیۆنینگی چینە ، چیرۆکەکانی لەڕۆژنامە و بلاۆکراوە جیاجیاکاندا چاپ کراون. لەپێشبڕکێیەکدا کە لەلایەن یەکێتی نوسەرانی چین و ڕۆژنامەی لاوانی چینەوە ساز کرابو ، بای زیائۆ بەچیرۆکی (شکان) بەشداری کرد و پلەی یەکەمی پێشبڕکێیەکەی بەدەست هێنا.

گی دو مۆپاسان (1833) - (1891)

گی دو مۆپاسان لەکۆشکی دەوڵەمەندانەی (دوو میرو مسنێل) لە فەڕەنسا هاتۆتە دنیاوە ، لور دو مۆپاسان ، دایکێکە کە دەیەوێ کوڕەکەی لە سەر بناغەی ئاکاری ئەشرافی و دەوڵەمەندانەی خۆی پەروەردە بکا ، بەم هۆیەوە دایك و باوکی بەردەوام لە کێشەدابون. ڕونە کە لە نێو ئەم جۆرە ژیانەدا کەشوهەوایەکی گونجاوو ئارام بۆ منداڵێك دەستەبەر

ناكرێ ، بۆیە کەگەورەش دەبێت شوێنەواری ئەم کێشمەکێشانە بە سەر ژیان و دەرونیەوە دەبینرێت . چوار ساڵ بەر لە نوسینی (هورلا) واتا ساڵی 1891 وردە وردە نیشانەکانی نەخۆشی دەرونی لێ بەدی دەکرێ . تا سەرەنجام لە ساڵی (1892) دەیەوێ خۆی بکوژێ بەڵام سەرکەوتو نابێ و دەگوازرێتەوە بۆ ئارامگای دەرونی دکتۆر بلانش . ئەو ئیدی هەرگیز نەیتوانی لەوێ بێتە دەرێ و سەرەنجام لە ساڵی (1893) لە تەمەنی چل و سێ ساڵیدا دنیای جێهێشت . سەرەنجام گوتەی مامۆستاکەی خوی واتا (گۆستاف فلۆبێر) ی هێنایەدی کە دەیگوت : نوسەر جگە لە بەرهەمەکانی نابێ هیچ شتێکی تر دوای خۆی جێبێڵێ. مۆپاسانیش نزیك بە سێسەد چیرۆك و رۆمان دوای خۆی جێدێڵێ ، کە نێوبانگێکی جیهانییان هەیە، ، بێگومان مۆپاسان یەکێکە لە نوسەرە هەرە بلیمەتەکانی نێو دنیای کورتە چیرۆك.

هاینرش بۆڵ (1917) - (1985)

هاینرش بۆڵ لە 21 ی دیسامبەری 1917 لە شاری کۆڵنی ئەڵمانیا هاتۆتە دونیاوە. لەتەمەنی بیست ساڵیدا دوای وەرگرتنی دیبلۆم لە کتێبفرۆشیەکدا دەستی بەکار کرد ، بەڵام دوای ساڵێك - لەگەڵ دەستپێکردنی شەڕی جیهانی یەکەم - بانگیان کرد بۆخزمەتی سەربازی و تا ساڵی 1945 ، واتا کۆتایی هاتنی شەڕ ، لەبەرەی جەنگدا بو. زۆربەی ماوەی خزمەتی سەربازیەکەی لەبەرەی ڕۆژهەلاتی ئەڵمانیا بو ، بەڵام لە دوادواییەکانی شەڕدا ناردیان بۆ بەرەی فەڕەنسا ، کە سەرەنجام لەوێدا دەکەوێتە دەست هاوپەیمانان و چەندین مانگ لەزیندانەدا دەمێنێتەوە. دوای کۆتایی هاتنی شەڕ ، زەماوەندی کرد و دەستی کردەوە بەخوێندن لەزمان و ئەدەبی ئەڵمانی و هاوکات بۆ بەڕێوەچونی ژیانیشی لە دوکانی براکەیدا کاری دەکرد. لەساڵی 1947 یەکەمین چیرۆکی چاپ کرا و لەساڵی 1949 دا ناوبانگی وەدەسهێنا . لەساڵی 1951 بەهۆی نوسینی چیرۆکی مەڕی ڕەشەوە خەلاتی ئەدەبی گروپی 47 ی وەدەسهێنا. لەساڵی 1971 بوە سەرۆکی ڕێکخراوی ئەنجومەنی قەڵەمی ئەڵمانیا. لەساڵی 1972 توانی وەکو دوەمین ئەڵمانی لەدوای (تۆماس مان) ەوە ببێتە خاوەنی خەلاتی نۆبلێ. سەرەنجام لەساڵی 1985 کۆچی دوایی

کرد. بەشێك لەبەرهەمەکانی ئەمانەن: (شەمەندەفەرەکە لەکاتی خۆیدا گەیشت ، 1949) ، (نانی سالآنی گەنجی ،1955) ، (تێڕوانینەکانی گالتەجاڕێك ، 1963) ، (سیمای ژنێك لەنێو خەلکیدا ، 1971).

ماکسیم گۆرکی (1868) - (1936)

ئەلێکسی ماکسیمۆڤیچ بیشکۆف ، ماکسیم گۆرکی ، چیرۆکنوس و شانۆ نوسی شۆڕشگێڕی ڕوسی لەسالی 1868 لەدایك بوە. بەبنیاتنەری ڕیالیزمی ڕوسی دادەنرێ. گەرچی ئەو وەکو نوسەرێك ناسراوە ، بەلام لەڕاستیدا دەکرێ بەیەکێك لە ڕێبەرەکانی شۆڕشی ئۆکتۆبەر دابنرێ. (نیژنی نۆگۆرد) ئەو شوێنەی کە گۆرکی تێدا هاتبوە دونیاوە لەسەردەمی سەرکەوتنی شۆڕشی ئۆکتۆبەرەوە تا سالی 1991 بەنێوی گۆرکی دەناسرا. لەسالی 1936 و لەتەمەنی 68 سالیدا دونیای جێهێشت. مردنیشی لەسەردەمی ستالیندا ، شك و گومانێك لەگەل خۆیدا دێنێتە ئاراوە ، بەلام وەك بەلگە شتێك لەبەردەستدا نیە. بەشێك لەبەرهەماکانی بریتین لە: (لەقولاییدا ، 1902) ، (دایك ، 1907) ، (ئامانجی ئەدەبیات) ، (سەردەمی مندالی ،1914) ، (بازرگانی ئارتامانۆف ، 1927) ، (بیرەوەریەکانم) و چەندانی تر ...

پیتەر هێرتلینگ (1933) - ( )

پیتەر هێرتلینگ ، لەسالی 1933 لەشمنیتسی نەمسا هاتۆتە دونیاوە. تەمەنی مندالی لە ساکسۆن و نەمسا بەسەر برد. لەسالی 1955 ە وە تا سالی 1962 لەڕۆژنامەی (دویچە تسایتۆنگ) وتاری ئەدەبی دەنوسی. سەرنوسەری گۆڤاری (مونات) یش بو.
کاتێ ڕۆمانی (لەڕۆشنایی شەودا) ی نوسی ناوبانگێکی زۆری دەرکرد. جگە لە ڕۆمان و کورتەچیرۆك ، لەبواری نوسینی بابەتی مندالانیشدا کاری کردوە و چەندین خەلاتیشی لەبواری نوسینی مندالاندا وەدەست هێناوە. هەندێك لە بەرهەمەکانی بریتین لە(یانك ،

پۆرتریێتی بیرەوەریەك ، 1966) . (جەژنی خێزانی یان کۆتایی ڕوداوەکە ، 1969) ڕۆمان.

(عەسرێك ، شەوێك ، بەیانیەك ، 1971) شانۆ. (ژنێك ، 1974) ڕۆمان. (بێن ، ئانای خۆش دەوێ ، 1979) ڕۆمانی منداڵان. هەروەها چەند بەرهەمێکی تری منداڵان.